

Tapahtumia 1977

Ensimmäiset Para-Ski-kilpailut Suomessa

Omasta pohjoismaihin soveltuvasta Para-Ski kilpailumuodosta oli keskusteltu jo jonkin aikaa pohjoismaisella tasolla. Norjan ilmailuliitto oli jo lokakuussa 1973 tehnyt pohjoismaisessa laskuvarjokouksessa ehdotuksen pohjoismaisesta jääkärikisasta – jegerkonkurransse - joka ei olisi sotilashenkilöiden välillä käytävä kisa, vaikka siinä voisi olla lievästi sotilaallisia elementtejä, kuten laskuvarjohyppyjä, ammuntaa ja hiihtoa. Kysymyksessä olisi laskuvarjourheilun siviiliorganisaatioiden järjestämä kilpailu, mutta johon sotilaat voisivat luonnollisesti osallistua, kuten he osallistuvat esimerkiksi taito- ja tarkkuushyppykilpailuihin.

Seuraavana vuonna laji oli jo jalostunut. Pohjoismaisessa kokouksessa joulukuussa 1974 puhuttiin lajista nimellä Nordic Para-Ski. Ammuntaa ei enää mainittu lajivaihtoehtona. Pohjoismaisella Para-Ski termillä tarkoitettiin 10 kilometrin murtomaahiihdosta ja laskuvarjohypyistä koostuvaa lajia. Tässä kokouksessa sovittiin, että Ruotsi laatisi sääntöehdotuksen vuoden päästä järjestettävää seuraavaan pohjoismaiseen kokoukseen. Pohjoismaita pyydettiin myös arvioimaan omia mahdollisuuksiinsa tällaisen kilpailun järjestämiseen.

Tanskassa marraskuussa 1975 järjestetyssä kokouksessa vielä pohdiskeltiin sääntöjä. Niiden pitäisi olla mahdollisimman lähellä kansainvälisiä sääntöjä. Tällä tarkoitettiin, että hiihto tapahtuisi kansainvälisen hiihtoliiton FIS:n hiihtosääntöjen ja laskuvarjohypyt FAI:n laskuvarjohyppysääntöjen mukaan. Miten laji yhdistettäisiin, ei vielä tässä kokouksessa ollut selvillä. Se kuitenkin päätettiin, että tässä yhdistelmälaajissa voittajan pitäisi olla hyvä molemmissa lajeissa. Tässä kokouksessa sovittiin myös, että ensimmäinen pohjoismaisen kilpailu olisi Ruotsin viimeistelemien sääntöjen mukaan järjestettävä Cup-kisa, ei vielä pohjoismaisen mestaruuskilpailu. Ensimmäisen tällaisen kilpailun oli tarjoutunut järjestämään Östersundin laskuvarjokerho. Sama kerho, joka oli isännöinyt pari vuotta aikaisemmin ensimmäisen pohjoismaisen relatiivihyppykilpailun.

Edellä kuvatulla pohjalla Suomessa alettiin järjestää ensimmäistä pohjoismaista Para-Ski kilpailua. Tämän historiallisen kilpailun järjestäjä oli hieman yllättävä: Kajaanissa kotitukikohtaansa pitävä Kai-nuun Laskuvarjokerho, joka oli toiminut vasta muutaman vuoden ajan itsenäisenä kerhona puuhamiehensä **Heikki Punjun** johdolla. Kerho ei tietävästi ollut aikaisemmin järjestänyt yhtään kilpailua. Kilpailun lajeina olivat kuitenkin molemmat Para-Ski lajiryhmät: perinteisempi alppilajien Para-Ski ja uusi pohjoismaisen Para-Ski.

Kajaanilaiset järjestivät kilpailun Vuokatissa 29.-30.1.1977, missä oli tarjolla kunnolliset rinteet alppilajin suurpujottelulle. Ajankohta oli melko hämmästyttävä laskuvarjokilpailulle, koska talvisäät ovat Suomessa kovin usein hyppäämiseen kelpaamattomia. Eivät olleet tällä kerralla. Kilpailut saatiin vietyä läpi kaikilta osiltaan. Kansainväliseen Para-Ski kilpailuun verrattuna eroa oli sen verran, että tarkkuushyppyjä ei hypätty rinteeseen, vaan tasamaalle.

Pistelasku toimi molemmissa lajikokonaisuuksissa siten, että hiihdon, pujottelun ja tarkkuushyppyjen lajikohtaiset tulokset menivät kansainvälisten sääntöjen mukaisesti. Yhdistetyn lajin paremmuus määritettiin ruotsalaisten sääntöehdotuksen mukaisesti siten, että samoja hyppytuloksia käytettiin molemmissa lajeissa, huomioiden kuitenkin, että lajiyhdistelmissä oli eri määrä osanottajia. Kaikissa lajeissa saavutetut sijaluvut korotettiin toiseen potenssiin, josta saatiin laji pisteluku. Yhdistelmälajeissa laskettiin yhteen suksi- ja hyppylajien pisteet. Pienimmän pistemäärän saavuttanut oli voittaja.

Paikalle oli saapunut osanottajia ihan kohtuullisesti, kun huomioidaan pitkä etäisyys etelän suurista kerhoista Vuokattiin. Pohjoismaiseen lajiin osallistui 11 ja alppilajiin 14 kilpailijaa. Kokonaisosanottajamäärä oli 23. Vain muutama kilpailija otti osaa molempiin lajeihin.

Kajajaanilaiset selvisivät ensimmäisestä kilpailutapahtumastaan erinomaisesti. Ulkoiset puitteet olivat kohdallaan ja paikalliset järjestelyt toimivat. LuKT:n puheenjohtaja **Timo Niemisen** myöhemmin esittämän arvion mukaan ”...yleishavaintona oli kilpailujen urheilullinen sävy”. Osanottajat olivat tyytyväisiä. Kilpailun johtajan tehtävät hoiti tyylikkäästi paikallisen kerhon **Pekka Kuusisto**. Kilpailun yli-tuomari oli yleensä kivikovana kilpailijana monissa kilpailuissa nähty Oulun **Tapio ”Cekkeri” Sattamo**.

Kilpailu oli hyvä harjoitus ja kauden avaus niille, jotka olivat lähdössä helmikuussa Sveitsissä järjestettävään Para-Ski World Cupiin tai Ruotsin Östersundissa järjestettävään ensimmäiseen pohjoismaisen Para-Skin pohjoismaiseen Cup-kilpailuun.

Kilpailusta löytyy tarina Senior Skydivers ry:n verkkosivuilla olevasta Laskuvarjourheilu-lehdestä 1/1977. Koska lehden painolaatu on tämän kilpailutulosten kohdalla heikko ja vaikeasti luettavissa, laitetaan tähän kilpailun tulokset poikkeuksellisesti kokonaisuutena:

Nordic Para-Ski

Yhteistulokset		Hyppy- pisteet	Hiihto- pisteet	Hiihto- aika	Pisteet yhteensä	
1.	Hannu Ilves	ULK	9	1	29,02	10
2.	Heikki Punju	KaiLK	4	16	29,55	20
3.	Rauno Härkönen	IiK	1	25	31,34	26
4.	Matti Heino	IiK	25	4	29,19	29
5.	Raimo Koponen	LLK	49	36	35,11	85
6.	Risto Koivisto	LLK	16	81	38,12	97
7.	Reijo Korpinen	KIY	64	64	36,50	128
8.	Jukka Ilves	ULK	169	4	29,19	173
9.	Pentti Pukkila	TamLK	36	144	52,12	180
10.	Hannu Pernu	OLK	144	49	36,36	193
11.	Matti Valkama	LLK	81	121	48,44	202
12.	Ari Rantalainen	IiK	100	169	-	269
13.	Petri Ahola	OLK	121	169	-	290
14.	Matti Sammatti	TamLK	196	100	44,06	296
Hyppytulokset	1.	2.	3.	4.	Yht.	
1.	Rauno Härkönen	0,11	0,00	0,06	0,00	0,17
2.	Heikki Punju	0,71	1,06	0,28	0,00	2,05
3.	Hannu Ilves	0,00	2,18	0,02	0,10	2,30
4.	Risto Koivisto	0,13	1,96	0,42	0,00	2,51
5.	Matti Heino	1,97	5,29	0,00	0,23	7,49
6.	Pentti Pukkila	1,43	1,37	4,10	1,71	8,11
7.	Raimo Koponen	0,43	7,23	2,10	2,20	11,96
8.	Reijo Korpinen	2,62	6,58	5,12	0,40	14,72
9.	Matti Valkama	10,00	3,50	2,19	10,00	25,69
10.	Ari Rantalainen	10,00	5,66	10,00	1,80	27,46
11.	Petri Ahola	10,00	2,19	7,11	10,00	29,30
12.	Hannu Pernu	10,00	10,00	4,27	10,00	34,27
13.	Jukka Ilves	7,65	10,00	10,00	10,00	37,65
14.	Matti Sammatti	10,00	10,00	10,00	10,00	40,00

Alpine Para-Ski

Yhteistulokset		Hyppy- pisteet	Pujottelu- pisteet	Pujottelu- aika	Pisteet yhteensä
1. Antero Takkala	KIY	1	9	2.20.73	10
2. Mikko Närhi	OLK	9	16	2,34,13	23
3. Timo Rautiainen	KIY	36	1	1.53.84	37
4. Pentti Pukkila	TamLK	4	64	-	68
5. Einari Mikkonen	SLK	16	64	-	80
6. Esa Mikkonen	SLK	81	4	1.54.60	85
7. Reijo Korpinen	KIY	25	64	-	89
8. Juhani Korhonen	KaiLK	49	49	2.50.08	98
9. Hannu Pernu	OLK	100	25	2.39.47	125
10. Into Taskinen	SLK	64	64	-	128
11. Matti Sammatti	TamLK	121	36	2.46.99	157
Hyppytulokset	1.	2.	3.	4.	Yhteensä
1. Antero Takkala	0,00	1,04	1,89	1,69	4,62
2. Pentti Pukkila	1,43	1,37	4,10	1,21	8,11
3. Mikko Närhi	0,18	0,47	7,18	0,59	8,42
4. Einari Mikkonen	0,25	0,36	10,00	0,46	11,07
5. Reijo Korpinen	2,62	6,68	5,12	0,40	14,82*
6. Timo Rautiainen	0,24	3,12	10,00	10,00	23,36
7. Juhani Korhonen	10,00	10,00	7,38	0,76	28,14
8. Into Taskinen	10,00	10,00	6,54	3,05	29,59
9. Esa Mikkonen	9,50	1,70	10,00	10,00	31,20
10. Hannu Pernu	10,00	10,00	4,27	10,00	34,27
11. Matti Sammatti	10,00	10,00	10,00	10,00	40,00

* Virallisissa tuloksissa Korpisen lopputulos oli laskuvirheen seurauksena 14,72

Norges Luftsportförbund, Fallakjermseksjonen, 15.10.1973

Suomen Ilmailuliitto ry, 13.10.1973: Tiivistelmä pohjoismaiden laskuvarjohyppäjäkokouksesta v. -73

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 14.12.1974: Notes from the Nordic parachuting meeting held at Suomen Ilmailuliitto

Dansk Faldskærm Union: Minutes of the Nordic Meeting the fifteenth of November 1975

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 17.2.1977: LuKT 1/1977, 5.2.1977

Laskuvarjourheilu 1/1977

Ilmailu 1/1977

Virpi Talja – Raija Syyrakki 1995: Ensimmäiset 25 vuotta, Jyväskylän Laskuvarjokerho

Uusi LuKT järjestäytyy

Laskuvarjourheilun keskustoimikunta aloitti uusitussa kokoonpanossaan uuden työkauden 5.2.1977 SIL:n tiloissa Malmin lentoasemalla. Keskustoimikuntaan kuuluivat puheenjohtaja **Timo Nieminen** (Vaasa), varapuheenjohtaja **Hannu Laitinen** (Utti), jäsenet **Lars Bäckström** (Helsinki), **Risto Koivisto** (Lahti), **Ralf Norra** (Helsinki), **Lauri Oksanen** (Helsinki), **Risto Salonen** (Kuopio), **Harri Toivonen** (Tampere) ja sihteeri **Eero Kausalainen** (Helsinki). Pitkäaikainen jäsen ”**Kustu**” **Ylinen** (Helsinki) ja vain vuoden mukana ollut **Mikko Närhi** (Oulu) olivat jääneet pois. Heidän tilalleen olivat tulleet Oksanen ja Satamo.

Jäsen Bäckström kertoi LuKT:lle, että ensimmäinen suomalainen laskuvarjohyppääjä **Eero Erho** täyttää 80 vuotta 19.3.1977. Erho elää edelleen Australiassa. Erhon kunniaksi oli tarkoitus paljastaa

muistolaatta hänen entisellä kotipaikallaan Vammalassa. Muistolaatan paljastuksesta ja Erhosta löytyy artikkeli Laskuvarjourheilu-lehdessä. Hänen tarinastaan kerrotaan myös näiden historiatarinoiden 1920-lukua koskevassa osassa.

Kokouksen ilmoitusasioissa ”...*todettiin kokouspäivän Helsingin Sanomissa olleen sangen ikävään sävyyn kirjoitettu artikkeli SIL:n nykyisestä taloudellisesta tilasta.*” Lehtikirjoittelua tulikin riittämään, mutta jossain vaiheessa se muuttui myönteiseksi, koska katsottiin, että opetusministeriö kyykyttää yksittäistä urheilujärjestöä tilanteesta, johon se ei itse ole voinut vaikuttaa.

Melko tuoretta alkeiskoulutusohjelmaa haluttiin jo muokata. Suomen Laskuvarjokerho oli aloittanut kokeilun, jossa muutetaan opetusaineiden järjestystä ohjelmassa esitetystä siten, että hyppykurssin hypyt saataisiin koulutuksessa aikaisempaan vaiheeseen. Kurssin oppimäärää ei ollut tarkoitus muuttaa, ainoastaan koulutettavien asioiden järjestystä. Myös muutamat muut kerhot halusivat kokeilla samanlaisia järjestelyjä. Tämän aikaan ensimmäisiä kurssihyppejä päästiin hyppäämään vasta 1–3 viikon kuluttua kurssin aloituksesta. Tätä aikaa haluttiin lyhentää.

LuKT päätti jatkaa edellisenä vuonna hyväksi havaittua työmenetelmään, jossa merkittävä osa asioista käsiteltäisiin eri osa-alueisiin keskittyvissä toimikunnissa. Vuoden 1977 ”roolijako” näytti tällaiselta:

KILPAILU	KOULUTUS	HYPPYTOIM. JA TURVALLISUUS	KEHITTÄMISTOIMIKUNTA
Laitinen	Laitinen	Toivonen	Norra
Norra	Koivisto	Koivisto	Satamo
Satamo	Bäckström	Bäckström	Toivonen
Salonen	Oksanen	Oksanen	
	Salonen		

Toimikuntien toimialue selviää sen nimestä, mutta sen lisäksi niille esitettiin alkaneelle vuodelle joi-takin erityisiä tehtäviä. Kilpailutoimikunnalla alueena oli luonnollisesti kilpailut ja valmennus, niiden toteutus ja kehittäminen sekä myös tuomaritoiminnan kehittäminen

Koulutustoimikunnan tehtäväksi annettiin olemassa olevien ohjelmien tarkennukset ja mahdollinen hienoviilaus sekä koulutusmateriaali tason kohentaminen.

Myös hyppytoiminta- ja turvallisuustoimikunta veloitettiin tutkiskelemaan mahdollisuuksia edelleen kehittää alkeiskoulutusohjelmia. Lisäksi toimialueeseen kuului kaluston ja sen käyttöön liittyvien menetelmien kehittäminen. Kokouspöytäkirjassa viitattiin tässä kohdassa barometrilaukaisimiin, laskuvarjoihin ja hyppekoneisiin. Lisäksi toimikunnalta toivottiin pakkausohjetta ja ohjeita yö- ja vesihypyille.

Kehittämistoimikunnan mietintämyssyyn laitettiin laskuvarjojen huoltokysymys, RW-hyppäämisen kohentaminen ja tulevaisuuden valmennusleirit.

Koska laskuvarjotoiminnanohjaajan katsottiin olevan LuKT:n resurssi, myös hänen tehtäviään pohdittiin. LuKT katsoi, että niihin kuuluvat kerhoissa käynnit, joissa motiivina oli auttaa kerhoja välittämällä tietoja esimerkiksi ilmailuliiton, laskuvarjokeskustoimikunnan ja ilmailuhallituksen asioista. Kerhovierailujen yhteydessä olisi myös suoritettava seurantaa: millaista toiminta on yleensä, miten koulutusohjeita sovelletaan ja miten kerhojen toimintamahdollisuuksia voisi parantaa. LuKT edellytti, että sille olisi toimitettava raportti havaituista puutteista ja mahdollisista parannusehdotuksista.

Toiminnanohjaajan esimies oli kuitenkin ilmailuliiton toiminnanjohtaja. Siksi LuKT ei katsonut voitavansa puuttua keskustoimiston sisäiseen käsittelyyn kuuluviin toimintoihin. Niistä huolehti toiminnanjohtaja.

Eräs laskuvarjourheilun ulkopuolelle jäävä, laskuvarjoihin liittyvä, mutta laskuvarjourheilun ulkopuolelle jäävä tehtäväalue toiminnanohjaajalla oli: pelastuslaskuvarjojen pakkauskurssien vetäminen ja jossain vaiheessa myös pelastusvarjojen yhteisostojen järjestäminen. Nämä liittyivät ilmailuliiton purjelentotoimintaan ja sen tukemiseen. Satunnaiset viikonloppukurssit, aluksi ilmavoimien varikon, entisen LuKT:n jäsenen, **Per-Olof Lindellin** kanssa ja myöhemmin yksin, eivät merkittävästi vieneet resursseja LuKT:n osoittamista tehtävistä, mutta olivat LuKT:n viittaamia liiton sisäiseen käsittelyyn liittyviä tehtäviä. Niihin tuli työmääräys toiminnanjohtajalta. Siksi näistä tehtävistä ei löydy mainintoja LuKT:n pöytäkirjoissa. Kurseja pidettiin pääosin ilmailuliiton omissa kurssikeskuksissa, ensin Jämillä ja sitten Räyskälässä. Joitakin kurseja pidettiin myös ilmailukerhoissa eri puolella Suomea

Kokouksessa tehtiin historiallinen päätös ensimmäisen tuomariseminaarin järjestämisestä. Sen vetäjiksi nimettiin Rooman MM-kilpailujen yhteydessä kurssin käynyt Timo Nieminen ja tuomarikonkari Ralf Norra.

Kokous hyväksyi **Antero Takkalan** edellisen kesän SM-kilpailuissa tekemän tarkkuushyppyjen Suomenennätyksen: 5 x 0,00 + 0,43 m. Siis viisi peräkkäistä nolla-nollaa ja kuudennella hypyllä 0,43 metriä. Tämä oli kansainvälisten sääntöjen mukainen uusi ennätysmuoto: peräkkäisten nolla-nollien määrä ja ensimmäisen ohi menneen hypyn tulos.

Ja muutakin kokouksessa päätettiin ja käsiteltiin, mutta niistä kerrotaan tulevien tarinoiden yhteydessä sekä Laskuvarjourheilu-lehden numerossa 1/1977 olevassa kokousreferaatissa.

Laskuvarjourheilu 1/1977

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 5.2.1977, LuKT 1/77, 17.2.1977

Eero Kausalainen 22.2.2021

Para-Ski World Cup, Savognin

Para-Ski maailmancup järjestettiin 6. - 12.2.1977 Sveitsin Savognin'issa. Kilpailun lajeina olivat tarkkuushyppy ja suurpujottelu. Kilpailujoukkueen karsinta tapahtui LuKT:n päätöksen mukaan Vuokatin Para-Ski kilpailun perusteella **Antero Takkala**, jonka LuKT myös hyväksyi joukkueenjohtajaksi, ja hänen lisäksi kilpailijoina **Mikko Närhi**, **Timo ”Tiksa” Rautiainen** ja **Pentti Pukkila**.

Todellisuudessa kilpailuun osallistui kaksi joukkuetta, joista ykkösjoukkueessa kilpailivat Takkala, Rautiainen ja Pukkila. Heidän lisäksi matkassa oli riittävästi kilpailijoita myös kakkosjoukkueeseen: Pentti Pukkila, **Risto Kivisalo** ja **Esa ”Mini” Mikkonen**. Joukkueenjohtajan käytännöllisiä tehtäviä ei hoitanut kilpailuun keskittynyt Takkala, vaan matkassa ollut kuopiolainen hyppääjä, Anteron naisystävä **Merja Koponen**. Hänestä tuli vuotta myöhemmin rouva Takkala, mitä tehtävää hän hoitaa edelleen tätä kirjoitettaessa.

Kahdesta aikaisemmasta pikkubusseilla tehdyistä Para-Ski World Cup matkoista poiketen nyt matkustettiin lentäen. Kun matkassa oli muita hieman vanhempi ”André” Takkala, joukkue pysyi matkasta kertoneen Mikko Närhen mukaan kohtuullisen hyvin ruodussa, eikä merkittävämpiä aikaisemmilta matkoilta tuttuja ylilyöntejä nähty. Paluumatkalla tosin syntyi lentokoneessa pientä väreilyä, jota Mikko Närhi kuvasi sähköpostissaan näin:

”...Paluumatkalla Antero puolusti poikiamme heidän hieman irrotellessa lentokoneessa. Jotkut kanssamatkustajista osoittivat närkästyksensä ja Antero pisti heidät ruotuun hyvin sivistyneesti kysyen, ovatko he itse maksaneet matkansa, kuten meidän porukkamme oli?

Eivät ilmeisesti olleet. Olivat bisnesmiehiä...”

Suomen joukkue komeissa kisamaisemissa, vasemmalta Risto Kivisalo, Esa Mikkonen, Pentti Pukkila, Mikko Närhi, Antero Takkala ja Timo Rautiainen. Kuva: Mikko Närhi.

Närhin mukaan joukkue oli viimeisellä hypyllään joukkuetarkkuuden mitalissa kiinni, mutta joukkueen paras hyppääjä Takkala joutui selvittämään Cloud-patjavarjonsa ohjauspunoksia niin kauan, että jäi maalialueen ulkopuolelle. Joukkue jäi neljänneksi.

Henkilökohtaisessa kokonaiskilpailussa paras suomalainen oli ”Tiksa” Rautiainen, joka sijoittui kahdeksanneksi.

Ykkösjoukkue valmistautuu hypylle, vasemmalta Mikko Närhi. Timo Rautiainen ja Antero Takkala (kasvot kohti kameraa). Kuva: Mikko Närhi.

Kuten edellä olevasta tarinasta ilmenee, LuKT:n nuotit Para-Ski kilpailujen osalta olivat hieman keksannolla, kuten toimikunta itsekin pöytäkirjassaan myönsi. Yleensä edustusjoukkueiden kokoonpanot ja valintakriteerit olivat tiukasti LuKT:n näpeissä, mutta näille matkoilla saattoi mukaan päästä väljemmin kriteerein tai ilman mitään kriteerejä. Kuten edellä kerrotusta ilmenee, mukana oli myös

henkilöitä, joiden osallistumisesta ei ainakaan liiton nimissä ollut tehty mitään päätöksiä. Esimerkiksi Risto Kivisalosta ei ainakaan Historiahepun ponnisteluista huolimatta löytynyt mitään merkintöjä Para-Ski SM-kilpailujen tai minkään muunkaan SM-kilpailun tuloluettelosta.

Näillä Para-Ski matkoilla oli seurauksia, ainakin Mikko Närhin kohdalla:

”...Matkat antoivat minulle paljon ja innostuin todella laskettelusta. Innostuin käymään kaikki mahdolliset Suomen laskettelukurssit ja myös hiihdonopettajakurssin Vuokattissa. Isolla-Syötteellä toimin hiihdonopettajana vajaat 10 vuotta...”

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 17.2.1977: LuKT 1/1977, 5.2.1977

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 4.4.1977, LuKT/kilpailukomitea 26.3.1977

Mikko Närhi 27.11.2020

Mikko Närhi: sähköpostit 20.1.2020 ja 3.12.2020

Mikko Närhi: valokuvakokoelma

Antero Takkalan haastattelu 12.5., 14.5. ja 24.5.2009

CIP Zürichissä

FAI:n laskuvarjokomitea CIP:n vuosikokous järjestettiin ensimmäistä kertaa poikkeuksellisesti Pariisiin ja FAI:n pääkonttorin ulkopuolella Sveitsin Zürichissä. 12.–14.2.1977 järjestetyssä kokouksessa Suomea edusti ilmailuliiton nimeämänä delegaatti, LuKT:n puheenjohtaja **Timo Nieminen**. Tämä kertomus perustuu pääosiltaan Niemisen matkakertomukseen. Laskuvarjourheilu-lehdessä 1/1977 julkaistu kertomus on kattava. Tässä käsitellään kokouksesta vain joitakin pääkohtia.

Yksi kokouksen painopistealueista oli vielä uusi ja kehitysvaiheessa oleva lajiryhmä: relatiivihyppy (RW), jossa oli pidetty vasta yksi MM-kilpailu ja seuraava oli tulossa myöhemmin samana vuonna.

Kokouksen historiallinen erikoisuus oli Neuvostoliiton delegaatin poissaolo – tai oikeastaan poissaolon syy: Toveri **Korbatkov** oli ammuttu avaruuteen maata kiertävälle radalle kokouksen alkua edeltävänä päivänä, eikä etäyhteyttä sieltä kokoukseen ollut. CIP kuitenkin lähetti Korbatkville avaruuteen tervehdyssähkeen.

Osittain Rooman MM-kilpailun kokemusten perusteella tarkennettiin kansainvälisiä urheilusääntöjä, Sporting Codea. Taitohypyssä otetaan käyttöön neljäs hyppysarja. Aikaisemmin oli käytössä vasen sarja (vasen ja oikea käännös, takavoltti ja sama uudelleen), oikea sarja (kuten edellinen, mutta aloitus ja volttin jälkeinen käännös oikealle) ja kolmantena sekasarja (vasen, oikea, voltti, oikea vasen voltti). Käyttöön otettiin oikealla käännöksellä alkava sekasarja (oikea, vasen, voltti vasen oikea, voltti). Näihin ”konventionaalisiin lajeihin” liittyi myös päätös mitata tarkkuuslajeissa tulos ainoastaan 5 metrin etäisyydelle saakka.

Taitohypyssä tuomari on varalla aina silloin, kun hänen oman maansa kilpailija hyppää. ”Varatuomarin” arvostelu huomioidaan ainoastaan, jos joku muista tuomareista ei pysty arvostelemaan hyppeä. Tällä säännöllä on ilmeinen yhteys Rooman MM-kilpailuissa ylituomarina toimineen **Svend Brøstedtin** pohjoismaisessa laskuvarjokokouksessa kertomaan tarinaan tuomareista, jotka ”lähes sokeutuvat” oman maansa hyppääjien virheille.

Kansainvälisten tuomarien kelpoisuuksia täsmennettiin. Vastaisuudessa tuomarit erikoistuvat lajiryhmiin, joita ovat tarkkuus-, taito- ja relatiivihyppy. Tarvittaessa voidaan määritellä, mihin lajeihin tai lajiryhmiin tuomari on päteväytynyt.

Rooman MM-kilpailuissa tuomarikurssin vetänyt **Marc Schneebeli** kertoi kurssista. Hän piti sitä onnistuneena. Kahdeksasta oppilaasta kuusi selvitti kurssin hyvin tai erinomaisin arvosanoin. CIP piti tärkeänä jatkaa näitä kursseja.

Kokous teki kaksi suomalaista laskuvarjourheilua suoraan koskenutta päätöstä. SIL oli LuKT:n esityksen perusteella esittänyt kahta laskuvarjotuomaria FAI-tuomareiksi. Kokous hyväksyi Timo Niemisen ja **Ralf Norran** kansainvälisiksi tuomareiksi. Nieminen oli yksi Rooman kurssin suorittaneista. Norra oli hankkinut tuomarikokemustaan SM- ja PM-tason kilpailuissa.

Tässä kokouksessa myönnettiin RW-MM-kilpailujen järjestämisoikeus Australialle. Kilpailun järjestäjän löytäminen oli ollut hankalaa. Yleensä päätös järjestäjästä tehdään 1–2 vuotta ennen kilpailuja, nyt vasta yhdeksän kuukautta ennen kilpailun alkua. MM-kisa-asioiden yhteydessä myös hyväksyttiin kilpailujen tuomarit. Tähän joukkoon hyväksyttiin myös tuore FAI-tuomari Norra.

Australian MM-kilpailuun liittyen kokous viilasi relatiivihypyjen sääntöjä. Hyppykorkeuksiksi päätettiin 8 hyppääjän lajissa 3 250 m (sallittu työskentelyaika 50 sekuntia) ja 4 hyppääjän lajissa 2 750 m (35 s). Uloshyppytapa on täysin vapaa. Hyppysuoritukset voivat koostua ennalta määrätyistä sarjoista ja arvotuista muodostelmista. Osassa suorituksista on siirtymistapa kuviosta toiseen määritetty ennakkolta. Vaihtoehtona voi myös olla hyppääjien täydellinen irtautuminen toisistaan.

Kokous käsitteli ja hyväksyi 15 hyppysarjaa ja 25 muodostelmaa, joiden joukosta tuomaristo kilpailun aikana arpoo, mitkä niistä ovat käytössä milläkin hypyllä. Hyppyjen ohjelmat arvotaan harjoitushyppyjen jälkeen tuntia ennen kilpailun alkua. Arvonnassa joka toisella hypyllä on ohjelmana kiinteä sarja ja joka toisella muodostelmista arvottu hyppysarja.

Kokouksen aikana Nieminen hoiti ansiokkaasti myös kansainvälisiä yhteyksiä. Muhimassa olleeseen Itä-Saksan vierailuun saatiin päätös: Suomalaiset ovat tervetulleita osallistumaan viiden hyppääjän joukkueella taito- ja tarkkuushyppykilpailuihin Halle-Oppinissa toukokuussa 1977. Unkarin suuntaan vireillä olleeseen valmennusleirihankkeeseen saatiin jo alustava kutsu.

Laskuvarjourheilu 1/1977

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 5.2.1977, LuKT 1/77, 17.2.1977

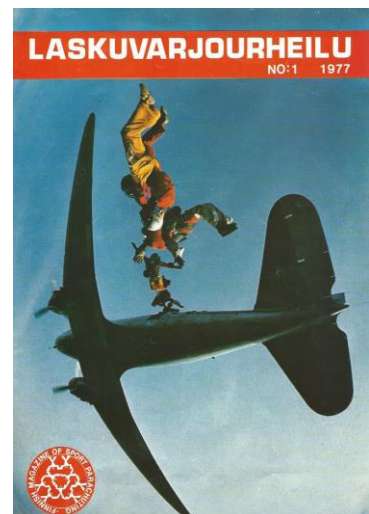
Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 4.4.1977, LuKT/kilpailukomitea 26.3.1977

Laskuvarjourheilu alkaa ilmestyä säännöllisesti

Vuoden 1976 syksyllä ilmestyneen koenumeron jakamisen jälkeen kerhoille oli lähetetty tilauslistoja, joiden avulla selvitettiin kiinnostus lehteä kohtaan. Sitä tuntui olevan riittävästi, joten lehden julkaisu päätettiin aloittaa. Kuten aikaisemmin on kerrottu, lehden perustivat julkaisijaa Suomen Laskuvarjo Oy:tä edustanut **Jorma Öster** (SLK), päätoimittajaksi suostunut **Eero Kausalainen** (SIL), **Lars Bäckström** (IH) ja **Ahti Honkanen** (SLK).

Lehti oli tarkoitus tehdä täysin vapaaehtoisin voimin, eikä kuvaus- tai juttupalkkioita maksettaisi. Lehden tarkoitusperiä esitellessä kirjoituksessa kerrottiin myös, että ”... lehti ei ole SIL:n tai LuKT:n virallinen lehti. Pyrimme kuitenkin toimimaan mahdollisimman kiinteässä yhteistyössä näiden molempien ”instanssien” kanssa ...”

Varmaan oli syytä pysyäkin, koska neljästä vakituisesta toimittajasta yksi oli LuKT:n jäsen työpaikkanaan Ilmailuhallitus, ja päätoimittaja LuKT:n sihteeri ja samalla SIL:n päätoiminen työntekijä ...

Ensimmäisessä säännöllisesti ilmestyvistä numeroista julkaistiin helmikuun 1977 aikoihin – tarkka päivä ei ole säilynyt muistissa eikä käsiin sattuneissa tallenteissa. Lehdessä oli muun muassa sekvenssi-relatiivia esitellyt, peräti nelisivuinen artikkeli *Sekvenssi-RW valtaa alaa*. Siinä hyppyrhmä Sorsien jäsen **Eero ”Kustu” Ylinen** kertoi laajasti hyppylajista, esitellen erilaisia tekniikoita ja harjoitusohjelmia lukemattomien piirrosten avulla. Kirjoitus oli tärkeä, koska lajista ei ollut vielä tähän mennessä saatu liikaa tietoa, vaikka joitakin artikkeleita oli jo ollut Ilmailu-lehdessä.

Relatiivihyppäämiseen liittyi myös rohkea kirjoitus *RW-hyppääjän kuntoharjoittelu*. Otsikko ainakin vuonna 1977 kuulosti jostain syystä vitsiltä, mutta sen oli laatinut ruotsalainen pätevä relatiivihyppääjä **Johan Torén** ja suomentanut liikunnan ammattilainen, tuleva hyppymestari **Antti Kausalainen**. Historiaheppu ei kuitenkaan muista nähneensä relatiivihyppääjiä sankoin joukoin kirjailemassa artikkelissa mainittuja intervallijuoksua tai kisailemassa levytankojen kanssa. Muistamattomuus saattaa toki johtua myös siitä, että kirjoituksen julkaisemisesta on jo yli neljäkymmentä vuotta, jossa ajassa valoisatkin muistikuvat saattavat haalistua...

Toinen edustettuna ollut lajiryhmä oli taitohyppy. Oululainen taito- ja tarkkuushyppääjä **Tapio Satamo** esitteli taitohypyn tekniikkaa artikkelissaan *Tempu unkarilais-suomalais-amerikkalaisittain*. Artikkelihirviön taustana olivat Satamon tarjoamien oppien taustat: osa oli saatu valmennusleirillä Unkarissa, osa amerikkalaisten hyppääjien käyttämästä tekniikasta ja loput kotisuomalaisen mietinnän kautta.

Laskuvarjotekniikkaa esiteltiin lehdessä **Hannu Laitisen** artikkelissa *MM-76 eli patjavarjoista Roomassa*. Laitinen oli tehnyt tutkimustyötä ja selvittänyt sekä mitä kupuja kilpailijat käyttivät, mutta myös millaisia varusteinnovaatiota oli mahdollista nähdä tässä, laskuvarjourheilin maailman huippujen tapaamisessa. Tällaisia erilaiset pakkaustavat erilaisella hyppyalustolla, kuten esimerkiksi pakkaaminen reefing-hidastepunoksen ja sisäpussin kanssa.

Toinen laskuvarjokalustoviisautta lisäävä tarina oli **Lars Bäckströmin** artikkeli *Olkalukkojen tarkastaminen/Uutta olkalukoista*. Artikkelissa kerrottiin Capewell 1½-shot olkalukkojen sielunelämää ja, kuinka käyttäjä voi tarkastaa niiden kunnon. Artikkelin toinen osa esitteli tästä olkalukosta tehdyn jatkokehityksen, joka tunnettiin nimellä *R-2 Canopy Release System*, tuttuun kesken tarrakalukot. Niissä oli korvattu metallinen, avattava kansiosa tarrakiinnityksellä. Irrotusjärjestelmän etuna pidettiin sitä, että avattaessa olkalukot, eivät olkalukkojen suojakannet jää Capewell-järjestelmän tapaan avoimeksi, jolloin edessä oleva rintapakkausvaravarjo tai sen punokset voivat helposti takertua niihin. Tarpeellista tietoa, mutta molemmat olkalukot tulivat katoamaan ainakin kokeneiden hyppääjien varusteista muutaman vuoden kuluessa, sillä **Bill Booth** oli tehnyt keksintöjä Amerikassa...

Myös ilmailuviranomainen hyödynsi lehteä julkaisemalla siinä uuden ilmailumääräyksen *OPS M6-2 Laskuvarjohyppytoimintaa koskevat yleiset varomääräykset*.

Lehdessä oli myös paljon ajankohtaisia turvallisuusjuttuja. Niistä ehkä merkittävin oli tiivistelmä Kuopiossa 24.4.1976 sattuneen onnettomuuden tutkimuskertomuksesta. Näiden lisäksi oli lehdessä analysoitu muutamia todellisia vaaratilanteita ja mitä niitä olisi pitänyt ottaa opiksi.

Myös ilmailuliitto hyödynsi julkaisua. Lehdessä oli artikkeli CIP:n kokouksesta ja vastaava artikkeli LuKT:n kokouksesta. Näiden tarkoituksena oli viestiä laskuvarjokansalaisille, missä mennään meillä ja suuressa maailmassa.

Myös LjK sai tilaisuuden kertoa omia kuulumisiaan lehdessä olleessa LjK:n palstalla.

Lehdessä oli laaja artikkeli ensimmäisestä suomalaisesta laskuvarjohyppääjästä **Eero Erhosta**. Lehdessä oli myös paljon ajankohtaisia uutisia, joita oli poimittu ulkomaisista laskuvarjolehdistä ja

kerhoilta saaduista tiedoista. Olipa lehdessä myös oppilaspalsta, jossa helsinkiläinen hyppymestari **Ahti Honkanen** antoi yleisluontoista informaatiota lajiin vasta tutustuville.

Lehden sisällöstä ei koskaan tehty mitään tarkkoja suunnitelmia. Edellä kuvattu Laskuvarjourheilun 1/1977 sisältö oli melko edustava: sisältö tuli koostumaan saman tapaisista aineksista. Lehden julkaisijan vaihtuminenkaan ei merkittävästi muuttanut lehden linjauksia.

Laskuvarjourheilu 1/1977
Eero Kausalainen 6.11.2019

Pohjoismainen Para-Ski, Östersund

Ruotsin Östersund oli ollut ensimmäisen pohjoismaissa järjestetyn kansainvälisen relatiivihyppykilpailun pitopaikka. Sama kerho, FK Östersund, järjesti myös ensimmäisen pohjoismaissa järjestetyn kansainvälisen Para-Ski kilpailun 18.-20.2.1977. Kuten relatiivikilpailu vuonna 1973, ei tämäkään ollut vielä statukseltaan pohjoismaiden mestaruuskilpailu. Tapahtuma kuitenkin järjestettiin pohjoismaiden yhteisten tuumailujen pohjalta, lajina nimenomaisesti Nordic eli pohjoismainen Para-Ski, jossa pujottelun korvasi murtomaahiihto. Kilpailu oli - sekä nyt, että relatiivikilpailuissa neljä vuotta aikaisemmin - kokeilu, jonka arveltiin johtavan lajin nostamiseen PM-kilpailujen asemaan.

Kokeilu selvästi kiinnosti. Mukaan oli tullut osanottajia Ruotsista, Norjasta, Suomesta ja Ranskasta. Kaikkiaan mukana oli 19 kolmen kilpailijan joukkuetta. Joukkueiden määrää ei ollut rajoitettu, jonka vuoksi esimerkiksi Norja ja Ruotsi olivat lähettäneet useita joukkueita. Suomen joukkueeseen ei ollut saatu mukaan kaikkia Vuokatin kilpailun parhaita, koska kaikilla ei ollut mahdollisuutta lähteä mukaan. Suomen joukkueeseen kuuluivat kilpailijoina **Hannu Ilves** (Vuokatin sijoitus 1.), **Matti Heino** (4.) ja nuorempi veli **Jukka Ilves** (8.). Veljekset kuin ilvekset olivat Utin Laskuvarjokerhosta, Matti Heino Imatran Ilmailukerhosta, vaikka tulostuloksissa muuta väitetään. Joukkueenjohtajana toimi **Helena Ilves**, Hannun puoliso.

Pakkauspaikalla järven jäällä äärimmäisenä oikealla Matti Heino, hänen edessään pakkaamassa Hannu Ilves, seuraava pakkaaja Jukka Ilves (pipo päässä). Kuva: Helena Ilves

Helmikuun loppupuolen sää ei suosinut kilpailua. Hiihdot saatiin suoritettua erinomaisella radalla, mutta hyppy eivät onnistuneet suunnitellusti. Saatiin kuitenkin yksi kierros, joka sekkin katsottiin riittäväksi voittajien ja paremmuuden määrittämiseen.

Vaikka Suomen joukkue, vanhempaa Ilvestä lukuun ottamatta, koostunutkaan Vuokatin mitalisteista, oli se kuitenkin tasoltaan erinomainen ja tulostakin tuli. Hypyissä ei mitaleja herunut, mutta hiihdossa joukkue oli hieman parempi. Vaikka joukkueesta ei löytynyt huippuja, se oli äärimmäisen tasainen. Sen ansiosta Suomi voitti hiihdon joukkuekilpailun ja sijoittui joukkueena kokonaiskilpailun kakkoseksi.

Ohessa löytyy kärkipään tuloksia. Laajempi tuloluettelo ja joukkueenjohtaja Helena Ilveksen artikkeli kilpailumatkasta löytyy Senior Skydivers ry:n verkkosivuilla olevasta Laskuvarjourheilu-lehden numerosta 2/1977. Tuloksista puuttuu henkilökohtainen, yhdistetty Para-Ski kilpailu.

Tuloksia:

Henkilökohtainen tarkkuus (1. kierros, hypättiin joukkuehyppynä)

1.	P-A Jeremiassen	Bodø	0,01 m
2.	Gunnar Degerstedt	Umeå	0,10
3.	Tor Gundersen	NTH	0,12
4.	Alf Ramgren	GFK	0,14
5.	Bo Domeij	SÖFK	0,16
5.	Jonny Karlsson	SF	0,16
9.	Matti Heino	Utin, Finland	0,34
9.	Jean-Marc Boccard	France	0,34

Murtomaahiihto, 10 km

1.	Arne Lien	NTH	30.23
2.	Knut Moen	NTH	31.09
3.	Kåre Eggereide	NTH	32.47
4.	Carl Logo-Lengquist	Västergötl.	32.55
5.	Hannu Ilves	Utin, Finland	33.04
6.	Jukka Ilves	Utin, Finland	33.30
7.	Matti Heino	Utin, Finland	33.58

Joukkuetarkkuus (1 kierros)

1.	Bodø I, Norge	0,86 m
2.	Fallskärmsjägarna, Västergötland	1,55
3.	France	2,27
4.	Stockholm	3,44
5.	Umeå I	3,62
6.	Utin, Finland	3,98

Hiihto, joukkue

1.	Utin, Finland	1.40.32 yhteisaika
2.	NTH II, Norge	1.43.26
3.	Fallskärmsjägarna, Västergötland	1.47.24
4.	Småland Mix	1.52.73
5.	Aros Mamba, Västerås	1.53.04
6.	Umeå I	1.54.34

Yhdistetty joukkuekilpailu

1. Fallskärmsjägarna, Västergötland (Lidman, Gyllenkrok, Logo-Lenquist)	13 pistettä
2. Utin, Finland (Ilves, Ilves, Heino)	37
3. Umeå I (Roth, Sörlin, Nystedt)	61
4. NTH II (Heen, Gundersen, Moen)	68
5. Aros Mamba (Andersson, Lindmark, Löfquist)	125

Laskuvarjourheilu 2/1977

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 4.4.1977, LuKT/kilpailukomitea 26.3.1977

Laskuvarjokerhot markkinoivat toimintaansa

Kaikki laskuvarjokerhot Suomessa järjestivät markkinointitilaisuuksia, joissa ne esittelivät toimintaansa suurelle yleisölle. Yleensä niitä pyrittiin järjestämään jonkin suuremman yleisötapahtuman yhteyteen, jotta kerho saisi mahdollisimman suuren näkyvyyden. Tällaisia tapahtumia saattoivat olla lentonäytökset, messut, lentokenttien avoimien ovien päivät ja vastaavat.

Jonkin verran kerhot esittelivät toimintaansa myös ilman muuta yleisötapahtumaa. Tästä ehkä erikoisemmasta päästä oleva esimerkki on Utin Laskuvarjokerhon osallistuminen Valkealan kunnan urheilujärjestöille järjestämään raittiuskilpailuun, jollaisesta on kerrottu aikaisemmin näissä historiatarinoissa.

Valokuva-aineiston perusteella arvioiden tilaisuuksien sisältö on ollut 1960- ja 1970-luvuilla hyvin saman tyyppinen. Oli tekstitauluja, hyppyvarusteisiin puettuja mallinukkeja ja hyppyvarusteissa pat-sastelevia hyppääjiä. 1970-luvulla alkoi kuitenkin jo olla enemmän kuvallista materiaalia ja hyppyfilmejä, huippuna ”Masters of the Sky”.

Turun Laskuvarjourheilijoiden näyttelyosasto Turun konserttisalilla helmikuussa 1977. Kuva: Martti Vieru.

Turun Laskuvarjourheilijoiden näyttelyosasto valmistellaan Turun konserttisalilla helmikuussa 1977. Kuvassa keskellä Maurits Kouhia Kuva: Martti Vieru.

Oheiset kuvat näyttävät tutuilta monista vastaavista tilaisuuksista muissa kerhoissa.

Tässä esittelytilaisuuden toivottu lopputulos: tupa täynnä alkeiskurssin oppilaita. Kuva Turun Laskuvarjourheilijoiden alkeiskurssi keväällä 1977. Kouluttajana luokan edessä Arno Ylhä. Kuva: Martti Vieru.

Tällaisen tilaisuuden vetonaulana saattoi myös olla näytöshyppy. Utin Laskuvarjokerho harrasti jonkin verran tällaista toimintaa. Se järjesti 1970-luvun alkupuolella laskuvarjourheilun esittelyti-

laisuuksia Karjalan Prikaatissa Vekaranjärvellä. Ennen tilaisuuden alkua hypättiin varuskunta-alueella esittelyhyppy, joka olikin hyvä porkkana. Kiinnostuneita riitti. Kun kiinnostuneet oli saatu

koulut / kurssit

**LASKUVARJO-
HYPPYKURSSI**
Kaikille reippaille tytöille ja pojille.
Tiedotustilaisuus kurssista pidetään ke 1. 9. 76 klo 19.00
Turun kaupungin askartelutalossa, Käsitöläisk. 7 (piharak.).
Kurssi alkaa 6. 9., alaikäraja 16 v. Tervetuloa.
Turun Laskuvarjourheilijat ry.

oppisaliin, siellä esiteltiin lajia ja siinä käytettäviä varusteita sekä kerrottiin, kuinka pääsee mukaan. Vekaranjärven tapauksessa laskuvarjokerho järjesti varusmiehille räätälöityjä hyppykursseja. Sotilasalueella ja -tiloissa järjestetty kurssi onnistui, koska vetäjänä ja näytöshyppääjänä oli prikaatissa palveleva laskuvarjokerhon hyppymestari. Ainoastaan hyyt ja koulutuslaitteita edellyttäneet koulutuksen osiot hoidettiin Utissa.

Tilaisuuksia ei tehty pelkästään rakkaudesta taiteeseen, vaan taustalla oli raadollisesti kerhojen akuutti rahan tarve: ensisijainen myytävä tuote oli alkeishyppykurssi ja joskus ehkä myös sivutuotteena näytöshyyt.

Hyppykursien osalta nopean voiton tarjosi oppilaan kurssimaksu, mutta pitemmässä juoksussa hyödyn saattoi saada myös niistä oppilasta, jotka päättivät jatkaa harrastusta ja jotka sitä kautta kasvattivat kerhon jäsenmäärää

Tämän tyyppisillä ilmoituksilla kerhot kutsuivat ”kaikkia reippaita poikia ja tyttöjä osallistumaan laskuvarjohyppykursseille.

Martti Vieru: Valokuvakokoelma
Eero Kausalainen 25.2.2021

Yrittivät myydä lentokoneita

Edellä on kerrottu laskuvarjojen myyntiponnisteluista. Myös lentokoneita pyrittiin kauppaamaan – tai ainakin esittelemään niitä laskuvarjokerhoille. Pääasiassa kädestä suuhun elävät kerhot hankkivat yleensä vain vähän enemmän käytettyjä lentokoneita. Ei ollut millä ostaa – paitsi oululaisilla...

Wihuri Oy esittelee Amerikan lentokonetta, pyrstöstä päätellen Cessna 206 tai Cessna 207. Hyppytoivoiset turkulaiset Mauno Räsänen (vas.), Arto Mattila, Maurits Kouhia ja Kristian Enkvist. Kuva: Arto Mattila via Martti Vieru

Ilmaisella hypylläkin on hintansa. Tässä tapauksessa oli ainakin kohteliaisuuden vuoksi – kuunneltava lentokonekauppias Matti Mecklinin (keskellä) myyntipuheet. Vasta sitten päästiin taivaalle. Kuva: Arto Mattila via Martti Vieru

Lentokonekauppiat eivät kuitenkaan tästä lanistuneet. Yrittää piti heidänkin. Saattoi myös olla niin, että ulkomaalainen lentokoneen valmistaja edellytti heidän paikalliselta lentokoneediileriltään näkyviä myyntiponnisteluja.

Kerhoille toki olisi myyty, vaikka An-2, mutta koska tasavallassa ei ole omasta takaa öljylähteitä, ei sellaisesta kukaan vakavissaan edes haaveillut suuresta tähtimoottorista aiheutuvien valtaisien polttoainekustannusten vuoksi.

Pienempiä lentokoneita sen sijaan ostettiin, kun pakko oli. Erityisesti Cessna-lentokoneita edustava Lentohuolto Oy kunnostautui järjestämällä lentokone-esittelyjä eri puolella Suomea. Laskuvarjohyppääjät olivat luonnollisesti samasta syystä kiinnostuneita, kuin venäläisten laskuvarjojen esittelytilaisuuksista: niissä saattoi saada ilmaisia hyppyjä. Lentokonekauppiat olivat kuitenkin niiden kanssa hieman pihejä, koska hyppääjien pyöriminen ahtaassa lentokoneessa helposti jätti jälkensä koneen sisustuksiin. Samasta syystä ei uusia tai edes vähän käytettyjä koneita haluttu antaa vuokralle lyhytaikaisia tarpeita varten.

Joskus kuitenkin onnistui. Oheiset valokuvat ovat Turussa 25.3.1977 järjestetystä lentokone-esittelystä. Lentokoneena oli Yhdysvaltojen rekisterissä oleva Cessna, peräosasta päätellen Cessna 206 tai 207. Kerholaiset saivat ilmaiset hypyt, mutta kone ei vielä päässyt hyvään kotiin Turkuun.

Martti Vieru: valokuvakokoelma
Eero Kausalainen 25.2.2021

Hyppytoiminta- ja turvallisuustoimikunta miettii ajankohtaisia...

Nimetyistä LuKT:n jäsenistä ja sihteeristä koostunut turvallisuustoimikunta piti kokouksensa Malmin kentällä SIL:n tiloissa 26.3.1977. Toimikunnan tehtävänä oli käsitellä nimensä mukaisia asioita. Tämän kokouksen pöytäkirjan tarkastelu kertoo satunnaiselle lukijalle, minkä tyyppisiä turvallisuusasioita Suomessa mietittiin maaliskuussa 1977.

Ilmailuhallitus on ottanut käyttöön oppilaskorttijärjestelmän, jonka mukaisia kortteja on kirjoitettu maaliskuun aikana kirjoitettu 50 kappaletta. Jokaisen hyppyoppilaan tiedot oli ilmoitettava viranomaiselle, joka myönsi oppilaskortin. Myös ilmailuviranomaisen lentotoiminnassa oli vastaava järjestelmä käytössä. Oppilaan tiedot ja lääkärintodistus soveltavuudesta ilmailutoimintaan toimitettiin viranomaiselle ja jos lääketieteellisiä ongelmia ei ollut, paluupostissa tuli lupakirjan tyyppinen, ketjulomakkeelle tulostettu oppilaskortti. Laskuvarjotoiminnassa tällaista ei aikaisemmin ollut.

Toimikunta keskusteli jo aikaisemmin esittelystä Steve Snyder-systeemistä (kuvun irti päästön yhteydessä tapahtuva varavarjon pakkolaukaisu). Kokous päätti, että jäsen **Bäckström** laatii

toimikunnalle esityksen menetelmän käyttöönotosta koulutusvaatimuksineen. Tämä ehdotus voisi perustua USA:ssa käytössä olevaan, USA:n laskuvarjoliitto USPA:n koulutusohjeeseen.

Kokous totesi ongelmaksi hyppyaluston, erityisesti Para-Commander tyyppisten ja patjavarjojen, tunnetuksi tekemisen. Käsikirjat ym. aineisto on englanninkielistä, jota ei tänä aikana vielä osattu niin kattavasti, kuin tätä tarinaa kirjoitettaessa yli 40 vuotta myöhemmin. Asiaa päätettiin pyrkiä korjaamaan muun muassa suomennoksin ja Laskuvarjourheiluun tulevin kirjoituksin. Para-Commander oli jo ainakin kokeneempien hyppääjien kohdalla poistuvaa kalustoa, jota oli käytetty Suomessa jo noin kymmenen vuotta. Vasta nyt siihen saatiin kunnollinen käsikirja, jonka suomennos tuotti päänvaivaa. Myös alkeisvarjojen pakkausohje puuttui.

Pohdittiin alkeisvarjojen turvallisuutta. Arveltiin, että olisi tutkittava laskuvarjon repun sokkakartion korvaamista joustavalla lenkillä. Tämä voisi ehkäistä tai ainakin vähentää liian tiukasta laukaisuvedosta aiheutuvat vaaratilanteet. Myös varjokaluston yleistä laatua olisi samassa yhteydessä arvioitava. Tarkempi tutkinta annettiin taistelijaparin **Oksanen - Kausalainen** tehtäväksi.

Osittein edelliseen liittyen pohdittiin varolaukaisimia. Niitä oli Suomessa käytössä vain yhtä tyyppiä (KAP-3/PPKU), joka asennetaan päävarjoon. Tätä laukaisijaa käytettiin ensimmäisillä itselaukaisuhyppyillä varmistamaan, että päävarjo avautuu. Laitetta ei voinut asentaa varavarjoon myöhempien laukaisintyyppien tapaan, koska se toimi sekuntikellon ja paineasetuksen avulla ja laukesi jokaisella hypyllä, ellei hyppääjä ehtinyt laukaisun jälkeen laittaa varmistussokkaa paikalleen. Laitteiden huoltokustannukset todettiin suuriksi. Jäsen Bäckströmiä pyydettiin laatimaan analyysi laitteista.

Toimikunta mietiskeli erilaisia menetelmiä, joiden avulla voisi kehittää LuKT:n työskentelyä turvallisuusasioissa. Näistä menetelmistä yksi oli vaaratilanteiden seuranta ja tilastointijärjestelmä. Todettiin, että tarvitaan järjestelmä, jonka avulla selviää helposti laajempi kokonaiskuva vaaratilanteista, mutta josta myös voitaisiin poimia esille kiinnostavia yksityiskohtia. Virkailijat Bäckström ja Kausalainen valittiin kehittämään asiaa edelleen.

Kokous piti tärkeänä laskuvarjotietouden jakamista LuKT:n jäsenille nykyistä paremmin. Tällä tarkoitettiin ulkomaisten lehtien artikkelikopioiden jakelua keskustoimikunnalle sekä mahdollisesti niiden pohjalta tehtyjä tiivistelmiä tai muita analyysejä. Tämän päätöskohdan taustana oli, että ilmailuliittoon tuli parhaimmillaan kymmenkunta ulkomaista laskuvarjolehteä. Keskustelussa pohdittiin sitä, kuinka SIL:n toimistoon saapuvaa aineistoa voitaisiin parhaiten hyödyntää myös laajemmin. Keskustelun aikana ei päätetty, kuinka asia pitäisi hoitaa.

Historiaheppu, joka ”istui tiedon päällä” ilmailuliitossa, hoiti asiaa hyödyntämällä aineistoa LuKT:lle tekemissään esityksissä ja välittämällä ja kääntämällä itse merkittäviä turvallisuusartikkeleita julkaittavaksi laajempienkin kansanosien käyttöön uudessa Laskuvarjourheilu-lehdessä.

Toimikunta arvioi myös koulutusohjelmiin ja -ohjeisiin liittyvää tilannetta. Todettiin olevan tarvetta muokata alkeiskoulutusohjelmaa sen aiheiden järjestelyn ja koulutuksen painopisteen osalta, muuttamatta kuitenkaan opetuksen kokonaismäärää. Suomen Laskuvarjokerho ja muutamat muutkin kerhot ovat jo tällaista kokeilleet. Järjestelyn katsottiin mahdollistavan ensimmäiset hypyt jo viikon kulluttua kurssin alkamisesta. Ilman tällaisia järjestelyjä oppilaalla kesti noin kolme viikkoa kurssin alkamisesta ensimmäiseen hyppyyn. Ilmailuhallitus oli jo myöntänyt tällaista muutosta koskevia lupia, mutta viraston edustaja Bäckström esitti toivomuksen, että LuKT kuitenkin vielä käsittelee ohjelman muutoksia.

Todettiin myös, että jatkokoulutusohjelman toimivuudesta ei ole riittävästi tietoa. Jäsenet velvoitettiin ottamaan omilla paikkakunnillaan selvää ohjelman toimivuudesta saaduista kokemuksista.

Komitea noteerasi koulutusohjeistoon liittyen, että ohjeet yö- ja vesihypyille ovat työn alla ja valmistumassa. LuKT:sta vuoden vaihteessa pois jäänyt **Eero Ylinen** oli laatinut vesihyppyohjeen, johon toimikunnan jäseniä veloitettiin tutustumaan seuraavaan kokoukseen mennessä. Vuoden 1976 hyppymestarikurssi oli laatinut ohjeen vesihypyillä. Samaan aikaan oli ilmailuhallituksen edustaja Bäckströmillä luonnosteltavana vastaava ohjeisto. Jäseniä kehoitettiin tutustumaan molempiin teoksiin seuraavaan kokoukseen mennessä.

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 4.4.1977, LuKT/hyppytoiminta- ja turvallisuustoimikunta 26.3.1977
Eero Kausalainen 4.3.2021

Laskuvarjohyppy- ja hyppykoulutusmääräykset uudistuivat

Aprillipäivänä 1977 astui voimaan kaksi uutta ilmailumääräystä: *Laskuvarjohyppytoimintaa koskevat yleiset varomääräykset* (OPS M 6–2, 7.2.1977) ja *Laskuvarjohyppykoulutus* (TRG M 1–10). Määräykset olivat sinällään uusia, mutta varomääräyksen vaatimukset olivat pääosiltaan olleet voimassa jossain muodossa jo aikaisemmin. Koulutusmääräyksessä oli suurin osa uutta asiaa. Määräykset astuivat voimaan aprillipäivänä eli 1.4.1977. Oliko se enteellistä vai ei, sitä voimme arvioida myöhemmin näissä kertomuksissa.

Helmikuun 1977 kokouksessaan LuKT oli paheksunut ilmailuhallituksen menettelyä näiden määräysten lausuntoasiassa. LuKT oli antanut lausuntonsa määräysesityksistä jo 27.10.1975 ja 10.2.1976. Tällöin sille oli viestitty, että määräykset tulisivat vielä uudelleen lausunnolle. Tammikuun 1977 aikoihin LuKT oli kuitenkin saanut ilmailuhallitukselta tiedon, että ajan puutteen ja epäselviksi jääneiden muiden syiden vuoksi ne eivät tule enää uudelleen lausunnolla.

Epäilemättä kauhea tapaus, sillä näihin aikoihin saakka LuKT oli käytännössä melko tarkoin sanellut laskuvarjourheilua koskevien määräysten sisällön, ainakin laskuvarjourheiluun liittyvien teknisten yksityiskohtien osalta. Kaikesta näennäisestä kauheudesta huolimatta LuKT:lla oli tästäkin eteenpäin vahva vaikutus määräysten sisältöön. Niin vahva, että vastaavaa tuskin löytyi monen muun viranomaisen asiakkailta.

Uusitussa varomääräyksessä alkuvitteenä käytettiin jo ilmailuasetuksen muutosta (485/73, 98 §), joka antoi viranomaiselle laillisen oikeuden antaa määräyksiä laskuvarjohyppytoiminnasta. Voimaan astuessaan määräys kumosi pääosin ilmailumääräyksen LT 1/71. Samaan aikaan julkaistu TRG M 1–10 kumosi sen kohdan 2 (Koulutus) ja kohdan 6.1. (laskuvarjohyppääjän ja kouluttajan pätevyysvaatimukset). Kohdat 6.2.–6.4. jäivät vielä voimaan, joten tätä vanhan määräysjärjestelmän mukaista dokumenttia ei aivan kokonaan vielä kumottu. Voimaan jääneet koulutukseen liittyvät kohdat olivat *laskuvarjohyppääjän lupakirjavaatimukset* (6.2.), *maakouluttaja* (6.3.) ja *hyppymestarikelpuus*.

Vaikka määräykset pääosiltaan kumosivat entiset, ei tässä kuitenkaan keksitty pyörää uudelleen. Muutokset olivat lupakirjahyppääjien osalta melko vähäisiä. Koulutustoimintaan tuli enemmän muutoksia. Toiminnallisten asioiden osalta merkittävintä oli vain oppilasta koskevien määräyskohtien siirtäminen uuteen koulutusmääräykseen. OPS-määräyksen OPS M 6–2 muutokset entisiin koulutusvaatimuksiin olivat pääpiirtein seuraavanlaisia:

Eriyisten laskuvarjohyppykenkien – jollaisia olivat nahkaiset, paksupohjaiset varsikengät - käyttämistä koskeva varustevaatimus pääsääntönä poistui. Kokeneet hyppääjät olivat jo siirtyneet lenkkareihin. Oppilailta tällaisia kenkiä edelleen vaadittiin uudessa koulutusmääräyksessä niin kauan, kunnes pyöreäkupuiset oppilasvarjot häipyivät historian hämärään.

Kypärän käyttöä koskevaan tekstiin oli tullut lisäys: *”Hyppääjän tulee käyttää suojakypärää nousun aikana 300 metrin korkeuteen saakka sekä hypyn aikana. Aikaisemmin oli ainoastaan edellytetty, että hypyllä on käytettävä suojakypärää, joka lupakirjahyppääjällä voi myös olla ”nk. syöksylaskijan kypärä...”, mitä se sitten tarkoittikin. Tarpeellinen tarkennus ainakin kesäkuumalla.*

Varoaluetta vesialueen läheisyydessä täsmennettiin. Ennen oli maalialueen ympärillä, kilometrin säteellä siitä, käytettävä pelastusliivejä. Nyt muotoa täsmennettiin lisäämällä sivuajat, joka tuli kysymykseen, jos uloshyppypaikka oli kauempana, kuin kilometrin päässä vesialueesta ja maalialueen ja uloshyppypaikan välillä oli vesialueita.

Nykyajan liitopukuhyppääjille tiedoksi: vuonna 1977 *ei saanut käyttää tekosiipiä*, mutta hyppääjät saivat ommella pienehköjä kolmikulmaisia kangaskaistoja hyppypuvun hihojen, ja varjalo-osan tai lahkeitten väliin tarkoituksenaan pienentää vapaapudotusnopeutta ja parantaa liitokulmaa. Tämä osa oli jo vuoden 1971 määräyksessä. Muutoksena oli se, mitä uudessa määräyksessä ei kerrottu: vaatimus barometrilaukaisimesta käytettäessä näitä kuolettavan vaarallisia kangaskaistaleita oli poistettu määräyksestä. Ehkä ne eivät kuolettavan vaarallisia olleetkaan. Vähänpä silloin kivikaudella tiedettiin...

Nyt kumottavassa määräyksessä ollut kohta *”Vapaan ilmalennon aikana käytettävien erikoisvälineiden esim. viestikapulan, kameran, köyden, lipun, renkaan yms. käyttö on sallittu ainoastaan laskuvarjohyppääjän pätevyyden omaavalla henkilölle.”* Tällaisia rajoituksia ei uudessa OPS-määräyksessä enää ollut.

Aikaisemmin määräyksessä edellytettiin ainoastaan oppilashyppääjän *varusteiden tarkastamista* ennen hyppykoneeseen nousua. Uudessa määräyksessä sitä edellytettiin kaikilta. Lupakirjahyppääjät joutuivat tarkistamaan itse omat varusteensa tai sitten pyytämään palvelusta hyppyveljeltä tai -siskolta.

Maalialueen minimikokoa pienennettiin uudessa määräyksessä merkittävästi. Aikaisemmin maalialueen - vapaa hyppääjälle vaarallisista esteistä - minimikoko oli pääsääntöisesti 150 metrin säteellä maalialueen keskustasta. Lupakirjahyppääjillä säde oli 50 metriä, tai pienempi, jos hän käytti liitovarjoa. Uudessa määräyksessä estevapaan alueen oli oltava 50 metriä, mutta teho- tai liitovarjoa käytettäessä pienempikin menettelee, *”...mikäli turvallisuus ei tästä vaarannu.* Oppilashyppyillä säilyi edelleen 150 metrin säde, mutta tämä vaatimus oli siirretty uuteen koulutusmääräykseen (TRG).

Aikaisemmassa LT-määräyksessä *alin laskuvarjon avautumiskorkeus* (varjo auki kehittynyt) itselaukaisuhypyllä, kun kysymyksessä oli näytöshyppy, hyppääjänä lupakirjahyppääjä ja päävarjo oli varustettu kahdella apuvarjolla, 400 metriä! Kyllä: kahdella apuvarjolla, jolloin päävarjoon oli asennettu yhden sijasta kaksi jousiapuvarjoa. Järjestelmän tarkoituksena oli nopeuttaa

avautumista ja ehkäistä apuvarjon jäämisestä hyppääjän turbulenssivirtaukseen ja sen aiheuttamasta hidastumasta varjon avautumisessa. Uudesta määräyksestä tämä 400 metrin avautumiskorkeus ja maininnat kahdesta apuvarjosta oli poistettu vähin äänin. Historiahepullakin oli jonkin aikaa kaksi jousiapuvarjoa, mutta ei tullut koskaan hypättyä näytöshyppyä tai muutaakaan itselaukaisuhyppyä 400 metrin korkeudesta.

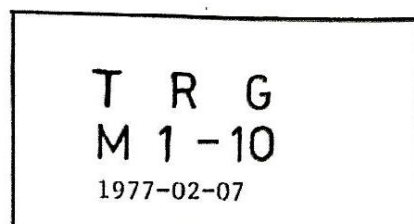
Nyt kumottavassa vanhassa määräyksessä suurinta sallittua *maatuulen nopeutta koskevat vaatimukset* olivat monimutkaisia. Ensimmäisillä kahdella hypyllä tuuliraja oli 4 m/s, sen jälkeen seuraavilla hypyillä 7 m/s, mikäli hyppääjällä oli takanaan vähintään 10 sekunnin vapaapudotushyppy. Niin kuin vapaapudotuksen pituus vaikuttaisi maahantulon turvallisuuteen... Seuraava tuuliraja oli lupakirjahyppääjää koskeva 8 m/s. Jos lupakirjahyppääjällä oli vähintään 100 liitovarjohyppyä, hän sai hypätä liitovarjolla enintään 10 m/s tuulen nopeudella. Kuulosti monimutkaiselta ja oli sitä. Uudessa määräyksessä oli yleinen tuuliraja 8 m/s, jonka sai ylittää lupakirjahyppääjä teho- tai liitovarjolla aina 10 m/s saakka. Oppilashyppääjillä oli edelleen useampia tuulirajoja, mutta ne vaatimukset oli siirretty samaan aikaan tämän määräyksen kanssa julkaistuun koulutusmääräykseen TRM M 1–10. Tuulirajoihin tuli lopulta vain vähäisiä muutoksia.

Rajoituksia matkustajan kuljettamiselle hyppylennolla oli uudessa määräyksessä lievennetty. Aikaisemmin määräyksessä kerrottiin, että ”hyppykoneessa ei saa olla matkustajia, ellei heillä ole yllään laskuvarjoa, jonka käytön he pääpiirteissään tuntevat”. Uudessa määräyksessä ensin todettiin, että hyppylennolla ei pitäisi olla henkilöitä, ”...joiden läsnäolo ei hyppytoiminnan, siihen liittyvän koulutuksen tai muun siihen verrattavan syyn vuoksi ole tarpeen”. Tämä kohta kuitenkin vesitettiin toteamalla, että lentokoneen päällikkö voi antaa luvan muidenkin matkustajien kuljettamiseen, mikäli heiltä ei peritä korvausta. Lisävaatimuksena oli, että heitä varten olisi oltava istuinvöin varustetut istuimet, eikä lennon turvallisuutta muutenkaan vaaranneta. Tämä kohta antoikin sopivasti väljyyttä esimerkiksi kisajärjestäjille, jotka saattoivat laskea valokuvaavan toimittajan mukaan hyppylennolle. Perheenjäsenetkin pääsivät tällä tavalla katsomaan, kuinka se äiskä tai iskä hyppää.

ILMAILUHALLITUKSEN TIEDOTUKSIA
INFORMATION FROM THE NATIONAL BOARD OF AVIATION

ILMAILUMÄÄRÄYS
AVIATION
REGULATION

T R G
M1-10

Ilmailuhallituksen päätös laskuvarjohyppykoulutuksesta

Uusi koulutusmääräys TRG M 1–10 oli kokonaan uusi. Suuri osa siinä esitetyistä vaatimuksista oli jossain muodossa ollut olemassa nyt lähes kokonaan kumottavassa, kaikkea laskuvarjohyppytoimintaa – koulutustakin – koskeneessa määräyksessä. LT 1/71. Suuri muutos oli kaikkien koulutusta koskevien vaatimusten siirtäminen yleisestä määräyksestä erityiseen koulutusmääräykseen, jolla oli hieman erikoinen nimi: *Ilmailuhallituksen päätös laskuvarjohyppykoulutuksesta*.

Toinen suuri muutos oli, että aikaisemmin muutamilla sanoilla tai määräystekstin riveillä esitetyt vaatimukset olivat laajentuneet ja sisälsivät aikaisempaa enemmän määritelmiä ja yksityiskohtia.

Ilmailuhallituksella oli ollut sisällöltään vastaavia lentokoulutusta ja lentokouluja koskevia määräyksiä. Nyt sama määräysformaatti oli otettu käyttöön myös laskuvarjokoulutuksessa. Uudessa määräyksessä kerrottiin aikaisempaan verrattuna laveasti ja yksityiskohtaisesti, mitä milläkin vaatimuksella tarkoitetaan. Vaikka määräyksessä asetetaan paljon vaatimuksia koulutukselle ja sitä antavalle organisaatiolle, siinä mahdollistettiin myös toimiminen pienellä organisaatiolla: pienessä hyppykerhossa saattoi sama henkilö hoitaa useampia tehtäviä.

Uuden määräyksen sisältö oli pääpiirtein seuraava:

Määräyksen alussa oli paljon määritelmiä: ”*Tässä määräyksessä tarkoitetaan...*” Tämä luettelo alkoi laskuvarjokoulutuksen määrittelyssä (1 §:ssä *tarkoitettua koulutusta*). Lisäksi määritettiin erikseen käsitteet peruskoulutus (lupakirjaan saakka), alkeiskoulutus (ennen itseaukaisuhyppyjä), jatkokoulutus (lupakirjaan saakka) ja hyppykoulutus (koulutukseen liittyvää, lennolla tapahtuvaa käytännön hyppytaidon opettamista). Lisäksi määritettiin *hyppymestari*, *maakouluttaja* ja *oppilashyppääjä* (hyppääjän lupakortin haltija, peruskoulutuksessa oleva henkilö).

Edellä kuvatut käsitteet olivat jotenkin olleet olemassa, mutta nyt ne kuvattiin täsmällisesti, mikä antoi paremmat edellytykset noudattaa määräyksiä tarkoitettulla tavalla.

Vanhassa LT 1/71 määräyksessä sanottiin koulutusluvasta perin vähän. Sellainen piti olla ja sitä piti hakea vähintään kaksi viikkoa ennen koulutuksen aloittamista. Määräyksen liitteenä oli kymmenen kohdan luettelo asioista, jotka oli mainittava koulutuslupahakemuksessa. Luettelo oli kymmenen rivin pituinen. Uudessa määräyksessä yli kolmen sivun verran tiivistä asiaa luvan hakemisesta ja sen edellytyksistä. Ne kymmenen entistä kohtaa sisältyivät uusiin vaatimuksiin, mutta vaatimustaso nousi potenssiin.

Lupahakemusta oli haettava kirjallisesti, kuten aina ennenkin. Nyt oli kerrottava tarkoin koulutusorganisaatio:

- koulutuksesta kokonaisuudessa vastaava henkilö (koulutuspäällikkö)
- laskuvarjojen ja muun hyppykaluston huollosta ja hyppykelpoisuudesta vastaava henkilö (kalustopäällikkö)
- hyppymestarit
- tietopuolisten oppiaineiden opettajat
- maakouluttajat.

Näiltä kaikilta vaadittiin kirjallinen suostumus toimia tehtävässä.

Koulutuslupaa haettaessa oli entiseen tapaan selvitettävä hyppypaikka ja sen lisäksi selvitys opetustiloista, opetusaineistosta ja välineistöstä, joita koulutuksessa käytetään. Pakollisia vakuutuksia ei laskuvarjokoulutuksessa edellytetty, mutta miten vakuutusturva koulutettavien ja kolmansien osapuolien (sivulliset) osalta oli järjestetty. Tämä sama tieto piti antaa myös jokaiselle oppilaalle kirjallisena.

Koulutusluvan saamiseksi oli myös esitettävä ”*...kurssin ja sen opetusohjelmien yksityiskohdainen selvitys, josta käyvät ilmi eri oppiaineiden opettajat ja harjoitusten valvojat, oppiaineiden ja harjoitusten tuntimäärät, harjoitusten tuntimäärät, suoritusjärjestys sekä muut koulutusohjelman sisältyvät seikat...*” Nämä viimeksi mainitut kokonaan uudet vaatimukset tulivat ilmeisesti lentokouluja varten räätälöidystä määräyspohjasta. Lentokouluilla kun saattoi olla kovin monenlaista koulutusta (lennonteoria, peruslento-, mittarilento-, monimoottori-, yksityislentäjä-, ammattilentäjä-, helikopterilentäjä-, ja niin edelleen). Vuoden 1977 hyppykoulutuksessa koulutus alkoi teorioilla, eteni alkeiskoulutuksen kautta jatkokoulutukseen, joka päättyi lupakirjan saamiseen. Tämän jälkeen oli pientä osaa hyppääjistä koskenut hyppymestarikoulutus.

Laskuvarjokerhojen osalta edellä kuvatut vaatimukset olivat selvästi liioittelua. Oli vaikea kuvitella, että vapaaehtoisin voimin toimiva laskuvarjokerho olisi voinut koulutuslupaa kolmen vuoden ajaksi hakiessaan tietää, kuka kerhon vähistä kouluttajaresursseista milläkin vuoden kursseista kouluttaisi mitäkin ainetta/koulutusaihetta.

Koulutusluvan *voimassaolo säilyi edelleen kolmena vuotena*. Uudessa määräyksessä määritettiin ne tapaukset, joissa viranomainen voi peruuttaa koulutusluvan tai muuttaa sen ehtoja. Muuttamista tai peruuttamista voitaisiin harkita, jos koulutus ei tapahtunut lupaehtojen tai määräysten mukaan, koulutuksen laatu ei täytä vaatimuksia, viranomainen arvioi, ettei hyppykerholla ole todellisuudessa, mistä tahansa syystä, edellytyksiä antaa koulutusta turvallisesti. Nämä vaatimukset olivat uusia, vaikka ilmeisesti ilmailulain perusteella lupa olisi epäilemättä voitu ennenkin peruuttaa.

Määräyksessä lueteltiin asiat, joista koulutusorganisaation *lupahakemuksessa mainitut vastuuhenkilöt* (koulutuspäällikkö, hyppymestari ja kalustopäällikkö) *vastasivat*. Määräyksen mukaan koulutuspäällikkö vastasi alaisuudessaan toimivien henkilöiden (maakouluttajien, hyppymestarien ja tietopuolisten aineiden opettajat) toimivat oikein ja että heillä oli riittävä pätevyys ja voimassa oleva kelpoisuus tehtäviinsä.

Hyppymestari vastasi, että hyppykoulutukseen osallistuvat noudattavat ohjeita ja määräyksiä ja että heillä on tehtäviinsä riittävä kelpoisuus.

Kalustopäällikkö vastasi määräyksen mukaan siitä laskuvarjot ja muu hyppykalusto on turvalisessa kunnossa. Hänen tontilleen kuului myös varmistaa, että kalustoa pakkaavat ja tarkastavat hoitavat tehtävänsä oikein ja että heillä on tehtäviin riittävä kelpoisuus.

Koulutustoiminnan osalta *hyppypaikan kokoa koskevat vaatimukset* (turvallisen alueen säde 150 m) säilyivät ennallaan, mutta muita vaatimuksia täsmennettiin ja täydennettiin aikaisemmasta. Vanhassa määräyksessä edellytettiin, että maali alueen läheisyydessä olevalla maahenkilöstöllä on oltava ensiapuvälineet ja ensiaputaitoinen henkilö. Uudessa määräyksessä pääsääntönä oli, että hyppypaikalla on oltava olosuhteisiin nähden riittävän tehokkaaksi katsottava pelastus- ja lääkäriavun saanti. Hyppypaikalla piti myös olla entiseen tapaan *olosuhteisiin nähden riittävät ensiapuvälineet sekä uutena vaatimuksena sairaankuljetukseen soveltuva ajoneuvo*. Nämä määräyskohdat tarkoittivat sitä, että vaatimusten täyttämistapa toimittaessa lentoasemalla, jossa on jo valmiina pelastuspalvelu (Kuopio, Malmi) ja lentopaikoilla, joilla sellaista ei ollut ja matka lähimpien lääkintäpalveluiden ääreen oli pitkä (Räyskälä, Jämi), saattoivat poiketa toisistaan.

Uusi määräys edellytti, että kouluttavalla kerholla on oltava sellaiset *tarkoituksenmukaiset opetustilat ja -välineet*, että niiden avulla on mahdollista saavuttaa koulutus suunnitelmassa esitetyt tavoitteet. Opetustiloissa oli oppilaiden käytettävissä oltava ilmailulaki ja -asetus sekä keskeiset laskuvarjohyppy- ja koulutustoimintaa ja kelpoisuuksia koskevat ilmailumääräykset ja tiedotukset. Sen lisäksi, että tämä aineisto oli saatavilla koulutustiloissa, koulutettaville oli myös annettava henkilökohtaiseen käyttöön ilmailulaki ja -asetus, laskuvarjohyppääjää koskevat lupakirjamääräykset ja laskuvarjohyppäjä koskevat yleiset varomääräykset. Koulutettaville oli näiden säädösten lisäksi *”...jaettava riittävä määrä kirjallista opetusaineistoa oppituntien kertaamiseksi sekä niiden lisäksi suoritettavaa itseopiskelua varten”*.

Laskuvarjohyppääjän peruskoulutusta varten oli oppilaille haettava *laskuvarjohyppääjäoppilaan* lupakorttia, jota ilman ei koulutusta saanut antaa. Ilmailulain kannalta lupakortti rinnastettiin ilmailulupakirjaan. Keskeinen edellytys kortille oli hyväksytyt lääkärintarkastus. Lupakortti liittyi myös ikäraja. Alin ikä hyppykoulutuksen osallistuvalla oli 16 vuotta, mutta tällöin

edellytettiin holhoojan kirjallinen suostumus. Aikaisempi rajoitus, että itseaukaisuhyppyjä saisi suorittaa vasta 17 vuoden iässä, oli poistunut uudesta määräyksestä. Vanhan LT 1/71 määräyksen mukaan alle 20-vuotialta edellytettiin holhoojan suostumusta, mutta uusi TRG laski ikärajan 18 vuoteen – uuden täysi-ikäisyysrajan mukaisesti.

Määräyksessä oli kokonaan uutena kohtana *oppilaan koulutuksen keskeyttäminen*. Jos oppilas todetaan sopimattomaksi edelleen koulutettavaksi, on hänen koulutuksensa keskeytettävä. Keskeytys ja sen perusteet oli ilmoitettava ilmailuhallitukselle kirjallisesti, koulutuspäällikön vahvistamana. Tämän vaatimuksen tarkoituksena lienee ollut estä soveltumattoman oppilaan koulutus toisessa kerhossa. Samaan asiaa liittyi myös toinen määräyskohta: jos oppilas jostain syystä halusi keskeyttää koulutuksensa ja jatkaa sitä toisessa kerhossa, piti uuden kouluttajan hakea ilmailuhallituksen lupaa koulutuksen jatkamiseen. Uuden kouluttajan hakemuksessa oli mainittava syy koulutuspaikan vaihtoon.

Määräyskohdassa *Koulutuksen järjestäminen* edellytettiin, että ”...*kutakin koulutusjaksoa varten on laadittava kirjallinen koulutussuunnitelma, josta käy ilmi eri oppiaineiden ja harjoitusten oppituntimäärät ja suoritusajat sekä järjestys, samoin kuin eri oppiaineiden opettajat ja harjoitusten valvojat.*” Lisäksi todettiin, että koulutusjaksoissa on oltava riittävä määrä oppiaineita ja harjoituksia koulutustavoitteiden saavuttamiseksi. Lisäksi koko koulutuspaketin pitää muodostaa koulutettavan kannalta tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden.

Määritettiin myös, että koulutettavan on osallistuttava kolmeen neljännekseen kunkin oppiaineen opetuksesta ennen oikeutta osallistua loppuhuviyksymistä edellyttäviin kokeisiin. Ilmailuhallituksen luvan perusteella koulutettava voidaan vapauttaa tietyistä oppiaineista.

Koulutuksen antajilta edellytettiin *koulutuskirjanpitoa*, joka yhdessä koulutuksesta kertyvän muun aineiston (koekysymykset vastauksineen, oppilaiden koepaperit, jne.) oli säilytettävä vähintään kahden vuoden ajan koulutuksen päättymisestä.

Vanhassa määräyksessä ei mainittu *koulutuslaitteita* lainkaan. Uusi määräys toi tähän asiaan parannuksen. Siinä edellytettiin, että koulutuksessa on oltava käytettävissä tarkoituksenmukainen laskuvarjovaljaista tehty keinu ja harjoitusvaravarjo, joiden avulla opetetaan ja harjoitellaan vapaapudotusasentoa, laskuvarjon ohjaustekniikkaa ja varavarjotoimenpiteitä. Jälkiviisas Historiaheppu toteaa, että tarpeellisia olivat uudet vaatimukset, mutta yksi tärkeä vielä jäi puuttumaan: uloshyppyharjoituslaite. Se tuli mukaan jälkijunassa myöhemmin.

Uloshyppykoulutusta ei myöskään vielä tässä määräyksessä mainita eikä vaadita ennen ensimmäistä hyppyä tai ennen ensimmäistä itseaukaisuhyppyä. Koulutus- ja koevaatimukset ennen ensimmäistä hyppyä olivat säilyneet jokseenkin samoina, kuin LT 1/71 määräyksessä. Ainoastaan varavarjon käyttökoe oli vaatimukseen lisätty. Aikaisemmin riitti, että tiesi asia teoriassa varavarjon käyttötavat ja osasi hyväksyttävästi maahantulotekniikan ja laskuvarjon pakauksen.

Pakkaustaidon näyte oli aikaisemmin ennen ensimmäistä hyppyä, nyt se oli siirretty myöhemmäksi. Se oli suoritettava ennen ensimmäistä itseaukaisuhyppyä. Samoin oli tehty sääopin teorioille. Ennen piti olla riittävät tiedot ennen ensimmäistä hyppyä. Uudessa määräyksessä hyppääjällä piti olla ennen riittävät tiedot sääopista laskuvarjohyppyjä koskevilta osilta.

Pakkolaukaisuhyppöjen ja harjoitusvetojen määrä ennen ensimmäistä itseaukaisuhyppyä säilyi ennallaan. Pakkolaukaisuhyppöjä oli oltava vähintään kymmenen ja onnistuneita harjoituslaukaisuja harjoituskahvasta vähintään kolme.

oli uusi käytäntö, lääkärintarkastuksen läpäisy sen sijaan oli ikaikainen vaatimus. Lupakorttiin

Myös uudessa määräyksessä edellytettiin *varolaukaisimen käyttöä* ensimmäisillä itseaukaisuilla. Vaatimuksia oli hieman viilailtu, mutta periaate säilyi entisellään. Ensimmäisillä itseaukaisulla oli nyt käytettävä barometri- tai muuta vastaavaa automaattilaukaisinta, mikäli suunniteltu vapaapudotuksen pituus ei ylitä viittä sekuntia. Tästä voitiin poiketa, jos hyppääjä oli jo aiemmin suorittanut hyväksytysti kaksi vapaapudotushyppyä, joilla suunniteltu vapaapudotus oli yli viisi sekuntia. Jos oppilaalla oli vähintään 60 vuorokauden tauko laskuvarjohypyissä, oli pääsääntöisesti palattava takaisin pakkolaukaisuihin ja harjoitusvetoihin. Jos hän on ennen taukoa hypännyt hyppyä yli 15 sekunnin vapaapudotuksella, ei tarvinnut enää palata pakkolaukaisuhyppyihin, mutta ensimmäisellä tauon jälkeisellä hypyllä suurin sallittu vapaapudotus ennen palaamista koulutusvaiheen mukaisiin hyppyihin oli viisi sekuntia.

Oppilashyppääjien tuulirajat säilyivät jokseenkin ennallaan. Kahdella ensimmäisellä hypyllä suurin sallittu tuulen nopeus oli 4 m/s, seuraavilla 6 m/s ja hypystä numero 21 alkaen 7 m/s. Seitsemän sekuntimetrin tuulirajan määrääväksi tekijäksi tuli hyppymäärä, entisessä määräyksessä olleen vähintään 10 sekunnin vapaapudotuksen tilalle.

Edellä esitellyt kaksi uutta ilmailumääräystä, yhteensä 16 sivua, korvasivat yhdessä kahdeksansivuisen laskuvarjohyppyjen varomääräyksen *Laskuvarjohyppytoiminta*. Vaikka uudet määräykset olivat tulleet voimaan ilman LuKT:n toivomaa uutta lausuntokierrosta, ei ainakaan OPS-varomääräykseen ollut juuri huomauttamista.

TRG-määräys epäilemättä loksautti leuan rinnalle useimmilta koulutuspäälliköiltä heidän tutustessaan uuteen aineistoon. Määräyksissä oli epäilemättä aivan järjellinen logiikka, mutta niiden noudattaminen edellytti kuitenkin koulutusmääräyksen laajuuden vuoksi asioiden läpikäyntiä kouluttavissa kerhoissa. Se ei tapahtunut hetkessä, koska jo tämän 12-sivuisen eepoksen läpi kahlaaminen ja omaksuminen vaati syvää paneutumista. Määräys myös edellytti melkoista byrokratiaa, jollaiseen syvästi paneutuneita henkilöitä ei laskuvarjokerhoista ainakaan vuonna 1977 juurikaan löytynyt.

Koulutuskirjanpito oli aineiston taltioimisen kannalta toki toteutettavissa yksinkertaisimmillaan ruutuvihon, koulutuskorttien ja muutaman valmiin lomakkeen laatimista. Asiat oli kuitenkin kirjattu määräykseen uuden lentokoulutusta varten laaditun kaavan mukaisesti tavalla, joka ei vastannut laskuvarjokerhojen käytäntöjä. Määräyksen byrokratiaa – ensisijaisesti koulutuksen kirjaamista ja dokumentointia – koskevilta osiltaan oli laadittu lentokoulujen dokumentoinnin ohjaamiseksi. Hyppykerhoissa keskeinen osa koulutuskirjanpitoa olivat olleet koulutuskortit, jollaisesta määräyksessä ei mainittu mitään. TRG-määräyksestä tultiin myöhemmin väentämään kättä viranomaisen ja ilmailuliiton kesken, koska määräyksessä kirjausmenettelyjen ei katsottu soveltuvan laskuvarjokerhoille.

Määräyksen takana olivat epäilemättä laskuvarjotoiminnassa 1960-luvulla ja 1970-luvun alkupuolella sattuneet onnettomuudet. Niiden tutkinnassa todettiin paljon puutteita kerhojen koulutustoiminoissa. Myös henkilöiden saattaminen vastuuseen virheistä tai laiminlyönneistä olisi vanhojen määräysten voimassa ollessa ollut vaikeaa tai mahdotonta ilman määräystä tai säädöstä, jossa eri toimijoiden vastuut oli selkeästi määritetty. TRG-määräyksen tärkein osa oli, ainakin Historiahepun mielestä, juuri vastuuhenkilöiden "tonttien" määrittely.

Liikenneministeriö, Ilmailuosasto, Lentokelpoisuustiedote LT 1/71, 23.6.1971: Laskuvarjotiedote No. 1/71: Laskuvarjohyppy
 Ilmailuhallitus: Ilmailumääräys OPS M6-2, 1977-02-07, Laskuvarjohyppytoimintaa koskevat yleiset varomääräykset
 Ilmailuhallitus: Ilmailumääräys TRG M 1-10, 1977-02-07, Ilmailuhallituksen päätös laskuvarjohyppykoulutuksesta
 Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 5.2.1977, LuKT 1/77, 17.2.1977
 Valtioneuvosto: Asetus ilmailuasetuksen muuttamisesta 485/75, 96 § ja 98 §
 Laskuvarjourheilu 2/1977
 Eero Kausalainen 9.3.2021

Kupurelatiivi alkaa Suomessakin

Tässä tekstissä on jo aikaisemmin kerrottu ulkomaisissa lehdissä olleista huimista tarinoista kohtaamisista avattujen patjavarjojen varassa. Samassa tahdissa, kuin Suomen laskuvarjokanta jalostui 1970-luvulla – siirryttiin pallokuvuista laatikkolaskuvarjoihin – alkoi myös täällä ja muissa pohjoismaissa herätä kiinnostus uuteen lajiin. Ensimmäisestä kupukohtaamisesta ei ole sataprosenttisesti varmistettua tietoa, mutta jos joku tietää alla esitettyä paremmin, pyydetään ilmoittamaan siitä oitis Historiahepulle virheiden korjaamiseksi.

Kupurelatiiviksi (CRW) tai myöhemmin kupumuodostelmahypyiksi (CFS) ristityn lajin historiaa tuntee parhaiten yksi lajin veteraaneista ja useiden ennätysten, mukaan luettuna maailmanennätykset, haltija **Pasi Pirttikoski**. Tämän historiatyönkin kulmakivenä toimiva Pirttikoski kertoo suomalaisen CRW/CFS-hyppäämisen varhaisista tapahtumista laatimassaan Suomen ja pohjoismaiden ”ruttuhistoriassa” näin:

*”Suomessa ja muissa pohjoismaissa CRW-hyppääminen alkoi myöskin 1970-luvulla. Ensimmäisestä kupukohtaamisesta ei ole toistaiseksi varmaa tietoa. Suomen Laskuvarjokerhossa Malmilla hypättiin ensimmäinen CRW-hyppy 8.4.1977. Hyppääjät olivat **Esa Mikkonen** ja **Jukka Heikkinen**. Tämä oli samalla tietojeni mukaan Suomen ensimmäinen kupukohtaaminen. Hyppy hypättiin 2 500 metrin korkeudesta. Koneena oli Pilatus Porter. Hyppääjät hyppäsivät ensin 3-RW hypyn, jonka jälkeen edellä mainitut hyppääjät tekivät kupu-RW:tä. Mikkosella oli käytössään Hornet pääkupu.*

*Keväällä ja kesällä hypättiin useita CRW-hyppyjä. Niistä mainittakoon mm. Malmilla 20.4. **Reino Suonsillan** hyppäämä hyppy (toinen osapuoli tuntematon), muutamat 8.5. hypätyt Suonsillan ja **[Matti] Veikkolan** hypyt, **Jorma Österin** ja **Matti Veikkolan** ”törmäys”, Veikkolan ja **Ilari Degerlundin** 2.6. hyppäämä yritys... .. Myös 27.7. hypättiin Malmilla Veikkolan ja Suonsillan kohtaaminen.*

*Suonsillan ollessa Boogeissa Tanskassa, hän hyppäsi tuntemattoman ruotsalaisen kanssa stackin. Hyppypäivä oli 11.7. Kaksikko Suonsilta **[Markku] Heilimo** toivat stackin ensimmäistä kertaa alas saakka 11.9.1977. Tämä muodostelma hypättiin RW-hypyn päätteeksi Malmilla...”*

Uusi laji käynnistyi Helsingissä, mutta jo seuraavan vuoden keväällä 19.3.1978 tehtiin Oulussa ensimmäinen kahden hyppääjän kohtaaminen. Asialla olivat **Raimo Kempainen** ja **Raimo Karhu**. Lajin rantautumista tehostivat Laskuvarjourheilu-lehden kirjoitukset. Loppuvuodesta ilmestyneessä Laskuvarjourheilussa oli Suonsillan käännösartikkeli ”*Relatiivia hidastettuna*”, joka perustui Parachutist lehdessä olleisiin **Roger Hullin** kirjoituksiin. Nelisivuinen artikkeli antoi konkreettisia ohjeita lajin aloittelijalle. Siinä oli myös tiivistelmä turvallisuusohjeista, tähän tapaan:

- Ennen CRW:n aloittamista sinun on hallittava hyvin varjosi (= vähintään 50 hyppyä siivellä)
- Varo muita hyppääjiä! Muista, että telakoiduilla varjoilla ylempi ohjaa myös alemmaa!
- Älä yritä ottaa kiinni kaveria, joka ei tiedä aikeitasi!
- Älä tee kupurelatiivia kovalla tai puuskaisella tuulella!
- Ota kiinni vasta, kun kupujen välillä ei ole mitään liikettä!
- Älä tartu toisen kupuun ohjauskapulaa pitävällä kädellä!
- Ole koko ajan valmiina kääntämään itsesi pois päin vapaalla kädelläsi!
- Saat ottaa kiinni vain kuvun etureunasta!
- Älä yritä kiinnittämistä alempana kuin olet valmis tekemään cutawayn (n. 300–400 m)! Stabiilina lentävillä telakoituneilla kuvuilla voi tosin tulla alemmaskin.
- Älä koskaan aja täysillä jarruilla telakoiduilla kuvuilla!
- Varo kaverin punoksia, pidä huoli, ettet sotke niihin itseäsi!

- Jos muodostelma lentää epävakaasti, päästä irti ja yritä uudelleen!

Epäilemättä oivia ohjeita vasta-alkajille. Lisää tarinaa tuli Laskuvarjourheilussa vuoden kuluttua, jolloin asialla oli jälleen Suonsilta ja käännösartikkeli ”Laskuvarjohyppäämisen uusi aikakausi”, Sekin perustui Parachutistin artikkeliin.

Edellä esitetyistä turvallisuusohjeista huolimatta toiminnassa sattui suhteellisesti enemmän vaarallisia tilanteita, kuin muissa hyppylajeissa. Lajia opiskeltiin enimmäkseen yrityksen ja erehdyksen kautta – aivan kuin vapaapudotusrelatiivia aikanaan. Hyppääjät törmäilivät toisiinsa ja takeruivat toistensa kupuihin ja punoksiin. Kupurelatiivi - sanasta syntyikin melko nopeasti kuvaava väännös *kupuruttu*. Vaaratilanteiden värikkäistä kuvauksista ilmoituslomakkeista syntyi myös kuolematon lause: *vaaratilanne, poliisi punoksissa*. Tällä viitattiin kupurelatiivi-vaaratilanteeseen, jossa yksi osallinen oli porilainen poliisin palveluksessa ollut hyppääjä.

Laskuvarjourheilu-lehdestä ei löytynyt vuosina 1977-1978 yhtään varmuudella tunnistettavasti näinä vuosina otettua kuvaa kupurelatiivista. Vieressä Oulun ensimmäisen kupukohtaamisen jälkitilanne 19.3.1978. Hyppääjät olivat Raimo Karhu (ylempi) ja Raimo Kempainen. Kuva: via Raimo Karhu.

Yksi vanhimmista Historiahepun löytämisistä kuvauksista

oikeasta kupurutusta Suomessa oli **Henrik Enbomin** kirjoitus vuoden 1978 lopulla ilmestyneessä Laskuvarjourheilussa. ”Henkka” Enbom kertoi kahden hyppääjän kupurelatiiviharjoittelusta relatiivihypyn jälkeen. Avauskorkeus oli 1 200 metriä, jonka jälkeen Enbom ja toisena osapuolena ollut Jukka Heikkinen tekivät kolme telakoitumisyritystä. Vaikka oli ennalta sovittu, että 600 metrin korkeuden alapuolella ei enää yritetä, oli kolmannella yrityksellä korkeutta vain 450 metriä ja hyppypaikkakin oli pielessä. Suorituspainettakin oli, koska oli luvattu maassa olleelle kuvaajalla (**Jorma Öster**), että tultaisiin alas asti stackissä.

Edessä ja ylempänä ollut Enbom päätti auttaa hänen mielestään liian korkealla takaa lähestyvää Heikkistä, joten hän päätti nostaa itseään lähestyvään kupuun nähden ylemmäs jarruttamalla

kupuaan. Heikkinen lähestyi täydessä liidossa, jonka jälkeen Enbom huomasi makaavansa selällään keskellä kaverin kupua. Tämän seurauksena kupu luonnollisesti tukahtui. Tässä oli kuitenkin molemmilla hyppääjillä enemmän onnea kuin ymmärrystä. Hetken päästä Enbom vapautui hyppyveljen kuvun sisältä ja molempien kuvut kehittyivät normaalista. Tilanteen lauettua korkeutta oli enää 300 metriä.

Ansiokas tarina, jossa hyppääjä halusi auttaa muita lajiin perehtyviä kertomalla omista virheistään päättyi opetukseen: *"Ensinnäkin: älä koskaan yritä liikää. Toiseksi: noudata aina maassa tehtyjä sopimuksia, tässä esim. rikottiin turvallisuusrajaamme..."*

Hirtehiseen huulenheittoon johtaneiden alkuruttujen jälkeen laji ja siihen vihkiytyneet kehittyivät seuraavien vuosien kuluessa nopeasti. Alkuvaiheiden vaaratilanteista huolimatta lajissa ei lopulta tapahtunut vakavia haavereita, ennen kuin suurten lukujen laki iski toistakymmentä vuotta myöhemmin.

Pasi Pirttikoski: sähköposti 17.12.2018

Raimo Karhu (päiväämätön, vuodelta 2005): Minun tieni laskuvarjohyppääjäksi

Raimo Karhu 25.2.2021

Pasi Pirttikoski 9.3.2021

Laskuvarjourheilu 4/1977

Laskuvarjourheilu 4/1978

Eero Kausalainen 10.3.2021

Deutschen Demokratischen Republik – DDR kutsuu...

Saksan Demokraattisen Tasavallan DDR:n joukkue oli vierailut Suomessa 1969, jolloin se oli ensin Nummelassa Suomen Laskuvarjokerhon hyppyleirillä ja sen jälkeen joukkue osallistui SM-kilpailuihin Rautavaarassa. Vastavierailua oli puuhailtu jo useiden vuosien ajan. Se toteutui lopulta vasta keväällä 1977, kun DDR:n ilmailuliitolta saapui kutsu. Suomesta kutsuttiin joukkue ottamaan osaa sosialististen maiden taito- ja tarkkuushyppymestaruuskilpailuihin Halle-Oppin'iin. Suomi sai kutsun, vaikka se ei silloin eikä sen jälkeenkään ole tunnustautunut sosialistimaaksi. Kutsuun liittyi ajatus itäsaksalaisten vastavierailusta Suomeen vuonna 1978.

Kilpailujen teräsväät päät ja yksi An-2 hyppykoneista avajaisissa. Keskellä vaaleassa puvussa Horst Brändel, joka oli paitsi iso kiho DDR:n ilmailuliitossa, myös FAI:n laskuvarjokomitean CIP:n puheenjohtaja. Kuva: Tapio Sattamo

Ilmailu-lehden artikkelin mukaan *"...Matkan päätarkoituksena oli kehittää edelleen eri kilpailumatkojen sekä DDR:n Suomen vierailun yhteydessä luotuja hyviä urheilusuhteita sekä vaihtaa kokemuksia ja tietoa alan uusimmasta tekniikasta ja kalustosta maailman huippuhyppääjiin kuuluvien isäntien*

kanssa...” Uljas tarkoitus. Oppia saatiin, menestystä vähemmin. Kilpailun ajankohta sattui suomalaisen kilpailukauden alkuun: 17.-26.5.1977.

Suomen joukkue, vasemmalta Tapio Satamo, Pekka Tuominen, Eero Kausalainen, Olavi Kilpinen, itäsaksalainen tulkki Barbara Fügmann ja Rauno Härkönen. Kuva: Eero Kausalainen

Suomen joukkueen jäsenet oli valittu edellisen vuoden SM-kilpailujen yleismestaruuden tulosten perusteella. Koska joukkue ei saanut ilmailuliitosta minkäänlaista tukea, osanottajat joutuivat itse huolehtimaan omista kustannuksistaan. Tällä kerralla kustannuksia kuitenkin kevensi merkittävästi se, että kilpailuun ei ollut minkäänlaista osanottomaksua ja osanottajille oli luvattu ilmaisten hyppyjen lisäksi täysi yöspito. Matkaan ei saatu täyttä viiden hyppääjän joukkuetta. Matkaan lähtivät kilpailijoina **Tapio ”Cekkeri” Satamo** Oulusta, **Olavi ”Enska” Kilpinen** Utista, **Rauno Härkönen** Imatralta ja **Pekka Tuominen** Lahdesta. Joukkueenjohtajana toimi ilmailuliiton laskuvarjotoiminnanohjaaja **Eero Kausalainen**. Matkajärjestelyt tukeutuivat tanakasti Härkösen Plymouth maasturiin, johon sopi – kun sovittiin – viisi laskuvarjohenkilöä hyppyvarusteineen ja viikon matkavarusteineen.

Jo itse matka pelipaikalle oli täynnä väriä, vauhtia ja vaarallisia tilanteita. Matkasta löytyy Senior Skydivers ry:n verkkosivuilta Laskuvarjourheilu- ja Ilmailulehtien matka-artikkelit. Siksi tässä kerrotaan matkasta vain suppeasti ja keskittymällä asioihin, joita ei mainituista artikkeleista, eikä mistään muualtakaan löydy. Historiahepun mieleen on jäänyt tarinoita menomatkasta:

”Helsingistä Saksanmaalle matkattiin upealla, vasta käyttöön otetulla, suihkuturbiinein varustetulla suomalaisella Finnjet laivalla, joka oli silloin maailman ensimmäinen kaasuturbiinein varustettu matkustaja-autolautta, joka oli myös maailman nopein ja suurin lajissaan. Laiva oli otettu käyttöön vasta pari päivää aikaisemmin. Kun joukkue odotti Helsingin satamassa laivaa, se saapui kotimaahansa ensimmäisen edestakaisen matkansa päätteeksi myöhässä. Satamassa myöhästettiin lisää, koska laivan henkilökunnalta puuttui sen nopean ”kääntymisen”

edellyttämät rutiinit. Liikkeelle päästiin neljä tuntia myöhässä. Käytävillä oli vielä lähtiessä röykkiöittäin likaisia lakanoita, astioita ym. Siivouspalvelu ei ollut yhtä nopea, kuin laiva.

Laiva olikin nopea. Suihkuturbiinit kiidättivät alusta 30 solmun matkavauhdilla – 55 kilometriä tunnissa. Nopeasti meni, mutta Sky baarissa lasit kilisivät muutoinkin, kuin asiakkaiden käsissä.

Matka Travemündeeseen kesti 22 tuntia. Aika kului hyvin ja se käytettiin myös hyödyksi. Cekkeri Satamolla oli uusi patjavarjo, joka kaipasi säätöjä. Sepä onnistui, kun oli oikeat miehet asialla. Satamo levitti kuvun laivan käytävälle ja alkoi lyhentää punoksia. Kanssamatkustajat hyppivät ohi kulkiessaan varjovirityksen yli ja ihmettelivät meneillään olevaa toimitusta. Hyppyhenkilöt kertoivat, että laskuvarjoa tässä kunnostetaan ja iltapäivällä aiotaan hypätä takakannella. Ei käyty tutkimassa, olisiko ollut yleisöä... Laskuvarjon tuunaus ei ehkä mennyt kaikilta osin putkeen, koska Satamolle tuli korjauksen jälkeen ensimmäisellä hypyllä varavarjokeikka.

Laiva saapui Travemündeeseen edelleen myöhässä. Aluksen alkaessa kiinnittyä laituriin, Suomen joukkue istui Härkösen autossa. Silloin kumahti ja auton jouset nytkähtivät. Ihmettelimme autossa aikamme, kunnes lopulta tuli kuulutus. Saimme tietää, että laiva oli törmännyt laituriin keula edellä. Keulaportti vioittui niin, että sitä ei voinut avata. Laivasta laskettiin ulos ainoastaan autottomat matkustajat.

Aluksessa oli kuulemma joku tietokonevika, jonka vuoksi sitä ei voitu ohjailta normaalisti. Niinpä se vedettiin hinaajien avulla väljemmille vesille ja käännettiin ympäri. Sen jälkeen se hinattiin takaperin takaisin laituriin, ahteri purkauslaiturilla. Laiva, joka oli suunniteltu lastattavaksi ja purettavaksi läpi ajamalla, jouduttiin purkamaan peruuttamalla kaikki kymmenet rekat ja pienemmät autot peräportista ulos. Aikaa kului. Onneksi tarjoilu oli hyvä, olimmehan merihädässä.

Lopulta, muutamien lisätuntien kuluttua tuli Härkösen vuoro peruuttaa auto ulos ja pääsimme autobaanalle. Itäsaksalaisten kanssa oli sovittu, että saavumme rajan ylityksen jälkeen Börden levähdyspaikalle, jossa odottava opas saattaa meidät Hallen kaupungin lähellä olevaan Oppinin kylään.

Autobaanalla matka sujui joutuisasti ja saavuimme Itä-Saksan rajalla. Nuoremmille lukijoille on muistutettava, että siihen aikaan se oli kova raja – rautaesiripuksi kutsuttu - jonka pääasiallinen tarkoitus näytti olevan estää DDR:n kansalaisia pääsemästä karkuun. Pääsimme rajan yli, jonka jälkeen itäsaksalainen rajavartija ajatti automme sivummalle tarkastusta varten. Jouduimme purkamaan puolet tavaroistamme ulos puolipimeällä pihalla. Rajavartija kyseli, onko meillä aseita ja kysyi useista esineistä, ”mikä tämä on?”

Lopulta pääsimme jatkamaan matkaa lähellä olevalle levähdyspaikalle. Siellä ei ollut enää ketään. Opas oli lähtenyt luikkimaan, kun meitä ei sovittuna aikana eikä ihan heti sen jälkeenkään kuulunut. Vuonna 1977 sähköinen viestintä oli hieman kehittymättömämpää, kuin nykyään: ei ollut kännyköitä tai vastaavia viestivälineitä, ei myöskään tarkempia yhteystietoja tapaamispaikalle. Opas oli kuitenkin todistettavasti ollut paikalla: Enska Kilpinen löysi levähdyspaikan vastaanottopöydältä saksankielisen käsin kirjoitetun lapun, jonka sisältö avautui paikalla sattumoisin olleen englannin kielen taitoisen länsisaksalaisen avulla. Lapussa opas kertoi odotelleensa suomalaisia, mutta lähteneensä pois, koska vieraat eivät tulleet.

Jatkoimme matkaa yön pimeydessä ilman kunnollista karttaa. Ajelimme maaseudulla jossain Hallen kaupungin lähellä, kun aamun vaaletessa joskus kello neljän tai viiden aikoihin näimme sumun seasta hämärästi erottuvien isojen An-2 lentokoneiden siluetit. Ajoimme kentälle.

Lentokerhon kivirakennuksen yhdessä nurkassa oli Volkpolizein toimisto, jossa oli päivystäjä. La-tasin kaiken osaamani saksan pe-liin kertomalla, että wir äär fallschirmsprungereita Finnlan-dista. Selostus meni läpi. Miliisi hävisi vähäksi aikaa ja palasi mu-kanaan englanninkielentaitoinen leidi, joka opasti joukkueen lento-kerhon nelikerroksiseen kivita-loon, josta löytyivät makuupaikat.”

Matkustaminen rautaesiripun taakse ei ollut läpihuutojuttu. Euroopan avoimia si-särajoja tai ihmisten ja tavaroiden va-paata liikkumista ei ollut vielä keksitty. Vii-sumikin oli tarpeen. Kuva: Eero Kausalai-nen.

”Asetuimme yöpuulle. Muutaman tunnin kuluttua toveri Kilpinen tuli herättämään joukkueenjohtajaa, koska tuli arvovieraita. Vieraat olivat kaksi tummiin pukuihin sonnustautunutta herrahenkilöä. He pitivät tervetulo puheen, jota joukkueenjohtajana kuuntelin asennossa tukka pysytyssä, vain pieniin kalsareihin sonnustautuneena. Puheen jälkeen he ilmoittivat maksavansa päivärahat. Kerroin joukkueelle, että nyt meille maksetaan. Enska Kilpinen kehotti olemaan varovainen, koska kyseessä täytyy olla väärinymmärrys. Ei ollut. Saimme kukin 100 Itä-Saksan markkaa. Outoahan se oli, kun oli aina jouduttu maksamaan ihan kaikki itse. Eipä siellä kuitenkaan ollut ostettavaa, ruoka ja majoitus ilmaiset, kaupat tyhjiä ja väkijuomatkin niin halpoja, että hirvitti.

Aamu lähti käyntiin ja siirryimme aamiaisen jälkeen kentälle, jossa pidettiin avajaiset. Joukkue oli saanut aamulla oman englannin kielen tulkin, jonka avulla kuultiin kauniit puheet. Tilaisuuden päätyttyä joukkueenjohtajat kokoontuivat vielä omaan tilaisuuteensa. Muut joukkueenjohtajat olivat harmaahapsisia keski-ikäisiä, tai omissa silmissäni jo lähes vanhuksia. Itse olin kolmekymppinen juniori. Tilaisuudessa puheiden pito jatkui. Puheiden lomassa aloimme nostaa maljoja. Siis joskus kymmenen maissa aamupäivällä. Nostimme maljoja muun muassa kaikille sosialististen maiden päämiehille, jollaisena nimeltä mainittiin myös **Urhoo Kekonen**. Outo päivänavaus...

Kilpailuun osallistuivat Suomen lisäksi Neuvostoliiton, DDR:n, Puolan ja Romanian joukkueet. Kilpailujen järjestelyt sujuivat mallikkaasti, kuten tässä puolisolitaallisessa maassa saattoi odottaakin. Suomi ei ”itämaiden” koville ammattilaisille pärjännyt. Vapaa-ajalla **Rauno Härkönen** kuitenkin voitti suvereenisti hallitsevan taitohypyn maailmanmestarin **Grigori Surabkon** Neuvostoliiton joukkueen suomalaisille ystävilleen kilpailun päätyttyä järjestämässä illanvietossa. Toveri Surabko löytyi illan myöhäisinä tunteina pöydän alta melko tunnottomassa tilassa Raunon ollessa vielä hyvinkin virkeä. Kutsu illanviettoon oli saatu ”**Cekkeri**” **Satamon** väsymättömän urheilusuhde- ja tulkkitoiminnan seurauksena.”

Vaikka Suomi ei kummoisestikaan pärjännyt kilpailussa, oli tilaisuus oiva paikka arvioida, miten Itä-Euroopan maissa hypätään ja millaisella kalustolla. 79 osanottajasta 35 käytti päävarjonaan PC:n tyyppistä neuvostoliittolaisvalmistesta UT-15:aa, loput 44 osanottajaa (kaikkiaan siis 79) käytti pääasiassa itäeurooppalaisia patjavarjoja. Suomen lisäksi länsimaisia varjoja käyttivät ainoastaan Neuvostoliiton hyppääjät. Para-Commanderit alkoivat siis olla katoavaa kansanperinnettä ainakin kilpailuhyppääjien osalta. Tässä kilpailussa oli ensimmäistä kertaa kaikilla Suomen kilpailijoilla patjavarjo. Ainoastaan joukkueenjohtaja luotti vielä pyöreäkupuiseen varjoon.

Rauno Härkönen yleismestaruudessa paras suomalainen ja henkilökohtaisessa tarkkuudessa toiseksi paras finaalissa Strato Star varjollaan. Kuva: Tapio Satamo.

Ja vielä pieni tarina Historiahepulta. Tätäkään ei löydy muusta kirjallisesta aineistosta:

”Paluumatkalle saimme poistua kisapaikalta ilman opasta. DDR:n puoleiselle raja-asemalle päästyämme rajavartija ohjasi meidät taas sivuun. Pahat aavistukset heräsivät, kunnes vartija tuli auton viereen ja hymyi. Hän tiesi, ketä olimme ja mistä tulimme. Hän kyseli saksaksi, olimmeko tyytyväisiä kisaan ja kertoi olevansa itsekkin fallschirmsprungere. Mitään ei tarkastettu ja hän toivotti lajitovereille gute reise. Seitsemän sanan saksan kielen varasto riitti tähän keskusteluun.”

Vaatimattomalla kielitaidolla varustettu – silti loistava kommunikaattori – Cekkeri Satamo (vasen alakulma) vietti suuren osan joutoajoista Neuvostoliiton joukkueen kanssa. Hän pystyi tarkoin selvittämään, kuka oli kukin, paljonko heillä oli hyppyjä sekä missä ja miten he harjoittelivat. Tämän suhdetoiminnan ansiosta Neuvostoliiton joukkue tarjosi kilpailun päätyttyä suomalaisille ystävilleen majoitustiloissaan hienon, mutta kostean illan. Kuva: Eero Kausalainen.

”Raja ja sen ylitys olivat kokemus. Tie mutkitteli ja sen vieressä oli betonisia muurinpätkiä, jotka tarvittaessa siirrettiin kiskoilla sähkömoottoreiden avulla sulkemaan tien. Meidän sentään sallittiin poistua...”

Rajan ylityksen jälkeen kotimatka sujui hyvin. Finnjet odotti satamassa ja aikataulukin oli jo kohdallaan”

LuKT:n kilpailukomitea arvioi myöhemmin, että hyppyjä kisamatkalla kertyi sen kestoaikaan nähden vähän, mutta toisaalta matka antoi hyvän tilaisuuden tarkastella viimeisimpiä virtauksia sosialistimaissa.

Tuloksista näkyy, ettei tässä kovien ammattilaisten joukossa aivan mitalisijoista kilpailtu:

KISATULOKSET							Yleismestaruus (miehet)					
Taitohyppy (miehet, 3 kierrosta)												
						keskiarvo (s)			pistettä			
1. Seyda, Reinhard	DDR (Dyn.)					6,810	1. Seyda, Reinhard	DDR (Dyn.)	3,501			
2. Tschaika, Wladimir	NL					7,077	2. Tschaika, Wladimir	NL	3,558			
3. Tjorlo, Igor	NL					7,377	3. Tjorlo, Igor	NL	3,688			
4. Partsch, Andeas	DDR I					7,566	4. Rodewald, Wolfgang	DDR (Dyn.)	3,788			
5. Rodewald, Wolfgang	DDR (Dyn.)					7,577	5. Mac, Janusz	Puola	3,800			
14. Härkönen, Rauno							13. Härkönen, Rauno	Fin	4,242			
8,300	(1,0)	7,670	(0,5)	8,200		8,033	18. Kilpinen, Olavi	Fin	5,246			
16. Kilpinen, Olavi							31. Tuominen, Pekka	Fin	5,659			
8,333	(0,5)	7,900		8,000		8,077	35. Satamo, Tapio	Fin	7,195			
25. Tuominen, Pekka							Joukkueiden välinen paremmuus (kaikki lajit huomioitu)					
8,900	(1,0)	8,600	(0,5)	8,933	(1,0)	8,811	1. Neuvostoliitto		15,629			
38. Satamo, Tapio							2. DDR (Dynamo)		16,176			
12,500	(1,0)	15,133	(2,0)	15,133	(4,5)	14,255	3. Puola		16,858			
Henkilökohtainen tarkkuus (miehet, 5 kierrosta, kuudella parhaalla sijoitus määräytyi vasta "play off" -kierroksen jälkeen)										4. DDR I		20,507
1. Tjorlo, Igor (Po-9)	NL					0,00	5. Romania		21,893			
2. Wiesner, Bernd (RL-10)	DDR (Dyn.)					0,00	6. Suomi		22,732			
3. Neagu, Ilie (UT-15)	Romania					0,00	Taitohyppy (naiset, 3 kierrosta)			keskiarvo (s)		
4. Knappe, Norbert (RL-10)	DDR (Dyn.)					0,00	1. Schwatschko, Alexandra	NL	7,455			
5. Rodewald, Wolfgang	DDR (Dyn.)					0,00	2. Amplejewa, Irina	NL	7,822			
6. Wilde, Rainer	DDR I					0,00	3. Sadykowa, Rakija	NL	7,977			
13. Satamo (Sled)		0,07	0,16	0,11	0,00	0,34	Henkilökohtainen tarkkuus (naiset, 5 kierrosta)			tulos yht. (m)		
18. Härkönen (Star)		0,57	0,07	0,02	0,47	0,00	1. Kunz, Karin (RL-10)	DDR	0,01			
35. Kilpinen (Cloud)		0,00	0,00	1,53	0,90	3,62	2. Sergejewa, Natalja (Po-9)	NL	0,29			
36. Tuominen (Cloud)		0,00	0,73	0,84	3,81	0,89	3. Amplejewa, Irina (Star)	NL	0,50			
Joukkuehyppy (miehet, 3 joukkuehyppyä)										Joukkuehyppy (naiset, 3 x 4 henkisen joukkueen tarkkuushyppy)		
1. DDR (Dynamo)						0,09				joukkueen yhteistulos (m)		
2. Puola						0,26	1. Neuvostoliitto		2,96			
3. Neuvostoliitto						0,35	2. Puola		4,87			
4. Romania						0,99	3. Romania		6,23			
5. Suomi (Enska 0,90, Pekka 0,13, Rane 0,06, Cekkeri 0,08)						1,17	Yleismestaruus (naiset)					
Joukkueiden välinen paremmuus (miehet)												
1. Amplejewa, Irina	NL										pistettä	
2. Schwatschko, Alexandra	NL						1. Amplejewa, Irina	NL	4,011			
3. Serjejewa, Natalja	NL						2. Schwatschko, Alexandra	NL	4,163			
Joukkueiden välinen paremmuus (naiset)												
1. Neuvostoliitto							3. Serjejewa, Natalja	NL	4,293			
2. DDR							1. Neuvostoliitto		19,037			
3. Puola							2. DDR		22,916			
							3. Puola		26,118			

Kilpailun kulusta, siellä käytetystä laskuvarjokalustosta löytyy paljon isätietoja Senior Skydivers ry:n sivuilla löytyvistä Laskuvarjourheilusta (3/1977) ja Ilmailu-lehden (9/1977) artikkelista.

Ilmailu 9/1977

Laskuvarjourheilu 3/1977

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 4.4.1977, LuKT/kilpailukomitea 26.3.1977

Eero Kausalainen 11.3.2021

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 20.7.1977, LuKT/kilpailukomitea 16.7.1977

Wikipedia 11.3.2021: https://fi.wikipedia.org/wiki/GTS_Finnjet

Tenavat taivaalla – ensimmäiset tandemhypyt?

Laskuvarjourheilu-lehti julkaisi ”Pätkelmiä” palstallaan USA:ssa ilmestyvästä Star Crest lehdestä (numero July-August-September 1977) lainatun ”Tenavat taivaalle” otsikoidun pikku-uutisen. Suomennettu kertomus oli seuraava:

*”Laskuvarjourheilun voidaan sanoa tuleen kokoperheen harrastukseksi sen jälkeen, kun amerikkalaiset **Kirk Morrison** (11) ja **Mike Barber** suorittivat onnistuneen lennon 11-miehen tähteen. Koko homman vitsi oli siinä, että 11-vuotias Kirk oli hypyn ajan kiinnitetty toisilla valjailta Mike Barberin vatsan alle. Kirkille myönnettiin hypyn johdosta 8-miehen tähtimerkki (SCR). Nuoren hyppääjän kerrottiin olleen täysin rauhallinen ja nauttineen hypystä koko ajan. Samalla hypyllä oli mukana myös **Robbie Favkreau** (5½ v) kytkettynä isäänsä **Bobiin**. He eivät kuitenkaan onnistuneet pääsemään kiinni...”*

Kuvassa Kirk Morrison kytkettynä Mike Barberin valjaisiin, lähestymässä muodostelmaa. Kuva: Starcrest via Laskuvarjourheilu

Artikkelin loppuksi uutisen suomentaja esitti kuvitteellisen katkelman puhelinoitosta ilmailuhallitukseen, jossa soitossa kyseltiin, olisiko viranomaisella mitään estettä sille, että hypylle tulisi mukaan turisteja. Katkelma antoi ymmärtää, että ilmailuhallituksessa puheluun vastaava saattaisi saada sydänoireita pelkästä tiedustelusta.

Voidaan kysyä, olivatko nämä ensimmäiset tandemhypyt? Vastaus voisi perustellusti olla kyllä tai ei. Siinä mielessä kyllä, että tässä kuljetettiin lisävaljailta hyppääjään kiinnitettyä matkustajaa, kaksi hyppääjää saman laskuvarjon varassa. Koska järjestelmä kuitenkin oli täysin improvisoitu eikä sitä – varusteita, valjaita tai kupua - tietävästi ollut millään tavalla hyväksytty tähän tarkoitukseen, voisi myös yhtä perustellusti vastata ei.

Varsinaisia, nykyään tunnettuja kahden henkilön kuljettamiseen suunniteltuja ja hyväksytyjä tandemhyppyvarusteita saatiin kuitenkin vielä odottaa Amerikan maassa kuusi vuotta ja sen jälkeen vielä viisi vuotta, ennen lajin laskeutumista Suomeen. Silloin, eikä sen jälkeenkään, pidetty asiallisenä ottaa hypyille mukaan lapsia, ei ainakaan Suomessa.

Laskuvarjourheilu 1/1978

<https://strongparachutes.com/Company/History>

Malmin helluntaikisat

Suomen Laskuvarjokerho oli yksi harvoista kerhoista, jotka järjestivät säännöllisesti myös muita hypykilpailuja, kuin hakemuksen perusteella kohdalle osuvia SM-kisoja. Malmin lentoasemalla oli 1970-luvulla järjestetty säännöllisesti vuosittain parhaan hyppysesongin alkupäähän sijoittuvat helluntaikisat. Kilpailulajina olivat aluksi tarkkuushypyt. Vuonna 1974 mukaan tulivat myös relatiivihypyt.

Tarkkuus oli vielä kuitenkin toisena lajina. Seuraavana vuonna tarkkuushypyt oli jo pudotettu pois lajivalikoimasta. Sen jälkeen hypättiin vain relatiivia.

Vuoden 1977 helluntaikisat järjestettiin 28.–29.5. Kilpailulajina olivat MM-sääntöjen mukaiset 4 – henkilön lajin random –kuviot. Hypyn hinta oli kisoista Laskuvarjourheilu-lehteen artikkelin laatineen ”**Kustu**” **Ylisen** mukaan VAIN 24 mk. Koneina oli SLK:n oma seitsemänpaikkainen Pilatus Porter ja viisipaikkainen Cherokee Six.

Hyppykorkeudet vaihtelivat pilvien vuoksi välillä 2 000–2 750 m. Tuomarointi tapahtui puolustusvoimien kiikareiden avulla. Lehtijutussa annettiin pyyhkeitä SIL:lle ja erityisesti liiton laskuvarjovirkailija **Kausalaiselle**, koska järjestäjän mukaan hänen olisi pitänyt hankkia katselulaitteet. Hän oli kuitenkin ilmoittanut vähän ennen kilpailuja, ettei niitä ollut saatavilla. Helsingin Ilmailuyhdistyksen HILY:n palveluksessa ollut SLK:n hypääjä **Timo Aalto** onnistui kuitenkin viikon varoitusajalla hankkimaan muuta kautta kolme puolustusvoimien jalustallista kiikaria. Maavideoita ei vielä 1977 ollut Suomessa, eikä ilmavideoista ollut vielä kuultukaan. Siksi kiikarien hankinta oli tärkeä asia vielä muutaman seuraavan vuoden ajan, paitsi jos kilpailut järjestettiin Utissa. Siellä LJK:n läheisyys auttoi kummasti asiaa.

Myös tuomaritoiminta, ja nimeltä mainiten ylituomari **Affe Norra**, sai lehtijutussa kärkevää kritiikkiä. Ongelma ei niinkään ollut tuomarilinja, vaan tuomariston saapuminen paikalle 15 minuuttia myöhässä: *”Suomessa on valitettu tuomaripulaa, eikä se varmasti parane, jos muutaman kansainvälisen tuomarimme joukossa on tyyppi, jolla on periaatteena ”olen kaunein” ja ”kyllä pojat odottavat... .. Sikäli huvittava homma, että tuomaria kerittiin haukkua jo ennen kilpailuja. Yleensä se tehdään niiden jälkeen ...”*

Ylituomari Norra vastasi kirjoitukseen yhtä napakasti viitaten joukkueisiin, joiden *”...sopii tulla koneelle n. 30 minuuttia myöhässä ...”* SLK:n jäsentenvälisiä siis ratkottiin lehden pastoilla.

Liiton laskuvarjotoiminnanohjaajakin otti opikseen ja alkoi käyttää – toiminnanjohtajan suostumuksella – pääesikunnan herroja lounailla, jonka jälkeen kiikareiden saatavuus yllättävästi parani.

Kilpailun voitti **Sorsat** neljän hypyn yhteistuloksella 6 pistettä.

Laajempi tarina valokuvineen löytyy Laskuvarjourheilu-lehden numerosta 3/1977.

Laskuvarjourheilu 3/1977
Eero Kausalainen 12.3.2021

Bill Booth ja ihmeellisiä keksintöjä

Reino Suonsilta kirjoitti Laskuvarjourheilu-lehden historian kolmanteen numeroon käännösjutun ihmeellisestä apuvarjosta, joka jutun mukaan piti olla merkittävästi jousiapuvarjoa parempi: kädestä päästettävä apuvarjo (hand deployment pilot chute). Käännösartikkelissa *”Ihmesika – Wonderhog”* Suonsilta esitteli Relative Workshop nimisen amerikkalaisen valmistajan uutta reppu-valjasjärjestelmää, johon oli tavanomaisen jousiapuvarjon tilalle saatavissa käänteentekevä kädestä päästettävä apuvarjo. Artikkelin yhteydessä olevassa valokuvassa apuvarjoa varten oli valjaisiin tehty erillinen vatsahihna, johon oli kiinnitetty kangastasku (parapac 7,25 oz, myöhemmin joustomateriaalista), johon apuvarjo laskostettiin. Sen yhdyspunos oli kiinnitetty tarralla päävarjon repun sivuun. Laskuvarjoa laukaistaessa hypääjä otti apuvarjon taskusta, vei sen sivulleen vapaaseen ilmavirtaan ja päästi irti. Ilmavirta täytti apuvarjon, jonka hihna kiristyi ja veti ensi päävarjon sulkevan sokan auki ja sen jälkeen päävarjon ulos repusta.

Myöhemmissä malleissa vatsahihna poistettiin ja apuvarjon tasku sijoitettiin jalkahihnan yhteyteen.

Järjestelmän eduksi arvioitiin apuvarjon hyppääjän turbulenssiin jäämisestä aiheutuvien hidastuneiden aukeamisten loppuminen, repun muodon muuttuminen litteämmäksi, koska siellä ei ollut enää kokoon puristettua jousiapuvarjoa. Artikkelissa arveltiin myös, että päävarjon tahattomat aukeamiset lentokoneessa tai uloshypyssä vähenisivät uuden käsikäyttöisen apuvarjon myötä.

Kuvassa Wonderhog ja kädestä päästettävä apuvarjo vuosimallia 1976. Apuvarjo on sijoitettu mahavyössä olevaan taskuun ja sen päässä on muoviputken pätkä paremman otteen saamiseksi. Kuvan Wonderhogissa on pian vanha-aikaiseksi jääneet metalliset Capewell 1-shot olkalukot. Kuva: Andy Keech via Laskuvarjourheilu

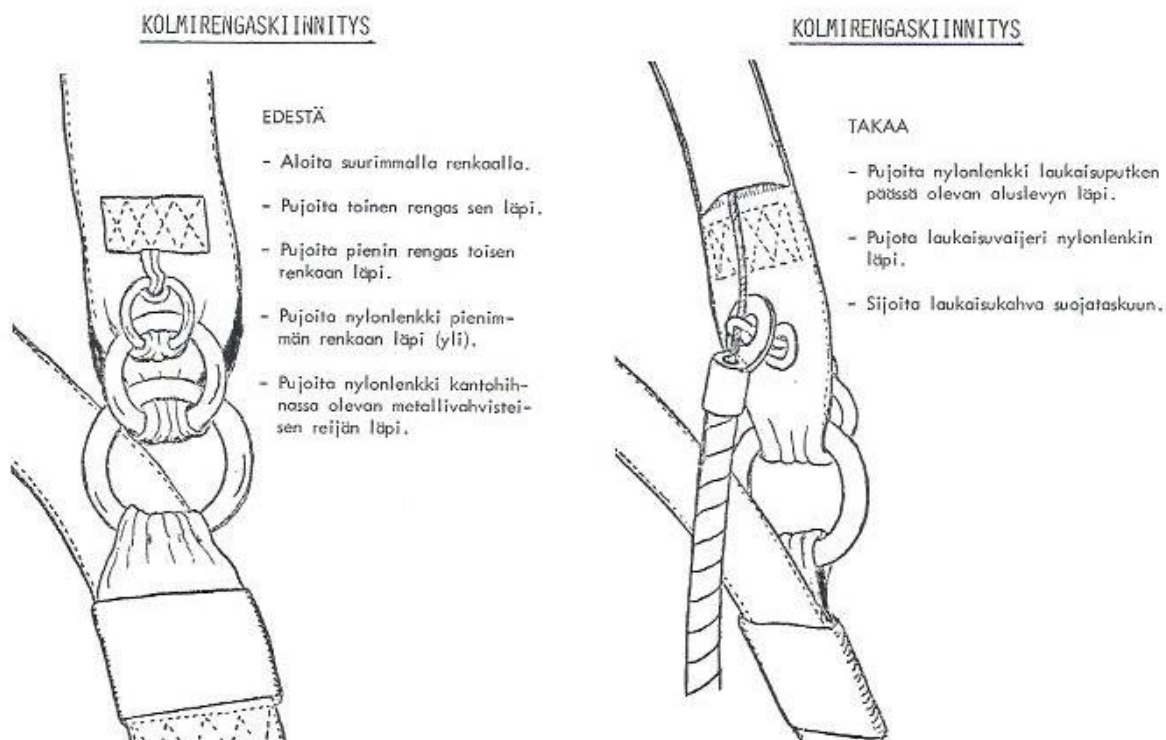
Samassa lehdessä kerrottiin myös toisesta vallankumouksellisesta keksinnöstä: kolmirengas-olkilukoista. Niiden tarkoituksena oli korvata päävarjon kuvun irrottamiseen suunnitellut metalliset 1½-shot ja niiden kehittyneempi versio 1-shot olkalukot. Näissä hyppääjä kuvun irrottamista edellyttävän vajaan toiminnan havaittuaan vie molemmat kädet olkalukoille ja irrottaa päävarjosta. 1½-shot lukoissa avataan ensin suojakansi, jonka jälkeen vedetään sen alta paljastuvasta vaijerilenkistä. 1-shot olkalukoissa kuvun irrottamiseen riittää suojakannen aukaisu.

Molemmissa edellä mainituissa tapauksissa jää avonainen metallinen suojakansi paikalleen valjaisiin, jolloin se saattaa olla pyydys edessä olevalle varavarjolle tai – jos tiukassa tilanteessa laukaisuasento ei ole ihanteellinen – myös selässä olevalle varavarjolle tai sen punoksille.

Kolmirengasolkalukoissa hyppääjä vetää erillisestä, yleensä kankaasta valmistetusta pampulasta, jolloin valjaiden alla kulkeva, liukkaalla muovilla päällystetty vaijeri tulee ulos suojaputkestaan.

Tällöin lukkojen pienin rengas vapautuu ja olkahihnoihin kohdistuva päävarjon veto saa aikaan renkaan pujahtamisen seuraavaksi suuremman renkaan läpi. Sen

jälkeen myös toinen rengas kääntyy valjaisiin kiinnitetyn suurimman renkaan läpi, jolloin kantohihnat niihin kiinnitettyine pikkurenkaineen irtoavat ja hyppääjä siirtyy takaisin vapaaseen pudotukseen, erillään päävarjosta. Suurimmat renkaat on kiinnitetty valjaisiin, mutta pyöreät renkaat eivät muodostu erityistä kiinnityskohtaa, johon punokset voisivat takertua. Järjestelmä toimii vipuperiaatteella, jossa suurin kuorma laskuvarjon avautuessa kohdistuu suurimpaan renkaaseen, mutta pienimpään enää ainoastaan muutamien kilojen voima.

Kuva: Laskuvarjourheilu

Lehden avustajan, ilmailulaitoksen laskuvarjoasioita hoitavan tarkastaja **Lars Bäckströmin** olkalukoista laatiman pikku-uutisen lopussa hän kuitenkin toppuuttelee: *”On kuitenkin huomattava, että koska on kyseessä aivan uusi laite, tulevat sen edut ja haitat selvemmin esille vasta tulevaisuudessa...”*

Totta Mooses! Tulimmekin ne pian huomaamaan. Keksintö oli loistava ja laskuvarjoturvallisuuden kannalta erityisen merkittävä. Edut olivat erinomaiset eikä haittoja asianmukaisesti huolletuissa ja tarkastetuissa olkalukoissa ollut lainkaan.

Molemmilla edellä kuvatuilla keksinnöillä oli suorastaan vallankumouksellinen merkitys koko urheilulle. Käytännössä kaikki laskuvarjovalmistajat ottivat tällaiset tai vastaavat olkalukot ja kädestä päästettävän apuvarjon – samanlaisen tai sen inspiroimana kehitetyn, samaa kädellä ilmaan heitetävän apuvarjon ideaa soveltavan - käyttöön jo muutaman seuraavan vuoden aikana. Keksinnöistä löytyy lisää tietoja Laskuvarjourheilu-lehdestä 2/1977.

Yhdistävä tekijä molemmissa edellä mainituissa keksinnöissä – joka liittyi oleellisesti myös Wonderhog reppu-valjasjärjestelmään - oli Relative Workshopin omistaja, keksijävelho **William ”Bill” R. Booth**. Hän on laskuvarjourheilun ja laskuvarjojen kehityksen kannalta maailmanlaajuisesti niin merkittävä mies, että hän ansaitsee tulla esitellyksi tässä historiassa hieman tarkemmin. Sekä kädestä päästettävä apuvarjo että kolmirengasolkalukko olivat hänen patentoituja keksintöjään.

Booth oli syntynyt 1946 ja suorittanut loppututkinnon Floridan yliopistossa – musiikissa. Hän oli musiikin maisteri, joka oli musiikinopettaja ja toimi useita vuosia orkesterinjohtajana, kunnes laskuvarjotekniikan suunnittelu vei mennessään. Hän aloitti laskuvarjourheilun 1969.

Bill Booth DeLandissa, USA:ssa tammikuussa 1988. Kuvassa näkyy Wonderhogin kaukainen jatkokehiteelmä Tandem-Vector. Kuva: Eero Kausalainen

Laskuvarjojen ja niihin liittyvien varusteiden kanssa puuhastelun hän aloitti autotallissaan Miamissa 1972. Sieltä hän muutti DeLandiin 1974, jolloin syntyi Relative Workshop. Tällä nimellä yhtiö lopetti toimintansa 2 000-luvulla, jolloin se sulautui Boothin konserniin, joka on kirjoitushetkellä nimeltään *United Parachute Technologies and Complete Parachute Solutions*. Tätä kirjoitettaessa yhtiöllä on noin 150 työntekijää. Alkuperäisen artikkelin kirjoittamisen aikaan (1976) yhtiössä oli viisi työntekijää, jotka valmistivat 14 reppu-valjasjärjestelmää viikossa.

Boothin ensimmäinen todellinen menestystuote oli Wonderhog reppu-valjasjärjestelmä, joka syntyi 1974. Ensimmäisen tämän tyyppisen varustekonaisuuden Suomessa hankki Reino Suonsilta syksyllä 1977. Wonderhogin jatkokehiteelmä oli joitakin vuosia myöhemmin tunnetuksi tullut Vector. Kolmerengasolkalukot ja kädestä päästettävä apuvarjo on kehitetty vuoden 1976 aikoihin. Myös seuraavalla vuosikymmenellä tulimme kuulemaan hänestä tandemhyppyjen yhteydessä.

Boothilla on 14 laskuvarjoihin liittyvää patenttia ja hän on saanut merkittävimmät jaossa olevista huomionosoituksia FAI:lta (Parachuting Gold Medal), USA: laskuvarjoliitolta (kultamitali) ja Amerikan laskuvarjon valmistajien yhdistykseltä PEIA:lta (kultamitali) hänen laskuvarjoturvallisuuteen liittyneistä keksinnöistään ja innovaatioistaan.

Booth on myös kertonut osallistuneensa eräisiin NASA:n projekteihin, jotka ovat liittyneet taivaalta maahan palautettavien laitteiden tekniikkaan. Historiaheppu bongasi Boothin myös **Tom Cruisen** tähdittämästä elokuvasta ”*Firma*”, jossa hän näytteli pientä sivuosaa baarimikkona ja vesikonepilotina. Eikä pelkästään näytellyt, ainakaan viimeksi mainittua, sillä Boothilla oli myös lentolupakirja.

Laskuvarjourheilu 2/1977

Daniel F. Poynter: The Parachute Manual; A Technical Treatise on the Parachute (Second Printing 1977)

Eero Kausalainen 14.3.2021

https://en.wikipedia.org/wiki/Bill_Booth

Hannu Leskinen, sähköposti 27.10.2021

Laskuvarjoja ostetaan ja myydään

Laskuvarjovalmistajien todennäköisesti huikein kausi lienee ollut 1970- ja 1980-lukujen vaihteen molemmin puolin. Kuten tässä kirjoitussarjassa on jo aiemmin kerrottu, alkoi 1970-luvun jälkipuoliskolla valtaisa muutos, jossa – ainakin kokeneilla hyppääjillä – hyppyvarusteet uudistuivat kokonaan. Vanhoista rintapakkauksen varavaron käyttöön suunnitellut laskuvarjojen valjaat ja joutivat romuiksi tai ne ”alennettiin” oppilaskäyttöön. Tilalle tulivat tandemlaskuvarjot, joilla alkuvaiheessa tarkoitettiin reppu-valjasjärjestelmää, jossa pää- ja varavarjo ovat hyppääjän selkäpuolella.

Myös kuvat menivät kokonaan uusiksi. Ainakaan Suomessa ei 1970-luvun päätyttyä löytynyt lupa-kirjahyppääjiä, jotka olisivat käyttäneen pyöreäkupuista laskuvarjoa. Päävarjot muuttuivat patjavarjoiksi erittäin lyhyessä ajassa. Varavarjoina käytettiin ensi alkuun vielä perinteisiä pallokupuja, mutta pienen viiveen jälkeen niitäkin alettiin vaihtaa patjavaravarjoihin.

Sekä kupujen, että reppu-valjasjärjestelmien kehitys oli nopea ja yritysten – valmistajien ja jälleenmyyjien – välinen kilpailu kovaa. Niinpä monet alkuvaiheen kuvuista olivat melko lyhytikäisiä. Kupuja kehitettiin nopeasti siten, että niitä alettiin valmistaa eri kohderyhmille. Taito- ja tarkkuushyppäjien harrastajien kuvat saattoivat olla kooltaan – myös pakkaustilavuudeltaan – hieman kookkaampia. Lento-ominaisuuksista tärkeiksi tuli vakavuus ja hyvät hidaslento-ominaisuudet. Relatiivihyppääjille puolestaan kelpasi pienehkään tilaan pakattava kupu, jossa oli kohtuulliset liito-ominaisuudet. Eikä haitannut, jos kupu liiti nopeasti, jolloin sillä voitiin vähän vaikka ”tormuutella” (pyöritellä) relatiivihyppäjien päätteeksi. Relatiivihyppäjien reppu-valjasjärjestelmän etuna pidettiin pienuutta. Mitä litteämpi, sen parempi vapaapudotuksen lento-ominaisuuksien kannalta.

Myöhemmin suunniteltiin kupuja myös ”kupuruttua” varten, mutta se aika tuli vasta seuraavalla vuosikymmenellä. Oppilaskalustolle ei tässä vaiheessa vielä tapahtunut paljon mitään, senkin vuoro tuli myöhemmin, Suomessa vasta seuraavalla vuosikymmenellä.

UT-15 SARJA 5 1810:- KUPU
PAINELAUKAISIMIA
LASKUVARJOJA
KORKEUSMITTAREITA 390:-
YM. YM. YM.

Suoraan varastosta

KAAKON RAJAKAUPPA OY

KAUFPALANKATU 12
 45100 KOUVOLA 10 951/16977

Kaakon Rajakauppa Oy yritti vielä keväällä 1977 myydä neuvostoliittolaisia pallokupua ja muuta itämaista kalustoa. Virta oli jo vienyt kauas toiseen suuntaan. Kuvassa näkyvä UT-15 kupu maksaisi nykyrahassa (vuoden 2020 kurssi) 1 188 € ja korkeusmittari 256 €.

PO-9

NEUVOSTOLIITTO-LAINEN LIITTOVARJO
 SAATAVISSA LÄHIAINA
 REPPU-VALJAAT+KUPU. HINTA VAIN 3000-3500 Fmk

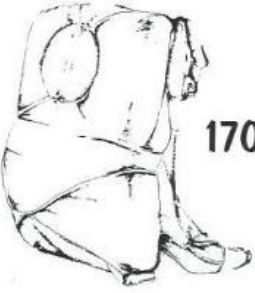

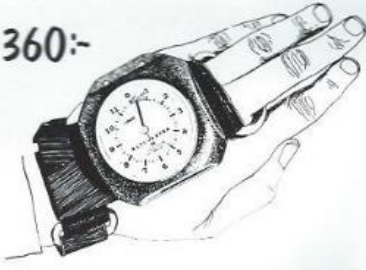
KAAKON RAJAKAUPPA OY

KAUFPALANKATU 12
 45100 KOUVOLA 10 951/16977

Jo muutaman kuukauden päästä sama yritys oli jo herännyt uuteen aikaan ja mainosti nyt uuden uutuukaista neuvostoliittolaista, tarkkuushyppäjien käyttöön suunniteltua PO-9 patjavarjoa, joka muistutti yllättävän paljon Strato Cloudia.

Tällaisen koko järjestelmän (reppu, valjaat, kupu) komistuksen saattoi saada itselleen nimellisellä 3 000–3 200 markan summalla (1 969–2 101 €).

Vaikka tämä uusi itämainen ihme näytti tarkkuushyppyominaisuuksiltaan vastanneen hyvinkin länsimaisia kupuja, ei niitä lännessä haluttu ostaa. Hinta ja suorituskyky olivat kyllä OK, mutta ei kilpailukyky, koska Itä-Euroopan maissa käytetyt materiaalit eivät kulutuskestävyydeltään mitenkään vastanneet länsimaisia laskuvarjoja. Sosialistimaissa, jossa ”vehkeet kuuluivat valtiolle”, ei huono kulutuskestävyys ollut ongelma. Jos varjo meni rikki, otettiin hyllystä uusi. Länsimaissa se uusi piti ostaa omalla rahalla.

<p>SST.</p> <p>1700:-</p>	 <p>3950:-</p> <p>STRATO-CLOUD</p>
<p>•SUORAAN VARASTOSTA</p> <p>•OSAMAKSULLA</p> <p>SOITA JA KYSY !</p>	 <p>3100:-</p> <p>STRATO-STAR</p>
<p>R-2</p> <p>90:-</p>	<p>ALTIMASTER III</p> <p>360:-</p>
<p>MAAHANTUONTI JA MYYNTI SUOMEN LASKUVARJO OY SUURSUONTIE 21 • 00830 HELSINKI 83 • PUH. 90/740021</p>	

Laskuvarjourheilu-lehden julkaisijalla Suomen Laskuvarjo Oy:llä oli samoihin aikoihin tarjolla tällaisia katkautuksia. SST reppuvaljasjärjestelmä oli suosittu, luotettava ja hyvämaininen kokonaisuus. Sen hinta euroissa olisi tätä kirjoitettaessa 1 116 €.

Strato-Cloud oli hyvämaininen kupu, kohtuullinen ja mallina melko pitkäikäinen tarkkuushyppyissä. Sen hinta nykyvaluutaksi muunnettuna olisi 2 593 €. Edellisessä Laskuvarjourheilussa Cloud oli ollut ”kesäkuun erikoistarjouksessa”, vain 3 450 markkaa (2 265 €).

Strato-Star oli saman valmistajan aikaisempi, aikanaan hyvin suosittu, mutta melko joutuin markkinoilta poistunut, viisitunnelinen kupu. Strato-Cloud oli käytännössä profiililtaan jokseenkin sama kupu, mutta jossa viiden sijasta seitsemän tunnelia. Sen hinta euroina olisi 2 035 €.

R-2 olkalukot tunnettiin nimellä tarraolkalukot. Ne oli suunniteltu metallisten Capewell 1½- tai 1-shot olkalukkojen korvaajiksi. Suomessa tällaisia olkalukkoja oli melko vähän. Varuste oli lyhytikäinen, koska se oli keksitty lähes samanaikaisesti kolmirengasolkalukkojen kanssa, jotka tulivat ylivertaisina korvaamaan kaikki muut kuvun irrotusjärjestelmät.

Kaikki kokeneet hyppääjät siis vaihtoivat uuteen, vääntäen samalla ulkomaankaupan tasetta tuontivoittoisemmaksi. Samaan aikaan käytiin kauppaa myös kotimaassa. Uusia varusteita kilvan hamuavilla oli kuitenkin käsissään pikku ongelma. Omat entiset varusteet, joihin oli tarvittu suuri määrä valuuttaa - vähäistä ranskalaisten varusteiden osuutta lukuun ottamatta – dollareita, menettivät nyt arvonsa. Jos ei aivan yhdessä yössä, niin melko joutuisasti kuitenkin.

MYYTÄVÄNÄ

PC MK 1 + sukka + POD + Jerry Bird pää- ja varavarjo
 REPUT + APUVARJO h. 1400,-
 SOITA SLK/BELIK
 VARJOLLA HYPÄTTY N. 350 HYPPYÄ

PC MK 1 + sukka + apuvarjo + De lux valjaat ja reppu
 SOITA SLK/Tikkunen kotiin 90/338584
 Varjolla hypätty n. 500 hyppyä hinta 1100 mk

Ohjattava varavarjo, ylijäämä hinta 500,-
 Kustu Ylinen puh.työ 602488
 Jaakkolantie 25 C, 04200 Kerava

Ylijäämä valjaat + reppu, HOT DOG-apuvarjo, MARK I PC,
 sukka, juuri tarkastettu
 Soita: SLK/Seija Salonen kotiin 381484

Keltainen Cross-Bow reppu + valjaat + varavarjon reppu +
 oranssi PC Mark 1 + ylijäämä valk. varavarjo.
 Pääkuvulla hypätty 115 hyppyä.
 Soita: SLK/Kari Niemi, kotiin 352574, töihin 8253279

Uusi Laskuvarjourheilu olikin kätevä väline näissä hieman epätoivoisissa kauppaonnisteiluissa.

Tällaisia yksityisten kansalaisten myynti-ilmoituksia riitti näinä aikoina sekä lehdissä että laskuvarjokerhojen ilmoitustauluilla. Vieressä on otanta yhdestä Laskuvarjourheilu-lehden numerosta (3/1977).

Pauli Belikiltä, Sorsat-joukkueen jäseneltä, olisi saanut koko hienon ja melko vähän käytetyn kokonaisuuden, Para-Commander kuvulla ja hienoilla Jerry Bird reppu-valjasjärjestelmällä ja varavarjolla 1 400 markalla (919 €).

Kari Tikkunen puolestaan halusi myydä melko täydellisen paketin, vain varavarjo näyttäisi puuttuvan, 1 100 markalla (722 €).

Toisella ”Sorsien” jäsenellä, **Kustu Ylisellä**, oli tarjolla ainoastaan ohjattava varavarjo, ylijäämärepussa (”banaanilaukku”). Se lähti halvalla, vain 500 markkaa (328 €).

Kuka hullu näitä sitten osti? Niitä ostivat tuoreet lupakirjavaiheessa olevat hyppääjät, koska tarvittiin välityyppi ennen, kuin saatiin oikeus hypätä patjavarjolla. Myös jotkut kerhot ostivat niitä itselleen, jotta kenenkään ei tarvitsi ostaa laskuvarjoa vain puolta vuotta tai muutamaa kuukautta varten, mikä tarvittiin riittävän tehovarjokokemuksen saamiseksi ennen patjavarjohyppyä.

Minimihyppäkokemus ennen ensimmäistä patjavarjohyppyä oli alkuaan (maaliskuu 1974) vähintään 200 hyppyä tehovarjolla. Vuoden 1976 kesäkuussa oli raja otettu uudelleen tarkasteltavaksi LuKT:ssa. Ilmailuhallitus oli saanut hakemuksen hypätä vähemmällä kokemuksella. LuKT myöntyi ja esitti ilmailuhallitukselle uudeksi rajaksi lupakirja ja ”...*vähintään 100 hyppyä tehovarjolla, ellei laskuvarjon valmistaja edellytä suurempaa kokemusta...*” Ilmailuhallitus hyväksyi tämän rajan. Kerhot eivät ennen edellä kuvattua kalustovallankumousta – muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta – omistaneet tehovarjoja, vaan ne olivat yksityisten hyppääjien omaisuutta.

Tuoreita lupakirjahyppääjiään auttaakseen monet kerhot ostivat nyt edullisesti saatavia tehovarjoja, joten kaikkien uusien lupakirjahyppääjien ei tarvinnut ostaa omia varusteita tässä välitilanteessa.

Suomen Ilmailuliitto ry, kirje 14.3.1974: Tunnelivarjojen käyttö Suomessa
 Laskuvarjourheilu 2/1977
 Laskuvarjourheilu 3/1977
 Tilastokeskus 14.3.2021: www.stat.fi
 Eero Kausalainen 15.3.2021

Pohjoiskalottikisa – Nordkalotträffen

Uumajan laskuvarjokerho oli vuonna 1972 järjestänyt Ruotsin Vindelnissä pohjoiskalottikilpailun (Nordkalotträffen), jonka ideana oli kutsua pohjoiskalotin alueella olevat pohjoismaiden laskuvarjokerhot kilpailemaan joukkuetarkkuushypyissä ja henkilökohtaisessa tarkkuudessa. Tästä oli alkanut yli kaksi vuosikymmentä kestänyt perinne. Vaasan Laskuvarjokerho oli ensimmäinen suomalainen kerho, joka osallistui kilpailuun. He olivat mukana ensimmäisen kerran vuonna 1973 ja sen jälkeen

jokseenkin vuosittain. Alkuvaiheessa suomalaiset osanottajat olivat kaikki vaasalaisia, mutta vuosikymmenen loppupuolella ja seuraavalla vuosikymmenellä nähtiin joukossa myös hyppääjiä Oulusta ja Rovaniemeltä.

Suomalaisille matkat kilpailupaikalle, noin 60 kilometriä Uumajasta pohjoiseen sijaitsevaan Vindelniin, olivat epäilemättä kokemuksena mukava, päästiin hyppäämään eksoottisessa erämaamaismassa vuolaan, 300 metrin päässä maalialueelta virtaavan 40 metriä leveän joen äärellä. Komeista maisemista huolimatta otettiin kilpailu myös tosissaan. Menestystäkin vuosien varrella tuli. Jo heti ensimmäisenä osallistumisvuonna 1973 Vaasan Laskuvarjokerho voitti joukkuetarkkuuden ja henkilökohtaisen tarkkuuden paras suomalainen oli toiseksi sijoittunut **Timo Nieminen**. Seuraavana vuonna Vaasasta lähdettiin lahden toiselle puolelle jo peräti kahdeksan henkilön joukkueella.

Vaasalaiset osallistuivat kilpailuun myös vuonna 1975, mutta vasta 1976 päästiin seuraavan kerran voiton makuun. Mukana oli tällä kerralla joukkueen vahvistuksena myös **Matti Heino**, joka vuosien varrella ehti edustamaan ainakin Porin, Vaasan, Jyväskylän ja Imatran kerhoja. Vaasan Laskuvarjokerhon joukkue voitti joukkuetarkkuuden ja sai samalla omakseen himoitun kiertopalkinnon, Uumajan laskuvarjokerhon perustajan **Willy Frickin** lahjoittamat, 500 hyppyä hypätyt ja sitten kullatut hyppykengät, Gulddojan. Voittoisassa joukkueessa hyppäsivät Matti Heino, **Göran Porko** ja **Simo Ranta**.

Seuraavana vuonna kilpailu järjestettiin 3.-6.6.1977. Tällä kerralla joukkueessa hyppäsivät **Veikko Saarinen**, Matti Heino ja Göran Porko. Muista pohjoismaista oli osallistujia Uumajan kerhon lisäksi ainakin Norja Bodösta, Tromssasta ja Lofootien saarelta Andoyasta. Kilpailussa oli mukana kahdeksan joukkuetta. Mukana kilpailussa oli myös **Raimo Hankilanoja**, joka kirjoitti kilpailumatkasta artikkelin Laskuvarjourheilu-lehteen.

Sää haittasi kilpailuja. Toisen kierroksen aikana tuuli nousi kymmenen metrin tuntumaan, mutta kilpailuja jatkettiin vielä jonkin aikaa. Lopulta ne jouduttiin keskeyttämään, eikä toista kierrosta ei lopulta saatu hypättyä loppuun. Tulokset kuitenkin saatiin laskettua ja paremmuus julistettua. Kultaiset kengät eivät tällä kerralla – eikä enää koskaan tämän jälkeenkään – päässeet koristamaan Vaasan Laskuvarjokerhon kerhotilaa. Palkinnon vei Bodön kakkosjoukkue, vaikka kilpailua ei todellisudessa saatu loppuun. Suomen joukkue sijoittui kolmanneksi ja paras suomalainen henkilökohtaisessa kilpailussa oli Matti Heino - jonka varjossa oli ruotsalaisen **Roger B. Medinin** artikkelin mukaan lyhyimmät kantopunokset, mitä kukaan koskaan oli nähnyt – sijoittui kolmanneksi.

Laskuvarjourheilussa julkaistuja tuloksia:

<u>Henkilökohtainen tarkkuus</u>				<u>Joukkuetarkkuus</u>				
1.	Johansen, Svein	Bodö	0.38	1.	Norja	Bodö 2	Vindvik, Kjell Karlsen, Arne Nyutstumoen, Atle	16.23
2.	Heino, Matti	Vaasa	1.89	2.	Norja	Bodö 1	Johansen, Svein Lundlie, Einar Karlsen, Vebjörn	20.31
3.	Roth, Leif	Umeå	2.39	3.	Suomi	Vaasa	Saarinen, Veikko Heino, Matti Porko Göran	31.34
4.	Lundlie, Einar	Bodö	3.64	4.	Norja	Andöya 1	Andreassen, Jan Erik Öyen, Anton Haugen, Torbjörn	42.72
5.	Söderman, Benny	Umeå	6.24	5.	Norja	Bodö 3	Skar, Öystein Lung, Bernhard Normann, Karl	51.67
6.	Risberg, Per-Erik	Umeå	7.19					
7.	Karlson, Vebjörn	Bodö	7.67					
8.	Vindvik, Kjell	Bodö	8.27					
9.	Degerstedt, Gunnar	Umeå	9.56					
10.	Anmarkrud, Tomas	Tromsö	10.62					
12.	Saarinen, Veikko	Vaasa	12.31					
24.	Hankilanoja, Raimo	Vaasa	27.78					

Laskuvarjourheilu 4/1977

Timo Nieminen 2015: Hyvällä tuulella – Vaasan Laskuvarjokerhon historia vuosilta 1969–2014 (56-59)

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 20.7.1977, LuKT/kiilpailukomitea 16.7.1977

Hyppyleiriperinne Oripäässä jatkui

”Turun Laskuvarjourheilijat ry:n järjestämä ORIPÄÄN hyppyleiri oli eittämättä kesän päätapahtuma Länsi-Suomen pararintamalla. Leiri järjestettiin nyt kuudennen kerran, ja oli tänä vuonna 9-päiväinen. Osanottajamäärä kohosi lähes viiteenkymmeneen ja mukaan kun vielä lasketaan kaikkien paraurhojen ja – urhottarien sukulaiset, tuttavat, heilat, sulhaset, jälkikasvu ja kotieläimet, voitaneen kävijämäärä kertoa melkein kahdella.”

Edellä oleva katkelma on Laskuvarjourheilu-lehdessä. Nimimerkin ”Mukana ollut” artikkeli kertoi Oripäässä 17.-26.6.1977 järjestetystä leiristä. Leirille osallistui hyppääjiä Turun kerhon lisäksi ainakin Porista, Forssasta, Tampereelta ja Helsingistä. Hyppyjä leirillä kertyi 271, joka oli sääongelmien vuoksi huomattavasti vähemmän, kuin aikaisempina vuosina.

Altti Salonen valmistautuu hyppyyntä Oripään leirillä 1977, Seija Lehtinen avustaa. Kuva: Martti Vieru

Tämän tyyppisillä leireillä on suuri merkitys hyppääjien edistymisen kannalta. Oppilasvaiheessa olevilla on tilaisuus lyhyessä ajassa hypätä huomattavasti enemmän hyppyjä, kuin iltaisin ja viikonloppuisin kotikentällä. Esimerkiksi tällä Oripään leirillä – säävaikeuksista huolimatta - kaksi hyppymestarikokelasta sai

suoritettua koulutukseen kuuluvan loppukokeen. Sen lisäksi yksi leirin osanottajista sai valmiiksi lupakirjaa varten vaadittavan hyppymäärän. Leirin yhteydessä pidettiin myös alkeiskurssi, jolle osallistui kolme uutta laskuvarjourheilijaa.

Oppilaille hyppyleirit olivat mahdollisuus edetä hyppysuorituksissa nopeasti lyhyessä ajassa. Leena Ahlroth ja tuntematon hyppääjä kiinnittämässä varjon pakkolaukaisuvarjon reppua sulkevia laukaisuhihnan murtosidoksia. Kuva: Martti Vieru

Kerhot käyttivät tällaisia leirejä hyväkseen – paitsi hyvin hyppyolosuhteiden luomiseen – myös harastuksen markkinointiin. Usein leireistä tiedotetaan paikallislehtien toimituksille, jotka ovat luonnollisesti kiinnostuneita tällaisista, hieman eksoottiseksi koetuista paikallisista tapahtumista. Tähän leiriinkin oli tullut tutustumaan Loimaan lehden toimittaja. Hänelle tarjottiin paitsi tietoa lajista, myös elämys ja samalla mahdollisuus päästä mukaan hyppylennolle. Tässä kerho käytti hyväksi tässä kirjoituksessa aikaisemmin esiteltyä ilmailumääräyksen kohtaa, joka salli matkustajan kuljettamisen hyppylennolla. Määräyksen pääsäännön mukaan hyppylennolla ei saa olla henkilöitä, ”...*joiden läsnäolo ei hyppytoiminnan, siihen liittyvän koulutuksen tai muun siihen verrattavan syyn vuoksi ole tarpeen*”. Sanomalehden toimittajan laatimasta artikkelista voi päätellä, että tässä tapauksessa lentokoneen päällikkö antoi luvan hänen kuljettamiseensa, eikä häneltä oletettavasti peritty korvausta. Voimme myös arvella, että toimittiin määräyksen mukaan myös sikäli, että toimittajaa varten oli istuinvöin varustettu istuin, eikä lennon turvallisuutta ei muutenkaan vaarannettu.

Toimittaja oli mukana hyppylennolla 2 500 metrin korkeudesta. Hyppääjät olivat **Maurits Kouhia**, **Mauno Räsänen** ja **Arto Mattila**. Hyppyohjelmana oli kolmen hyppääjän relatiivi. Toimittajan piti kuvata hyppyä, mutta onnistui kuvaamaan vain koneessa istuvat hyppyveljet. Myöskään hyppääjien nimet eivät menneet kohdalleen, vaikka kaksi oikein kolmesta onkin jo melko hyvin. Kouhialle oli annettu nimeksi **Mauritz Kouhiala**. Väärin menivät etu- ja sukunimi, vaikka kummankin alkuosa sentään oli oikein.

Vaikka jutussa oli tavalliseen tapaan pieniä virheitä, oli se kuitenkin jälleen hieno mainos laskuvarjourheilulle. Juttu oli lehdessä kahdessa osassa, kuvineen noin kokonaisen sanomalehtisivun verran. Mahtava ilmainen mainos!

Leirin hyppyturvallisuuksi kävi paikalla arvioimassa myös ilmailuhallituksen laskuvarjoasioihin erikoistunut tarkastaja **Lars Bäckström**. Laskuvarjourheilun lehtijutun kirjoittajan mielestä tarkastaja ”*vaikutti sangen tyytyväiseltä*”.

Laskuvarjourheilu 3/1977

Loimaan lehti 28.6.1977

Ilmailuhallitus: Ilmailumääräys OPS M6-2, 1977-02-07, Laskuvarjohyppytoimintaa koskevat yleiset varomääräykset

Martti Vieru: valokuvakokoelma

Ämpärikaupalla nolla-nollia - taito- ja tarkkuus-SM Utissa

Vuoden 1977 taito- ja tarkkuushyppyjen SM-kilpailujen järjestelyoikeudet oli jälleen kerran myönnetty Utin Laskuvarjokerholla – ja miksi ei? Kerho oli vuosien varrella järjestänyt menestyksekkäästi lukemattomia SM- ja PM-tason kilpailua. Tämän vuoden varsinainen kilpailuaika oli 10.-17.7.1977, mutta kilpailua edelsi viikon mittainen harjoitusleiri, jota var-

ten kerho oli varannut lentäjät, lentokoneet ja muut leirillä tarvittavat palvelut. Harjoitusleiri jäi kuitenkin pettymykseksi, koska huonon sään vuoksi hyppymäärät jäivät huomattavasti toivottua pienemmiksi. Varsinaisena kilpailuajana sää oli kuitenkin suosiollinen ja kilpailut saatiin vietyä läpi, kaikissa lajeissa täysin kisaohjelman mukaisin kierroksin.

Senior Skydivers ry:n verkkosivuilla olevassa Laskuvarjourheilu-lehdessä ja Ilmailu-lehden kisa-artikkelissa on laajat kuvaukset kisatapahtumista, jonka vuoksi tässä esitetään vain tiivistelmä kilpailujen keskeisimmistä piirteistä.

Rauno Härkönen voitti henkilökohtaisen tarkkuuden kahdeksan kierroksen hienolla tuloksella 0,00 m. Hän teki SM-kilpailuissa kaikkiaan kymmenen nolla-nollaa. Kuva: Hannu Laitinen.

Tarkkuuslajeissa tulostaso oli erinomainen, erityisesti kärjessä, mutta myös yleisemmin. Henkilökohtaisen tarkkuuden kymmenen parhaan kilpailijan tuloskeskiarvo oli edelliseen vuoteen verrattuna parantunut 2,47 metristä 2,03 metriin. Molemmissa kilpailuissa hypättiin kahdeksan kierrosta. Kaikki tarkkuuslajit huomioiden tässä kilpailussa hypättiin 5,5 hyppyä yhtä nolla-nollaa kohti, viime vuoden vastaava luku oli 6,18. Kilpailujen aikana tehtiin yhteensä 94 nolla-nollaa kilpailun tarkkuushyppyjen määrän ollessa 517 hyppyä. Edellisenä vuonna nolla-nollia oli hieman vähemmän, 88, kun kokonaishyppymäärä oli hieman suurempi (600 hyppyä).

Sääolosuhteet ovat aina ainutkertaiset. Säätila oli molemmissa kilpailuissa kuitenkin samantapainen, joten tuloksia voidaan jossain määrin vertailukelpoiset. Vertailukelpoinen ei

sen sijaan ollut laskuvarjokalusto. Vuonna 1976 kahdeksan hyppääjää, noin 13 prosenttia, käytti patjavarjoja. Nyt kilpailijoista jo noin puolet hyppäsi patjavarjolla. Henkilökohtaisen tarkkuuden kymmenen parhaan kilpailijan joukossa vain kahdella, Oulun **Reino Pikkaraisella** ja Imatran **Matti Heinolla** oli pyöreä, Heinolla se aikaisemmassa kirjoituksessa mainittu ”lyhyimmillä punoksilla ikinä” varustettu Papillon -kupu. Viime vuonna kymmenen parhaan joukossa oli kolme patjahyppääjää.

Oulun **Cekkeri Satamo** teki näissä kilpailuissa yhteensä yhdeksän peräkkäistä nolla-nollaa, mikä oli uusi Suomen ennätys. Osa nolla-nollista syntyi joukkuehyppyillä. Lopullinen ennätystulos oli 9 x 0,00 + 2,19 m (2,19 on nollanollasarjan jälkeen ensimmäisen ohi menneen hypyn tulos). Henkilökohtainen tarkkuus voitettiin ensimmäisen kerran 0,00 metrin tuloksella. Imatran **Rauno Härkönen** teki jokaisella hypyllään nolla-nollan. Joukkuetarkkuudessa hän erehtyi kahdella hypyllään hieman, mutta kahdella hypyllä ei. Tuloksena oli yhteensä komeat kymmenen nolla-nollaa SM-kilpailujen tarkkuuslajeissa.

Myös joukkuetarkkuushypyissä tulostaso oli erinomainen. Laskuvarjojääkärikoulun joukkue teki viimeisellä hyppykierroksella tuloksen nolla-nolla, mikä oli myös uusi Suomen ennätys. Viimeistä edellisellä kierroksella LJK oli vielä viidentenä, mutta nosti itsensä hienolla tuloksellaan toisella sijalle. Joukkuetarkkuuden voitti uudelleen kahden vuoden takainen joukkue mestari Lahden Laskuvarjokerho.

Seitsemän nolla-nollaa tehnyt Pekka Tuominen (vasemmalla) ei henkilökohtaisessa tarkkuudessa selvinnyt mitalille, mutta joukkuetarkkuudessa tuli kultaa Lahden joukkueessa. Vanha konkari Antero Takkala voitti hopeaa henkilökohtaisessa tarkkuudessa. Nolla-nolla saldo yhteensä ”vain” viisi. Kuva: Hannu Laitinen.

Taitohyppysäänöissä oli edelliseen vuoteen verrattuna tapahtunut muutoksia, joista osasta aiheutuikin monenlaista kritiikkiä kilpailujen jälkeen. Aikaisempiin

vuosiin verrattuna uutta oli neljännen taitohyppysarjan käyttöönotto. Se oli samantapainen, kuin kolmas eli sekasarja. Uusi neljäs sarja oli sen peilikuva: se alkoi käännöksellä oikealla ja käännöksen aloitussuunta ensimmäisen voltin jälkeen muuttui käännökseksi vasemmalle. Uusi sarja ei kuitenkaan aiheuttanut minkäänlaista ongelmaa kilpailijoille, koska siitä oli tiedetty ja sitä oli voitu harjoitella jo keväästä alkaen.

Toinen uutuus oli uloshyppypaikan määrittäminen. Aikaisemmissa kilpailuissa kilpailijat ajoivat itse hyppykoneen linjalle ja hyppäsivät valitsemassaan uloshyppypaikassa. Taitohyppysarja kohdistettiin tuomariston maahan asettamaa värikästä kangaspaneelia kohti.

Uusissa FAI:n säännöissä, Sporting Codessa, tuomaristo ohjasi koneen hyppylinjalle ja antoi hyppääjälle uloshyppykäslyn. Säännön tarkoituksena oli varmistaa, että hyppääjä on sellaisessa kulkussa, että tuomaristo voi arvioida kilpailijoiden suoritukset suunnilleen samalla katselukulmalla. Tämä hyväksyttävä arvostelukulma piti osua astelukujen 60–80° väliin. Tästä seurasi, että hyppääjät lähtivät koneesta aikaisempaa huomattavasti lähempänä, jolloin tuomarit näkivät heidän suoritussensa alta päin – ei edestä, niin kuin joskus ennen.

Hyppääjille muutos merkitsi, että maassa oleva merkkipaneeli jäi uloshypyssä ja suorituksen aikana lähes heidän alapuolelleen, jolloin suorituksen kannalta tärkeän suunnan säilyttäminen oli aikaisempaa vaikeampaa. Tämä vaikeutti suoritusta, mutta kilpailijat kritisoivat myös voimakkaasti tiukaksi koettua tuomarilinjaa. Voi myös arvioida, kuinka paljon linja todellisuudessa oli muuttunut. Osa tiukaksi koetusta arvostelusta saattoi johtua siitä, että tuomarit tarkkailivat hyppyä” erilaisesta kulkusta, kuin aikaisemmin, mikä saattoi helpottaa virheiden havaitsemista. Tuomiot” oli tuki jo kilpailussa annettu, eikä niitä muutettu, mutta LuKT:lle välittyivät terveiset seuraavan vuoden kilpailujen tuomaritoiminnan linjauksia varten... Uusitut säännöt ja tiukaksi koettu tuomarilinja eivät haitanneet **Markku Jääskeläistä**, joka voitti taitohypyn mestaruuden toisena vuonna peräkkäin.

Linjaa ei muutettu, koska arveltiin uuden tiukaksi koetun linjan vastaavan paremmin kansainvälisistä tuomarilinjaa. Yksi tämän SM-kilpailun taitohyppytuomareista, LuKT:n puheenjohtaja **Timo Nieminen** valotti tuomarilinjaa yleensä ja tuomaroiminnan perusteita Laskuvarjourheiluun 3/1977 kirjoittamassaan jutussa ”SM-tyylin tuomaroiminnasta”. Juttuun liittyi tarkkaa tilastoa siitä, missä virheitä tehtiin eniten sekä myös arvioitiin tilastollisesti tuomarien arvioiden keskinäisiä eroja. Suurimmat ”sakkorysät” näyttivät olleen vajaan jäänyt ensimmäinen käänös ja vajaa ensimmäisen voltin jälkeinen käänös (takavoltista ulostulo valmiiksi seuraavan käänöksen suuntaan).

Kirjoitus ja sen pohjana ollut analyysi olivat varmasti tarpeen sekä tuomareille että kilpailijoille. Vasta Niemisen FAI -tuomarikurssin jälkeen (Guidonia 1976) saatiin parempaa tietoa paitsi tuomaroiminnasta yleensä, myös tuomaritoiminnan kansainvälisistä linjauksista. Tämä ”parempi tieto” edellytti sekä kilpailijoilta että tuomareilta aiempien käsitysten ja suoritustottumusten tarkistamista.

Ennen Niemistä oli ainoana kansainvälisenä FAI-tuomarinamme ollut ”**Kustu**” **Ylinen**, mutta hän ei ollut osallistunut tuomarina MM-tasoihin taito- ja tarkkuuskilpailuihin, joista olisi saatu vastaavan tyyppistä tuomariarviointia. Niemisen SM-kilpailusta laatimat tuomariarvioinnit loivat pohjaa tuleville arvioinneille, jollaisia alettiin tehdä kaikkien SM-tasoisten kilpailujen tuomaritoiminnasta. Vaikka tämä ensimmäinen tuomariarviointi käsitteli ainoastaan taitohyppyä, tuomariarviointia alettiin tehdä myös relatiivihyppkilpailuissa.

Niemisen panos tuomaritoiminnan kehittämisessä ei suinkaan rajoittunut tähän yhteen tuomariarvioon, vaan hän käynnisti tuomarikoulutuksen, jonka ansiosta tuomaritoiminta alkoi Suomessakin vähitellen lähentyä kansainvälistä tasoa.

Kilpailun bonuksena oli mitalien ohella edustuspaikka PM-kilpailuun: kilpailijoina yleismestaruuden paremmuuden perusteella Rauno Härkönen, Markku Jääskeläinen, **Tatu Soini**, Antero Takkala, Matti Heino, **Hannu Laitinen** ja Pekka Tuominen. varalla Tapio Satamo.

Huomautus: tämän tarinan valokuvissa on oikeat henkilöt, mutta kuvat on otettu PM-kilpailuissa Ruotsin Östersundissa pari viikkoa SM-kilpailun jälkeen.

Alla tuloksia, täydellisemmät löytyvät lähteinä käytetyistä ilmailujulkaisuista:

HENKILÖKOHTAINEN TARKKUUS

Sija	Nimi	Kerho	1	2	3	4	5	6	7	8	Yht.	K-arvo
1.	R. Härkönen	HK	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	00
2.	A. Takkala	KIY	0.06	0.00	0.14	0.46	0.00	0.00	0.00	0.25	0.91	0.114
3.	T. Soini	LJK	0.05	0.03	0.00	0.90	0.00	0.00	0.00	0.04	1.02	0.128
4.	J. Laamanen	LJK	0.16	0.00	0.20	0.41	0.27	0.13	0.09	0.41	1.67	0.209
5.	M. Jääskeläinen	ULK	0.18	0.82	0.00	0.44	0.10	0.00	0.21	0.00	1.75	0.219
6.	M. Heino	HK	0.28	0.04	0.27	0.85	0.30	0.00	0.17	0.05	1.96	0.245
7.	T. Satamo	OLK	0.27	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2.19	0.00	2.46	0.308
8.	H. Laitinen	LJK	0.00	1.57	0.24	0.00	0.02	0.20	0.53	0.00	2.56	0.320
9.	P. Tuominen	LLK	1.52	0.00	1.03	0.58	0.79	0.00	0.00	0.00	3.92	0.490
10.	R. Pikkarainen	OLK	0.11	0.11	0.40	0.13	0.11	0.92	2.18	0.10	4.06	0.508

TYYLIIHYPY

Sija	Nimi	Kerho	1H	2H	3H	4H	Yht.	K-arvo
1.	M. Jääskeläinen	ULK	8.76 (0.6)	8.66 (-)	8.10 (-)	7.90 (0.3)	33.42	8.36
2.	R. Härkönen	HK	8.93 (0.3)	7.80 (-)	8.56 (0.6)	8.43 (0.3)	33.72	8.43
3.	O. Kilpinen	LJK	8.73 (0.3)	8.26 (-)	8.86 (0.3)	8.56 (0.3)	34.41	8.60
4.	T. Soini	LJK	9.36 (0.3)	9.43 (0.3)	9.76 (0.3)	9.70 (0.3)	38.25	9.56
5.	A. Horppu	ULK	9.10 (0.6)	10.50 (0.6)	10.53 (0.3)	10.23 (-)	40.36	10.09
6.	A. Takkala	KIY	9.20 (0.3)	10.30 (0.8)	11.13 (0.8)	9.83 (0.3)	40.46	10.12
7.	H. Laitinen	LJK	10.80 (0.3)	9.96 (-)	11.23 (0.6)	10.40 (0.3)	42.39	10.60
8.	M. Heino	HK	9.86 (0.3)	11.26 (1.1)	10.96 (1.3)	10.80 (1.1)	42.88	10.72
9.	P. Tuominen	LLK	9.10 (0.6)	9.60 (1.3)	9.06 (1.0)	16.00 (Z)	43.76	10.94
10.	R. Korpinen	KIY	10.73 (0.3)	11.20 (0.3)	11.23 (0.3)	11.33 (1.1)	44.49	11.12

YLEISMESTARUUS

Sija	Nimi	Kerho	Tarkk. pist.	Taitop.	Yhteensä
1.	R. Härkönen	HK	0.000	4.215	4.215
2.	M. Jääskeläinen	ULK	0.219	4.178	4.397
3.	T. Soini	LJK	0.128	4.781	4.909
4.	A. Takkala	KIY	0.114	5.058	5.172
5.	M. Heino	HK	0.245	5.360	5.605
6.	H. Laitinen	LJK	0.320	5.299	5.619
7.	P. Tuominen	LLK	0.490	5.470	5.960
8.	T. Satamo	OLK	0.308	5.995	6.303
9.	V. Korhonen	SLK	0.580	6.044	6.624
10.	K. Savolahti	LJK	0.950	5.710	6.660

JOUKKUETARKKUUS

Sija	Nimi	Kerho	1	2	3	4	Yht.	K-arvo
1.	LLK	R. Koivisto	0.00	0.00	1.04	0.89	1.93	
		R. Koponen	1.03	1.44	0.00	0.31	2.78	
		P. Kintelä	0.40	0.31	0.05	1.48	2.24	
		P. Tuominen	0.00	0.00	0.00	0.16	0.16	
		Yht.	1.43	1.75	1.09	2.84	7.11	1.78
				3.18	4.27			
2.	LJK	H. Laitinen	2.69	0.27	0.16	0.00	3.12	
		K. Savolahti	1.62	0.00	0.00	0.00	1.62	
		T. Soini	0.00	0.00	1.22	0.00	1.22	
		J. Laamanen	0.12	1.64	2.61	0.00	4.37	
		Yht.	4.43	1.91	3.99	0.00	10.33	2.58
				6.34	10.33			
3.	OLK	H. Hernesniemi	0.40	1.04	0.24	0.18	1.86	
		R. Pikkarainen	0.70	2.74	1.00	0.12	4.56	
		P. Ahola	0.32	1.46	1.43	2.95	6.16	
		T. Satamo	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
		Yht.	1.42	5.24	2.67	3.25	12.58	3.15
				6.66	9.33			
4.	HK	R. Härkönen	0.25	0.54	0.00	0.00	0.79	
		M. Heino	0.00	0.05	2.53	0.64	3.22	
		O. Halonen	2.54	0.39	2.59	0.23	5.75	
		A. Rantalainen	1.09	0.33	0.00	1.53	2.95	
		Yht.	3.88	1.31	5.12	2.40	12.71	3.18
				5.19	10.31			
5.	KIY	R. Korpinen	0.89	0.29	0.41	3.20	4.79	
		R. Salonen	0.05	0.16	0.27	3.56	4.04	
		J. Kosonen	0.75	1.47	0.15	1.02	3.39	
		A. Takkala	0.11	0.11	0.00	0.39	0.61	
		Yht.	1.80	2.03	0.83	8.17	12.83	3.21
				3.83	4.66			

Ilmailu 8/1977

Laskuvarjourheilu 3/1977

Eero Kausalainen 12.11.2019

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja: LuKT/kilpailukomitea, puhelinkokous 21.6.1977

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 20.7.1977: LuKT/kilpailukomitea 16.7.1977

”Den Grønne Elevator” - Vandel-Boogie

Maailmalla oli 1970-luvun puolivälissä ja sen jälkeen alettu järjestää laskuvarjo-boogieita. Nämä olivat hyppyleirien tapaisia tilaisuuksia, joiden tarkoituksena oli yleensä suurten muodostelmien hyppääminen. Tarkoitusta varten hankittiin tavanomaisessa kerhotoiminnassa käytettäviä suurempia hyppykoneita, jotka mahdollistivat suuret relatiivimuodostelmat. Usein tilaisuuden järjestäjä käytti sotilaskoneita, mutta siviilikoneitakin tällaisissa tilaisuuksissa tultiin näkemään.

Isojen hyppykoneiden lisäksi tällaisiin tilaisuuksiin hankittiin hyppyjen organisointia avustamaan koneita hyppääjiä, jotka keräsivät ja organisoivat joukkueita paikalle saapuneista ”irtohyppääjistä”, joilla ei ollut omaa joukkuetta jo valmiiksi.

Ensimmäinen tällainen tilaisuus Suomen lähialueella oli Tanskan Vandelissa 11. – 15.7.1977 järjestetty Vandel-Boogie. Hyppykoneeksi oli paikalle saatu Tanskan ilmavoimien vihreä hissi - ”Den Grønne Elevator” - eli kuuluisan, tässä vaiheessa jo melko antiikkiseksi käyvän DC-3 matkustajakoneen sotilasversio C-47. Koneeseen otettiin kerrallaan 27 hyppääjää. Boogieen osallistu ”toista saataa” hyppääjää viidestä maasta: Tanskasta, Ruotsista, Norjasta, Saksasta, Hollannista, Yhdysvalloista ja Suomesta. Suomalaisia oli mukana 13.

Boogien aikana oli jonkin verran ongelmia pilvien kanssa, mutta onneksi rakoja löytyi. Kuten kuvasta näkyy, varalaskupaikkoja löytyi maalaismaisemasta runsaasti. Lisäksi 80 % hyppääjistä käytti patjavarjoja, jonka vuoksi turvallinen maali-alue löytyi aina helposti. Kuva: Jorma Öster

Tapahtumasta Laskuvarjourheilu-lehteen kirjoittanut **Eero ”Kustu” Ylinen** kuvasi tilaisuuden ideaa ja oppeja näin:

”Tällä leirillä opittiin paljon suurten kuvioiden rakentamista sekä niiden lentämistä. Opittiin myös uloslähtöjä isosta koneesta, ym. ym. Olisi vähän vaikea selitellä kaikkea tai edes vähää. Paras tapa on valita ensi kesäloma samoihin aikoihin ja mennä itse mukaan, sillä paikalla

kierteli vahva huhu, että boogiet olisivat myös ensi vuonna. Tanskan ilmavoimien kolmosissa on vielä runsaasti tunteja jäljellä...

... kun meillä Suomessa oli totuttu 6 – miehen kuvion purkuun 1200 m:ssä, niin naamat vähän venyivät, kun purkukorkeudeksi ilmoitettiin 22 – miehen kuviossa olevan 1000 metriä...”

”Kuvion rakentamisesta suomalaiset oppivat paljon, sekä norjalaisten että ruotsalaisten päteviltä ”briifaaajilta”. Myös haalarit ja erilaiset hyppyasusteet olivat aivan uutta. Jopa erittäin kevyet tytöt käyttivät mahdottoman suuria haalareita ja isoja ”swooppareita” lisätäkseen tehoa ja liikumisalaansa ...”

Suomalaiset osanottajat vihreän hissien edessä, takarivissä vasemmalta Pentti Pukkila, Jorma Öster, Reino Suonsilta, Matti Veikkola, Hannu Sailavuo, Onni Kuusisto ja Eero Ylinen. Eturivissä Into Taskinen, Markku Heilimo, Pertti Jompero, Einari Mikkonen, Timo Aalto ja Pauli Belik. Hyppääjien varustuksesta huomaamme, että ”banaanilaukku-varavarjot” ovat jo kadonneet, vaikka Ylisellä onkin vielä banaanilaukun uudempi versio. Kuva: Jorma Öster.

Suurin boogiessa yritetty kuvio oli 26 hyppääjän ”O”. Kaikkiaan tehtiin viisi yli kahdenkymmenen hyppääjän yrityksiä. Paras pohjoismainen tulos (ennätys) oli 18 –henkilön kiila. Suurin puhtaasti suomalaisvoimin tehty kuvio oli 12 –hengen kiila.

Uloshyppypaikoista ei tarvinnut huolta kantaa, vaikka streamereita ei heitetty, koska kenttä oli iso ja sen ulkopuolella oli paljon varalaskupaikkoja. Osanottajien laskuvarjoista noin 80 prosenttia oli Strato-Star patjavarjoja.

Ylinen kertoi artikkelissaan suurista hyppypuvuista ja ”swooppareista”, joita kevyet tyttöhyppääjätkin käyttivät. Tällaiset rantautuivat pian myös Suomeen. Muotivillitys oli jokseenkin järjetön ja kesti onneksi vain vähän aikaa. Ne korvattiin pian kevyiden hyppääjien käyttämällä painovöillä, joilla oli tarkoitus tasata eroja hyppääjien vapaapudotusnopeuksissa.

Nykyhyppääjille kerrottakoon, että ”swoopari” oli väljän hyppypuvun sisään asennettu punos, jonka toinen pää oli vyötärön paikkeilla ja toinen pää peukalon ympärillä. Kun putoamisasentoa levitettiin,

väljän hyppypuvun kainalo-osat kiristyivät ja hyppypukuun saatiin lisää pinta-alaa. Vapaapudotuslentämisen herkkyyks kärsi kovasti tällaisista superlevittimistä. Isojen hyppypukujen villitys kesti vain muutaman vuoden. Senkin jälkeen tosin monet vapaapudotuskuvaajat käyttivät isoja pukuja ja myös ”swooppareita”, koska halusivat varmistaa, että eivät missään tapauksessa valu kuvattavan muodostelman alapuolelle. Tällainen ”laajakangaspuku” näkyy myös edellä olevassa ryhmäkuvassa Jorma Österin yllä.

Vandel-Boogiestä saa paremman kuvan tutustumalla Laskuvarjourheilu-lehdessä 3/1977 olleeseen artikkeliin. Valitettavasti tapahtumassa paljon kuvanneen **Jorma Österin** alkuperäiset hienot värikuvat ovat latistuneet mustavalkoisessa lehdessä melko tuhruisiksi. Myöskään tähän tarinaan ei onnistuttu saamaan alkuperäisiä, yllä olevaa ryhmäkuvaa lukuun ottamatta. Tuhruisetkin kuvat antavat kuitenkin kuvaa tässä vaiheessa täysin uudenlaisesta maailmasta. Suomessa oli tähän mennessä päästy hyppäämään tämän kokoisista lentokoneista vain satunnaisesti, yksittäisiä hyppyjä.

Tilaisuus innosti osaa ottaneita ja tarinoista innostuivat monet muutkin, koska tulevaisuudessa nähtiin tällaisissa tilaisuuksissa paljon suomalaisia. Ja vain parin vuoden päästä tällaista relatiiviherkkua saatiin kokea myös kotimaassa...

Laskuvarjourheilu 3/1977
Eero Kausalainen 19.3.2021

PM-kisat uimarantasäännöin

Pari viikkoa taito- ja tarkkuuslajien SM-kilpailun jälkeen - 23.–30.7.1977 - Ruotsin laskuvarjoliitto järjesti PM-kilpailun Östersundissa, melko tarkkaan Ruotsin keskipisteessä. Uimarantasääntöihin viitattaava otsikko kertoo pähkinänkuoressa Suomen joukkueen mielikuvista ruotsalaisten lajitoverien kisajärjestelyistä.

Suomea edustivat kilpailijoina **Rauno Härkönen, Markku Jääskeläinen, Tatu Soini, Antero Takala, Matti Heino, Hannu Laitinen** ja **Pekka Tuominen**. Joukkueenjohtajana oli **Ralf Norra** ja tuomarina **Timo Nieminen**. Joukkueen valinnan yhteydessä käytiin keskustelua SM-kisoissa uuden Suomen ennätyksen hypänneen **Tapio Satamon** kohtalosta. Kovasta kilpailukunnostaan huolimatta hän pääsi ainoastaan varasijoille, koska yksi epäonnistunut hyppy oli laskenut hänen sijoitustaan yleismestaruudessa. Koska kaikki varsinaiset nimetyt pääsivät osallistumaan, Satamo ei päässyt joukkueeseen. Tilanne voisi myös tulevaisuudessa toistua aina, kun valinta tapahtuu vain yhden kilpailun perusteella, kuten nyt tapahtui.

Joukkue saattoi matkustaa PM-joukkueeksi harvinaisessa tilanteessa: joukkue sai ilmailuliitolta huiumat 4 000 markkaa matka-apua sekä lisäksi kerhoissa järjestetyn keräyksen ansiosta toiset 4 000 markkaa. Lisäksi saatiin – kuten jo useina vuosina aikaisemminkin – Wihuri-Yhtymältä korvauksetta lainaksi pikkubussi Volkswagen Kleinbus. Joukkue sai myös Vaasan Laskuvarjokerhon jäsenen kautta laivaliput Vaasa-Uumaja välille.

Matkaan lähdettiin Utin suunnalta, josta edettiin Tampereen kautta Vaasaan, joista molemmista kerättiin lisää väkeä sekä joukkueeseen, että kisaturistiksi. Vaasasta matkattiin laivalla Uumajaan ja sieltä loppumatka pikkubussilla.

Ongelmat ruotsalaisen kisajärjestäjän kanssa olivat alkaneet jo ennen kilpailua. Ennen kisaa lähetetyissä bulletiineissa kilpailun ajankohta oli väärin ja noin viikkoa ennen kilpailua saapuneissa säännöissä oli virheitä – ainakin jos verrattiin voimassa olevaan sääntöraamattuun, FAI:n Sporting Coodeen. Bulletiineja tuli kolme kappaletta, joista kaksi oli keskenään samanlaisia. Vielä viimeisimmäskään tiedotteessa oli jäljellä väärä päivämäärä.

Ruotsalaisen työstämässä sääntöpaketissa ei ollut otettu mukaan FAI:n laskuvarjokomitean CIP:n tekemiä viimeisiä muutoksia MM-sääntöihin. Vaikka olikin kysymyksessä vain pohjoismainen mestaruuskilpailu, oli pohjoismaisissa laskuvarjokokouksissa erikseen sovittu, että PM-kisoissa toimitaan aina kansainvälisten sääntöjen mukaan. Säännöistä puuttuivat kaikki viimeisessä CIP:n kokouksessa, yli viisi kuukautta aikaisemmin päätetyt sääntömuutokset – yhtenä esimerkkinä neljän taitohyppysarjan puuttuminen. Useiden kokousten jälkeen ruotsalaisille oli opetettu kansainväliset säännöt ja PM-säännöt oli muutettu niiden mukaisiksi.

Kilpailujen kunkuksi voidaan nimetä Markku Jääskeläinen, joka voitti taitohyppyn ja yleismestaruuden. Jääskeläinen oli puhdas siviili. Kuva: Hannu Laitinen.

Kilpailujen alkua sujui tahmeasti. Harjoitushyppyjen jälkeen sää häiritsi hyppytoimintaa, jolloin saatiin hyvää aikaa sääntöjen korjaamiseen. Kun säännöt oli saatu

kuntoon, sääkin parani ja kilpailussa saatiin lopulta hypättyä täydet kierrokset kaikissa lajeissa.

Kilpailun kulkua on kuvattu yksityiskohtaisesti, kierros kierrokselta, Senior Skydivers ry:n verkkosivuilta löytyvissä Ilmailu-lehden ja Laskuvarjourheilu-lehden artikkeleissa. Parempaan kisatunnelmaan pääsee piipahtamalla siellä.

On kuitenkin kerrottava, että Markku Jääskeläinen oli näiden kisojen ehdoton kunkku. Hän oli henkilökohtaisen tarkkuuden kakkonen, mutta voitti kultaa sekä taitohyppysä että yleismestaruudessa. Henkilökohtaisissa lajeissa myös Rauno Härkönen menestyi erinomaisesti. Hän oli taitohyppysä ja yleismestaruudessa kolmantena.

Joukkuetarkkuudessa Suomi aloitti hieman vaatimattomasti – ja myös jatkoi. Poikkeuksen teki viimeinen eli viides kierros, jolla Suomen joukkueen tulos oli tasan 0,00 m. Komea kisan päätös ei kuitenkaan jaksanut nostaa joukkuetta kolmatta sijaa korkeammalle.

Kaikki kilpailulajit huomioivassa maiden välisessä paremmuudessa Suomi oli paras pohjoismaa.

Laskuvarjourheilun artikkelin mukaan paikalliset ruotsalaiset lehdet kirjoittivat ennen kisaa, kuinka Ruotsi aikoo voittaa maiden välisen kilpailun. Kilpailun edetessä kirjoitusten sävy kuitenkin muuttui. Alettiin selitellä, miten mahdotonta on pärjätä suomalaisia ammattilaisia vastaan. Suomalaiset olivat kuulemma ammattisotilaita, jotka käyvät Unkarissa ja Itä-Saksassa harjoittelemassa.

Ja totuus: Suomen joukkueessa oli kaksi ammattisotilasta (Laitinen, Soini), joiden päätehtävä oli muu, kuin laskuvarjourheilu. Ja olihan sitä käyty Unkarissa ja Itä-Saksassa – totta, mutta ei ollut ihan ammattimaista, omasta pusukasta maksettiin...

Taitohypyn ja yleismestaruuden kolmonen, Rauno Härkönen. Ei ollut ammattisotilas hänkään: paperitehtaan varastohoppu. Kuva: Hannu Laitinen.

Kun samaan Ruotsin **Tony Månson** kertoi, kuinka oli mukava harjoitella, kun oma liitto oli maksanut suurimman osan kuluista. Oli kuulemma niin erilaista hypätä parisataa taitohyppyä, kun ei ole taloudellisia ongelmia.

Suomen liitolla eikä kenelläkään muullakaan ollut rahaa sponsoroita suomalaisten harjoitushyppyjä.

Tuloksia:

Henkilökohtainen tarkkuus (8 kierrosta)
Individual Accuracy (8 rounds)

1.	Tony Månson	R	0.14	0.09	0.00	0.05	0.01	0.00	0.09	0.02	0.40
2.	Markku Jääskeläinen	S	0.10	0.01	0.06	0.05	0.17	0.01	0.00	0.00	0.42
3.	Svein Johansen	N	0.00	0.01	0.34	0.00	0.00	0.13	0.00	0.10	0.58
4.	B. Stephansen	T	0.01	0.42	0.00	0.00	0.01	0.02	0.08	0.36	0.90
5.	Christer Åström	R	0.12	0.00	0.00	0.03	0.11	0.00	0.62	0.30	1.18
6.	Tatu Soini	S	0.06	0.00	0.04	0.01	0.00	0.05	0.26	0.11	1.41
7.	Antero Takkala	S	0.00	0.06	0.09	0.00	0.02	0.01	1.05	0.26	1.49
8.	Pekka Tuominen	S	0.00	1.09	0.00	0.03	0.00	0.00	0.05	0.48	1.65
9.	Hallvar Steensaa	N	0.10	0.15	0.00	0.01	0.00	0.12	0.76	0.51	1.65
10.	Rauno Härkönen	S	0.03	0.00	0.08	1.63	0.03	0.00	0.00	0.02	1.79
16.	Hannu Laitinen	S	2.05	0.02	0.03	0.00	0.00	0.00	1.20	0.20	3.50
17.	Matti Heino	S	0.15	0.83	0.19	1.26	0.07	1.12	0.59	0.08	4.29

Taitohyppy (4 kierrosta)
Style (4 rounds)

1.	Markku Jääskeläinen	S	8.06	9.05	8.12	8.35	33.58	8.39			
2.	Kato Hansen	N	8.90	8.04	8.33	8.43	33.70	8.43			
3.	Rauno Härkönen	S	8.67	7.94	9.02	8.41	34.04	8.51			
4.	Tony Månson	R	9.18	9.45	7.34	9.39	35.36	8.84			
5.	Tatu Soini	S	8.75	10.35	8.57	9.81	37.48	9.37			
6.	R. Lagerkvist	R	9.40	9.50	9.77	9.97	38.64	9.66			
7.	Pekka Tuominen	S	8.91	11.21	9.65	9.03	38.80	9.70			
8.	Knut Sætre	N	10.74	10.65	9.03	11.01	41.43	10.35			
9.	Palle Frank	T	11.02	10.90	9.83	10.36	41.71	10.42			
10.	Antero Takkala	S	12.43	9.05	10.21	10.53	42.22	10.55			
16.	Hannu Laitinen	S	10.31	10.62	11.73	13.16	45.82	11.45			
22.	Matti Heino	S	16.00	11.10	9.77	16.00	57.87	14.46			

Ryhmätarkkuus (5 kierrosta)
Team Accuracy (5 rounds)

1.	Norja	Steensaa Johansen Frøiland Sætre	0.26	0.14	0.30	3.68	0.54	4.92
2.	Ruotsi	Alfvast Lagerkvist Månson Dane]	1.77	0.96	0.35	2.26	0.04	5.38
3.	Suomi	Härkönen Soini Takkala Tuominen	0.73	3.37	2.70	0.08	0.00	6.38
4.	Tanska	Stephansen Frank Maltesen Andersen Clausen	0.36	2.71	1.94	1.39	1.83	8.23

Yleismestaruus
Overall

1.	Markku Jääskeläinen	S	4.251	
2.	Tony Månson	R	4.420	
3.	Rauno Härkönen	S	4.479	
4.	Tatu Soini	S	4.685	
5.	Kato Hansen	N	4.986	
6.	Pekka Tuominen	S	5.056	
7.	R. Lagerkvist	R	5.216	
8.	Antero Takkala	S	5.464	
9.	Palle Frank	T	5.509	
10.	Hallvar Steensaa	N	5.625	
14.	Hannu Laitinen	S	6.166	
24.	Matti Heino	S	7.145	

Maiden välinen paremmuus (kaikki lajit)
Best Nation [all events]

1.	Suomi	Pisteet Points	23.71
2.	Norja		27.57
3.	Ruotsi		28.31
4.	Tanska		35.43

Abbreviations
S = Finland
R = Sweden
N = Norway
T = Denmark

Ilmailu 12/1977

Laskuvarjourheilu 1/1977

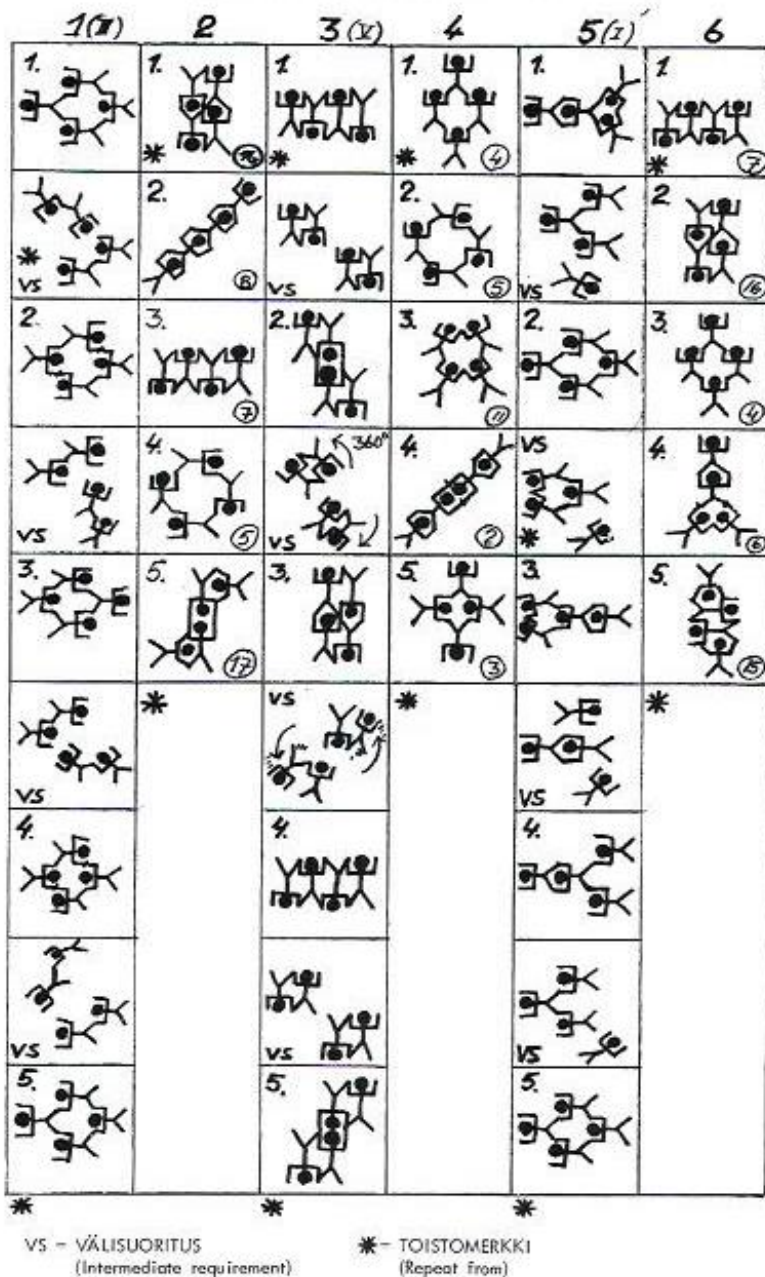
Laskuvarjourheilu 4/1977

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 20.7.1977, LuKT/kilpailukomitea 16.7.1977

Utista kuviohyppäämisen keskus...

...ainakin vähäksi aikaa. LuKT oli myöntänyt Utin Laskuvarjokerholle relatiivihyppyjen SM-kilpailun järjestämisoikeuden. Kilpailun ajankohta oli 12.-14.8.1977. Paikka oli tähän saakka tunnettu paremmin taito- ja tarkkuushyppääjien kehtona, mutta kaikki ei ollut sitä, miltä näytti. Suomen Laskuvarjokerhon kotipaikka Malmin lentoasema oli tunnettu valtakunnallisena relatiivikeskuksena, jossa tarkkuushyppääjä oli harvinaisuus (**Pekka Ora**). Taitohyppääjiä ei siellä suunnalla näkynyt edes näyte-kappaletta.

SM-77 KILPAILUKIERROKSET / SARJAT
COMPETITION ROUNDS AND SEQUENCES

Utti konventionaalisten lajien keskuksena ei ollut yhtä urautunut, minkä helsinkiläiset tulivat huomamaan. Olivat salaa harjoitelleet kaakkois-Suomen suunnalla, ja muuallakin.

Relatiivikilpailujen sääntöjä oli viilattu merkittävästi helmikuussa 1977 pidetyssä CIP:n kokouksessa. Kilpailuhypyille arvottiin kahdenlaisia ohjelmia. SM-kilpailun parittomilla kierroksilla hypättiin uusimuotoinen SET-sarja (set sequence, ennalta määrätty, kiinteä), jossa muodostelmat ja niiden väliset muodonvaihdokset oli tarkoin määrätty ennakolta. Kilpailusarjat kullekin parittoman kierroksen hypylle arvottiin kilpailusääntöjen yhteydessä olevista valmiiksi suunnitelluista sarjoista. Jos joku joukkue oli niin etevä, että se ehti tehdä koko sarjan valmiiksi, sen oli aloitettava toistaa samaa sarjaa uudelleen. Siihen ei tosin tässä kilpailussa tullut millään joukkueella tarvetta.

RW-SM-77 kilpailun arvotut SET- ja random-kuviosarjat.

Parillisilla kierroksilla hypättiin random-sarjoja (Random = satunnainen), joissa kutakin hyppyä varten arvottiin viisi muodostelmaa, joiden välissä joukkueen jäsenten piti olla hetkellisesti kokonaan irti toisistaan.

Tässä päti sama idea, kuin SET-sarjoissakin: jos kaikki viisi tuli tehtyä, sarja jatkui alusta. Myöskään näissä sarjoissa ei kenenkään ainakaan tässä kilpailussa tarvinnut vaivautua toiselle kierrokselle. Kukin oikein suoritettu muodostelma antoi joukkueelle pisteen, edellyttäen että sitä edeltävä välisuoritus – hyppyohjelmasta riippuen joko täydellinen irrottautuminen muista hyppääjistä tai SET-sarjoissa määritetty muu välisuoritus – oli tehty hyväksyttävästi.

Kilpailujen tuomarointi tapahtui maasta kiikarien avulla. Edellisen vuoden PM-kilpailuissa oli todettu ongelmaksi silloin tällöin esiintynyt matala tarkkailukulma, joka vaikeutti viimeisten muodostelmien arviointia. Sääntöihin oli siksi lisätty maininta, että tuomareiden on aina arvioitava myös tarkkailukulma: oliko se riittävä, jotta muodostelmat ja sen osa-alueet, kuten hyppääjien käsiotteet, voisi kunnolla havaita? Jos tuomarien enemmistön mielestä hyppy oli arvosteltavissa, mahdollinen liian matala arvostelukulma ei voi olla perusteena uusintahypylle.

Kilpailussa piti olla sekä neljän, että kahdeksan hyppääjän lajit. Viimeksi mainittuun ilmoitautui ainoastaan yksi joukkue, jonka vuoksi kilpailulla ei olisi ollut SM-arvoa. Kahdeksan hyppääjän laji jäi tämän vuoksi pois kisaohjelmasta. Neljän hyppääjän kisaan oli ilmoittautunut viisi joukkuetta, neljä relatiivin kotikaupungista Helsingistä ja yksi sekajoukkue, jossa oli hyppääjiä Hallista, Lahdesta, Utista ja Imatralta.

Hyppykoneiksi oli hankittu Utin Cessna 182 F (OH-CCA) ja Imatran Ilmailukerhon Cessna 206 U (OH-CSU). Kyllä, oli hankittu, mutta imatralaisten kone oli vielä kilpailun alkuhetkellä huollossa. Kilpailu pääsi toki alkamaan, mutta edettiin verkkaisesti. Lopulta saatiin Imatran ”Sierra Uniform” mukaan, jolloin kilpailun tahti kiihtyi normaaliksi.

Kilpailu lopulta pääsi käyntiin, vaikka pilvet jonkin verran haittasivat. Kilpailuista on Laskuvarjourheilu-lehdessä laajempi artikkeli, jossa käydään kilpailu läpi hyppy hypyltä. Tervemenoa käymään siellä. Sen verran kuitenkin on tässäkin kerrottava, että ”muun Suomen” sekajoukkue ”Buskuri Boys” oli näyttää närhen munat maan kovimmalle relatiivijoukkueelle.

Helsinkiläinen ”Sorsat”: Vasemmalta Hannu Sailavuo, Into Taskinen, Pertti Jompero ja Eero Ylinen. Kuva: Jorma Öster

Kilpailu eteni yllättävän tasaväkisesti. Kolmen kierroksen jälkeen kolme parasta joukkuetta oli vain pisteen eroilla toisiinsa nähden. Kilpailu eteni melko tasaväkisenä viimeisen kierroksen alkuun saakka. Kärjessä olivat hallitsevat relatiivikuninkaat *Sorsat*, mutta toisella sijalla yllättävästi seka-joukkue *Buskuri Boys*, vain pisteen jäljessä hallitsevaa Suomenmestaria.

Mestarijoukkue hyppäsi viimeisen kierroksen ensin. Muodostelmia kyllä syntyi, mutta pisteitä ei tullut samassa suhteessa. Ensimmäinen muodostelma syntyi, mutta toinen ei tuomariston mielestä tullut valmiiksi. Tuloksena vain yksi piste. Kun *Buskurit* olivat vuorossa, oli maassa ja ilmassa jännitystä. Sitten nähtiin, että joukkue teki kaksi muodostelmaa, mutta voi... Tuomareiden mielestä ensimmäisenä muodostelmana ollutta haitari alettiin purkaa jo ennen, kuin kaikki olivat siinä kiinni. Sääntöjen mukaan ei toistakaan kuviota voinut hyväksyä, koska ensimmäinen ei koskaan valmistunut. Tuloksena 0 pistettä. Peli oli sillä selvä vanhojen mestarien hyväksi.

"Muun Suomen" sekajoukkue "Buskuri Boys": vasemmalta Pekka Tuominen, Markku Laksio, Rauno Härkönen ja Jari Mäkinen. "Buskurit" eivät hyvästä menestyksestään huolimatta "kääntyneet" relatiiviin, vaan se jäi vain hauskaksi harrastukseksi. Kuva: Jorma Öster.

"Sorsat" – kokoonpanossa **Into Taskinen, Eero Ylinen, Pertti Jompero, Hannu Sailavuo ja Onni Kuusisto** - voittivat, mutta vastoin odotuksia varsin niukasti. *"Sorsia"* vakavasti uhannut ja muut *"relatiivikerhon"* joukkueet voittaneen *"Buskuri Boysin"* kokoonpano oli relatiivikilpailun hopeajoukkueelle erikoinen. Joukkueen jäsenistä **Rauno Härkönen** ja **Pekka Tuominen** olivat taito- ja tarkkuuslajeissa Suomen huippuja, molemmilla useita edustustehtäviä, joista viimeisin vain pari viikkoa aikaisemmin PM-kilpailuissa. Joukkueen muut jäsenet olivat **Markku Laksio** ja **Jari Mäkinen**, joita ei kumpaakaan tunnettu ennen tätä relatiivihyppääjänä, vaikka molemmat olivat niitä hypänneet. Härkösellä sentään "oli pohjia", kuten sanonta kuuluu, koska hän oli Imatran suunnalla

relatiivihyppäämisen uranuurtaja 1970-luvun alkupuolella, mutta silloin relatiivi tarkoitti aluksi viestikapulan vaihtoa ja myöhemmin tähden muodostusta. Siihen aikaan relatiivihyppy oli onnistunut, jos saatiin aikaan yksi tähti. Näiden aikojen jälkeen Härkönen profiloitui konventionaalisiin lajeihin.

Helsinkiläinen Me 4: vasemmalta Markku Heilimo, Reino Suonsilta, Matti Veikkola ja Pauli Belik. Tässä joukossa oli tulevia Suomenmestareita, joiden aika ei ollut vielä 1977. Kuva: Jorma Öster

Edellä oleva pohdiskelu vei ajatukset johtopäätökseen, että ei tainnut olla relatiivihypyn taso kummoinenkaan, kun amatöörijoukkue vähäisellä yhteisellä kokemuksella uhkaa vakavasti mestareita ja voittaa useita joukkueita, joiden hyppääjät hyppäsivät lähes ainoastaan relatiivia.

Tuloksia neljän hyppääjän lajista:

	<i>kierros</i>	1	2	3	4	5	6	<i>Yhteensä</i>
1. Sorsat		4	1	1	1	3	1	11
Into Taskinen								
Eero Ylinen								
Pertti Jompero								
Hannu Sailavuo								
Onni Kuusisto								
2. Buskuri Boys		2	1	2	1	3	0	9
Rauno Härkönen								
Markku Laksio								
Jari Mäkinen								
Pekka Tuominen								

3. Me 4	2	1	1	2	1	0	7
Reino Suonsilta Markku Heilimo Matti Veikkola Pauli Belik							
4. Tabasco Airlines	0	0	0	0	1	0	1
Sari-Anne Pakarinen Seija Salonen Jukka Heikkinen Esa Mikkonen							
5. Käet	0	0	0	0	0	0	0
Juha Kauppinen Kari Himmanen Leo Pajulahti Jarmo Vuorio							

Laskuvarjourheilu 3/1977

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 21.6.1977: LuKT:n kilpailukomitean puhelinkokous 13.-14.6.1977

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 20.7.1977, LuKT/kilpailukomitea 16.7.1977

Timo Nieminen 2015: Hyvällä tuulella, Vaasan laskuvarjokerhon historia vuosilta 1969–2014

Eero Kausalainen 25.3.2021

Suomen Laskuvarjo Oy saa oikeuden tarkastaa laskuvarjoja

Kuten edellä on eri yhteyksissä kerrottu, koko kokeneiden hyppääjien laskuvarjokanta oli vaihtumassa ja monilla jo vaihtunut kesällä 1977. Se aiheutti myös suurta painetta laskuvarjojen tarkastustoimintaan, koska uudet varjot piti tarkastaa ennen käyttöönottoa ja tarkastuksen sai tehdä vain ilmailuhallituksen hyväksymä henkilö tai organisaatio. Laskuvarjojääkärikoulun laskuvarjopakkaamo oli pääasiallinen urheilutarjojen tarkastuspaikka.

Uusien laskuvarjojen tarkastustoiminnasta oli jo muutaman vuoden ajan huolehtinut Suomen laskuvarjourheilun pääkaupuri **Harri Toivosen** Laskuvarjotarvike Ky, jolla oli ollut jo useita vuosia oikeus tarkastaa uusia ja käyttämättömiä laskuvarjokokonaisuuksia. Olikin kätevää, että Toivosen puoti sai tarkastaa myymänsä laskuvarjot. Nyt kuitenkin laskuvarjokauppa oli oleellisesti muuttunut ja muuttumassa. Monet hyppääjät ja kerhot osasivat jo itse hankkia varjojaan ulkomailta. Lisäksi alalle oli tullut ja tulossa uusia toimijoita.

Yksi uusista toimijoista oli **Jorma Österin** omistama – tämän tekstin lukijoille jo Laskuvarjourheilulehden julkaisijana tutuksi tullut - Suomen Laskuvarjo Oy, joka alkoi tuoda laskuvarjoja maahan vuosien 1976 ja 1977 aikoihin. Myös Öster haki ja sai ilmailuhallitukselta 18.8.1977 luvan suorittaa käyttämättömien laskuvarjokokonaisuuksien rekisteröimisen edellyttämiä käyttöönottotarkastuksia.

	ILMAILUHALLITUS
Helsinki	1977-08-18
No	1914/64/77
Vilite	hakemuksenne 1977-05-11
	Suomen Laskuvarjo OY Suursuontie 21 00630 HELSINKI 63
Asia	tarkastuslupa

Näiden tarkastuslupien ansiosta voitiin hieman helpottaa Laskuvarjojääkärikoulun (urheilutarjojen ja ilmavoimien varikon (pelastusvarjot) paineita siviilivarjojen tarkastuksissa. Puolustusvoimat olivat

tuskaantuneet laskuvarjojen tarkastuksiin, koska varjomäärät lisääntyivät nopeasti ja koska tarkastustoimintaa harjoittaneet puolustusvoimien organisaatiot eivät voineet mitenkään hyödyntää korjaustoiminnasta saatavia tuloja esimerkiksi omien tarkastusresurssiensa kehittämiseen tai lisäämiseen. Korjaustoiminnasta saatavat tulot katosivat johon ”valtion epämääräisten tulojen laariin,” jonka sedimentteihin ne katosivat jälkiä jättämättä.

Suomen Laskuvarjo Oy:n ja Laskuvarjotarvike Ky:n luvat olivat saman sisältöisiä. Luvissa annettiin lupa tarkastaa käyttämättömien laskuvarjojen rekisteröimisen edellytyksenä olevia käyttöönotto tarkastuksia. Lupaehdot olivat pääpiirtein seuraavanlaiset:

- Tarkastukset on suoritettava yrityksen hakemuksessa esitetyissä tiloissa
- Tarkastukset on suoritettava ilmailuhallituksen hyväksymien ohjeiden mukaisesti. Tällaiseksi ohjeeksi ilmailuhallitus esitteli **Dan Poynterin** *Parachute Manualin* luvussa 9 esitetyt käytännöt. Muitakin menettelyjä oli mahdollista käyttää, jos sai siihen ilmailuviranomaisen hyväksynnän.
- Varsinaisia korjauksia tai muutostöitä ei ollut lupa suorittaa: ne oli edelleen suoritettava hyväksytyssä laskuvarjokorjaamossa (LJK ja urheiluvarjojen osalta IlmavV).
- Laskuvarjojen varastointi- ja tuuletustilojen lämpötilan oli oltava 15–30° ja suhteellinen kosteus 30–60 %.
- Tarkastuksista ja niihin liittyvistä toimenpiteistä oli tehtävä merkinnät laskuvarjokirjoihin ja niistä piti lähettää ilmoitus ilmailuhallitukselle.
- Luvassa myös nimettiin tarkastustoiminnasta vastaava henkilö, joka Laskuvarjotarvike Ky:lla oli Harri Toivonen ja Suomen Laskuvarjo Oy:lla Jorma Öster.

Ilmailuhallituksen luvissa mainittu *The Parachute Manual* ei vielä sen alkuperäisessä 1972 julkaisussa painoksessa, eikä myöskään vielä sen 1977 julkaistussa *täysin uudistetussa toisessa painoksessa* käsitellyt patjavarjojen tarkastusta. Patjavarjot oli vielä 1977 aikoihin valmistettu samantapaisista materiaaleista, kuin pyöreät kuvut, mutta tilanne muuttui nopeasti: kupu- ja reppukankaat ja punokset tehtiin pian aivan uudentyyppisistä materiaaleista, joista ei pitkään aikaan ollut saatavissa aineistoa samanlaisessa ”kaikenkattavassa” muodossa, jollainen Poynterin käsikirja oli.

Laskuvarjokauppiaille myönnetty luvat helpottivat uusien laskuvarjojen käyttöönottoa, mutta hyppääjien määrän ja sitä kautta myös laskuvarjovarustuksien määrän kasvun vuoksi laskuvarjojen tarkastustilanne oli koko ajan vaikeutumassa. Nämä luvat eivät vielä ratkaisseet jatkuvassa käytössä olleiden laskuvarjojen määräaikaistarkastusten ongelmia. LJK:n pakkaamo oli ajoittain kiinni siviilivarjoilta, koska sen oli asetettava omat tarpeensa etusijalle.

Österin tarkastusluvan saamisen jälkeen tehtiin seuraavan vuoden aikana erilaisia peliliikkeitä, joiden ansiosta laskuvarjojen pitkään takkuillut tarkastustilanne alkoi helpottua jo runsaan vuoden kuluessa.

Ilmailuhallitus, kirje 1977-08-18, 1914/64/77: Tarkastuslupa, Laskuvarjotarvike Ky
Eero Kausalainen 26.3.2021

Ilmailuhallitus: Tarkastuslupa n:o 758/64/75, 1975-12-15

Ilmailuhallitus, kirje 1977-08-18, 1914/64/77: Tarkastuslupa, Suomen Laskuvarjo Oy
Dan Poynter 1977: *The Parachute Manual; A Technical Treatise on the Parachute*

Uusi hyppyfilmi - ”Wings”

Kuten aikaisemmissa tarinoissa on jo kerrottu, laskuvarjokerhot hyödynsivät omassa markkinoinnissaan Laskuvarjotarvike Ky:ltä vuorattua ”*Masters of the Sky*” elokuvaa. Se oli 16 millimetrin filmi – ihan värifilmi – jonka esittämiseen tarvittiin filmiprojektori. Sellaisia ei kerhoilla yleensä itsellään ollut, mutta niitä saattoi vuokrata esimerkiksi kuntien nuorisotoimistoista.

1970-luvun puolivälin jälkeen Laskuvarjotarvikkeen filmi oli jo puhki katseltu. Uutta piti saada ja saatiinkin. Kesän 1977 aikoihin Suomen Laskuvarjokerho osti laskuvarjofilmin nimeltään ”Wings”. Se oli 16 –millinen äänifilmi, kuvaajat **Ray Cottingham** ja **Rande Deluca**, ohjaaja **B.J. Worth**, tuottaja oli **Carl Boenish**.

SLK aikoi luonnollisesti käyttää filmiä omissa tilaisuuksissaan, mutta sen saattoi myös saada vuokralle nimelliseen 50 markan hintaan. Filmi sai hyvää mainosta Laskuvarjourheilu-lehdessä (3/1977), jossa sitä hehkutettiin seuraavaan tapaan:

”...SLK on ostanut muilta mailta mittavan parasuuttifilmin nimeltään ”Wings”. Kyseinen raina esittelee relatiivin vihoviimeisiä virtauksia. Filmissä tehdään sekvenssihyppyjä suurin osallistujajoukoin.

*Filmi koostuu samasta aineistosta, jota amerikkalainen **Skratch Garrison** [norjalaisia valmentanut hyppyguru] esitteli Utin RW-PM:n aikana.*

RW-väestölle filmi on todella ”nannaa”, mutta siitä varmasti pystyy nautiskelemaan minkä tahansa hyppelöintialan harrastaja, tai muuten vain alasta kiinnostunut, ikään, sukupuoleen yms. katsomatta.

Sekvenssihyppääjille kyseinen elävä kuva soveltuu erinomaisesti jopa opetusfilmiksi, sillä siitä näkyy selvästi, kuinka todelliset virtuoosit ”homman” tekevät...”

Laskuvarjourheilu 3/1977

XXV International Congress of Aviation and Space Medicine

Helsingissä syyskuussa 1977 pidetyssä kansainvälisessä ilmailulääketieteen kongressissa esiteltiin myös suomalainen laskuvarjoihminen tutkimus. Tohtoritrio **Pertti Mustajoki**, **Juhani Nummi** ja **Kalle Meurman** esittelivät tutkimustaan laskuvarjohyppyjen vaikutuksesta selkävaivoihin. Tutkimuksessa oli ollut mukana 50 LJK:n henkilökuntaan kuuluvaa hyppääjää, joilla kaikilla oli yli 100 hyppyä, hyppymäärän keskiarvon ollessa 490 hyppyä. Heidän ikäkeskiarvonsa oli 32 vuotta. Verrokkiryhmänä oli 50 saman ikäistä miestä, jotka eivät olleet hypänneet laskuvarjolla. Tutkimuksessa voitiin todeta, että ainakin sotilashyppääjien osalta laskuvarjohyppyihin näytti liittyvän selän rappeutumisriski. Tätä tulosta uutisoitiin näytävästi paitsi omissa Ilmailulehdessä, myös muun muassa Tasavallan suurimmassa avisisissa Helsingin Sanomissa.

Maahantulo myötätuuleen pyöreillä kuvuilla saattoi rasittaa kroppaa. Tässä tuntematon turkulainen koettelemassa kehon kestävyyttä maahantulossa Para-Commanderilla. Kuva: Martti Vieru.

Selkävauriot paljastuivat röntgenkuvauksissa, jotka olivat osa tutkimusta. Vaurioiden syynä suomalaiset tutkijat pitivät lähinnä maahantuloiskuja, mutta toinen vaikuttava syy voi olla laskuvarjon avautumisessa esiintyvät hidastu-

vuusvoimat (G-voimat), jotka voivat uutisissa siteeratun amerikkalaisen **Douglas W. Call'in** tutkimuksen mukaan olla pahimmillaan jopa 20 G:n suuruisia.

Hesarilta oli kuitenkin jäänyt huomaamatta Mustajoen huomautus, etteivät tulokset välttämättä sovellu lainkaan erilaista laskuvarjokalustoa käyttäville urheiluhyppääjille. Urheiluhyppääjien laskuvarjoilla maahantulot voivat olla olennaisesti erilaisia, kuin sotilaskalustolla. Toisaalta: tutkitut ovat epäilemättä olleet kantahenkilökuntaa, joiden joukossa ovat varmaankin olleet myös LjK:n urheiluhyppääjät, joilla on saattaa olla keskiarvoa enemmän hyppyjä – paljon myös urheiluarjokalustolla.

Helsingin Sanomat kertoi kongressista ja siellä esitellyistä tutkimuksista. Sen lisäksi päätoimittaja **Jyri Raivio** kertoi tilaisuudesta ja siellä esittelystä aineistosta laajassa kolmen sivun artikkelissa Ilmailun lokakuun numerossa.

Ilmailu 10/1977

Helsingin Sanomat 9.9.1977

Paljon hyviä päätöksiä - LuKT taas vauhdissa

Uuden toimintamallinsa mukaisesti LuKT:n työtä tehtiin suurelta osin sen alakomiteoissa. Näin oli toimittukin koko alkuvuosi 1977. Loppuvuonna alkoi taas olla paineita järjestää koko LuKT:n kokouksia. Niitä järjestettiin useampia, melko tiiviiseen tahtiin. Syyskauden ensimmäinen koko keskus-toimikunnan kokous pidettiin 24.9.1977. Asiaa oli paljon ja se oli pääosin painavaa.

Kokouksen ensimmäiset varsinaiset päätökset koskivat Australiassa järjestettävän RW-MM-kilpailun osanottoa. Kahdeksan hyppääjän joukkuetta ei voida lähettää, koska SM-kilpailuissa ei lajia ollut. Neljän hyppääjän lajiin sen sijaan löytyi joukkue aikaisemmin päätetyin perustein: ”Sorsat”. Joukkueeseen nimettiin kilpailijoiksi **Eero Ylinen, Hannu Sailavuo, Pertti Jompero, Into Taskinen** ja **Onni Kuusisto**. CIP:n kokous oli jo helmikuussa hyväksynyt kilpailun tuomariksi **Ralf ”Affe” Norran**. Joukkueenjohtajaksi (Team Leader) valittiin **Harri ”Kitu” Toivonen** ja koko delegaation johtajaksi helsinkiläinen hyppääjä ja Helsingin Ilmailuyhdistyksen HILY:n toiminnanjohtaja **Timo Mäkinen**. Kokoushetkellä matkan rahoitus oli vielä levällään. Apua oli haettu opetusministeriöltä, hakemus oli vielä jossain byrokratiakierroksessa. Finnairin vapaaliput oli sentään saatu jo varmistettua. LuKT palasi tähän kokoonpanoon uudelleen seuraavassa kokouksessaan noin kuukauden kuluttua. Joukkueen pyynnöstä LuKT hyväksyi, että joukkueen varainhankintaan voimallisesti osallistunut **Timo Aalto** hyväksyttiin myös joukkueen jäseneksi.

Kokous arvioi koulutusohjelmien tilaa. Aikaisemmissa kokouksissa oli pohdittu hyväksytyin alkeiskoulutusohjelman muokkausta siten, että koulutusjärjestystä muokataan siten, että oppilaat pääsevät aikaisemmassa vaiheessa hyppäämään, mutta koulutuskokonaisuutta ei muutoin muuteta. Näin muokattua ohjelmaa oli kerhoissa käytetty menestyksekkäästi, eikä sen käytössä ollut ongelmia. LuKT päätti hyväksyä muokatun koulutusohjelman käytön myös jatkossa.

Jatkokoulutusohjelman sisältö todettiin tyydyttäväksi ja tarpeita vastaavaksi. Käytännön soveltamisessa on kuitenkin todettu jonkinasteisia hankaluuksia, jotka liittyivät oppituntien järjestelyyn ja oppilaiden hyppypäiväkirjoihin tehtäviin merkintöihin. LuKT arveli, että ohjelmaan ei tarvitse tehdä muutoksia, mutta hyppymestareita ja -kouluttajia on koulutettava edelleen, jotta he soveltaisivat ohjelmaa tarkoitettulla tavalla.

Hyppymestarien koulutusohjelmaan ei LuKT:lla ollut huomauttamista. Pöytäkirjaan merkittiin maininta, että tänä vuonna oli kurssille ainoastaan yksi hakija, jonka vuoksi kurssia ei ollut tarkoituksenmukaista järjestää.

LuKT keskusteli kokouksessa viimeaikaisista vaaratilanteista. Siinä yhteydessä arvioitiin myös LuKT:n sihteerin laatimaa mallia vaaratilanteiden tilastoimiseksi. Esitys sinällään hyväksyttiin, mutta turvallisuustoimikunnalle annettiin vielä tehtäväksi tutkia yksityiskohtaisemmin tilastointiin ja tilastojen käyttöön liittyviä kysymyksiä.

LuKT:n varapuheenjohtaja **Hannu Laitinen** esitteli LuKT:lle jäsentelyn luonnostelemalleen ”Kilpailukansiolle”. Laitisen kotikerho ULK oli tunnettu erinomaisena ja kokeneena kilpailujen järjestäjänä, jonka kokemuksia kokoamalla arveltiin saatavan hyvä pohja tällaiselle kilpailujen järjestäjien avuksi laadittavalle ohjeelle. LuKT piti esitystä hyvänä pohjana ja nakitti kilpailutoimikunnalle luonnoksen jatkokehittelyn seuraavaan kilpailutoimikunnan kokoukseen mennessä.

LuKT:n jäsen **Tapio ”Cekkeri” Satamo** julkatoi huolensa kilpailutoiminnan tilasta, erityisesti nuorempien hyppääjien aktiivisuuden osalta. Hänen mielestään valtakunnallisten nuorisokilpailujen järjestäminen ei tule onnistumaan, koska kerhojen kiinnostus tällaisten kisojen järjestämisen oli kovin laimeaa. Rajoittavana syynä Satamo piti myös ilmailumääräyksiä, jotka rajaavat kilpailuihin osallistumisen vain lupakirjahyppääjillä.

Vaikka edellä kerrottu oli kirjattu pöytäkirjaan, ei se tarkkaan ottaen ollut ihan totta. Tällaista kilpailuun osallistumista koskevaa rajoitusta ei määräyksissä ollut, mutta rajoitus tuli mutkan kautta: oppilashyppääjillä piti aina olla hyppymestari koneessa. Se onnistui lähinnä pienimuotoisissa kerhokilpailuissa, joissa kerho saattoi huolehtia konekuormat sopivasti niin, että mukana oli oman kerhon hyppymestari. Käytännössä tämä kuitenkin teki oppilaiden osallistumisen ainakin isommissa kisoissa mahdottomaksi, joten Satamo ei ollut täysin väärässä.

Nuorempien hyppääjien innostamiseksi osallistumaan kilpailuihin Satamo esitti kilpailujen jakamista kahteen luokkaan, jossa olisi A-luokka vanhemmille ja kokeneemmille hyppääjille ja B-luokka aloitteleville. Rajaksi esitettiin 300 hyppyä. Ajatuksena oli, että aloittelevalla kilpailuhyppääjällä olisi mahdollisuus saada menestystä kilpailuissa jo hyppyransaan aikaisemmassa vaiheessa. LuKT hyväksyi ehdotuksen, mutta antoi yksityiskohtien pohtimisen kilpailukomitean tehtäväksi siten, että luokkajako voitaisiin ottaa käyttöön vuoden 1978 SM-kilpailuissa.

Hyppykaluston korjaus- ja huoltotilanne oli jälleen esillä kokouksessa – kuten niin monta kertaa aikaisemminkin. Kokoushetkellä LjK:n laskuvarjopakkaamo oli kiinni siviilivarjoilta, mutta avautuisi taas loka- ja marraskuun ajaksi. Yleisenä ongelmana pidettiin LjK:n pitkää toimitusaikaa ja sen ovien sulkemista siviilivarjoilta osaksi vuotta.

Ilmailuviranomaisella oli parhaillaan käsittelyssä yksi korjaamolupahakemus, mutta kokoukseen ei saatu tietoa, onko hakemuksella menestyksen mahdollisuuksia. Harri Toivosen Laskuvarjotarvike Ky:llä on suunnitteilla korjaamotoiminnan aloittaminen, mutta kaikki oli vielä kokoushetkellä avoinna. LuKT arvioi korjaus- ja huoltotilanteen tulevaisuuden näyttävän kohtuullisen hyvältä, eikä ainakaan sen puolesta ole tarvetta erityisin toimenpiteisiin.

LuKT pohdiskeli Para-Ski kilpailujen asemaa ja tilannetta. Maailmancup-kilpailuissa oli käyty jo useina vuosina, mutta lajin statusta muihin vuodenkiertoon kuuluvien laskuvarjokilpailujen joukossa ei ollut aikaisemmin päätetty. Nyt sellainen päätös tehtiin: Para-Ski päätettiin liittää mukaan kilpailuohjelmaan tasavertaisena muiden lajien kanssa. Kilpailutoimikunta sai tehtäväkseen laatia edustusjoukkueiden karsintaperusteet.

Para-Ski oli esillä myös muutoin. Kajaanissa toimiva Kainuun Laskuvarjourheilijat oli tarjoutunut järjestämään Vuokatissa Para-Ski PM-1978 -kilpailun, joka voisi olla pelkkä PM- tai myös yhdistetty SM- ja PM-kilpailu. Viimeksi mainitulle ajatukselle oli ensin saatava hyväksyntä pohjoismaisesta laskuvarjokokouksesta. 1977 talvella oli jo järjestetty pohjoismainen Para-Ski kilpailu Ruotsin

Östersundissa, mutta sillä ei vielä ollut PM-kilpailun asemaa. Päätettiin esittää kokoukselle kilpailun järjestämistä Suomessa ja Vuokatissa. Lajeina olisivat pohjoismainen ja alppilajien Para-Ski. Kilpailukomitea sai tehtäväkseen jatkojalostaa kilpailuun liittyviä kysymyksiä.

Suomen joukkue oli vierailut Itä-Saksassa kutsukilpailuissa toukokuussa 1977. Vuodeksi 1978 oli sovittu itäsaksalaisten Suomen vierailu. Kokous pohdiskeli erilaisia paikkavaihtoehtoja. LuKT:n sihteeri oli tehnyt tiedusteluja ja niiden perusteella oli jollain tavalla potentiaalisia vierailun isäntäkerhoja Kuopion, Utin ja Oulun kerhot. Kuopiolaisten mielestä heidän ainoa mahdollinen järjestämispaikkakunta olisi Rautavaara, jossa itäsaksalaiset olivat vierailleet myös 1969 SM-kilpailuissa. Paikka kuitenkin olisi kovin syrjäinen ja majoitusolosuhteet olisivat vaatimattomat.

Uttilaisetkaan eivät olleet innokkaita, koska vierailuun olisi liittynyt vieraiden oman lentokoneen käyttö. Jos omaa konetta ei voisi käyttää hyppytoimintaan, tapahtumasta tulisi kovin kallis.

Kolmas tutkittava vaihtoehto oli Oulu. Siellä oltiin kiinnostuneita tietyin edellytyksin: kerholle ei saisi aiheutua taloudellisia rasituksia. Sellaisiin kuluihin, joita ei voida kattaa hyppymaksuilla, pitäisi saada avustusta SIL:lta. Asia ei valmistunut vielä tässä kokouksessa, mutta asia lähti etenemään Oulun suuntaan, johon se myös joidenkin kiemuroiden jälkeen lopulta tuli päätymään.

LuKT päätti järjestää syyspaneelin kerhojen edustajille. Edellisen vuoden tilaisuutta pidettiin muodoltaan onnistuneena, mutta asiämäärää ja esitysten pituutta voisi vähentää, jotta saataisiin enemmän aikaa mielipiteiden vaihtoon osanottajien kanssa.

Kokouksen viimeinen varsinainen päätös oli "Cekkeri" Satamon tarkkuushyppyjen Suomen ennätysten hyväksyminen. Uudeksi ennätykseksi kirjattiin 9 x 0,00 m + 2,19 m.

Seuraavan kokouksensa LuKT piti noin kuukautta myöhemmin, 22.10.1977. Se alkoi kalustoasioilla. Jäsen **Bäckström** esitteli LuKT:lle *Stevens Cutaway Systemiä* (SCS), jossa päävarjon kantohihnaan kiinnitetty pakkolaukaisuhihna vetää automaattisesti varavarjon kahvasta päävarjon kuvun irrotuksen jälkeen. Pakkolaukaisuhinnan toinen pää on kiinnitetty varavarjon kahvaan. Järjestelmä oli laajalti käytössä Yhdysvalloissa. Järjestelmän oli suunnitellut jo vuonna 1963 heppu nimeltä **Perry Stevens**. Asia oli ollut LuKT:ssa esillä jo pari vuotta aikaisemmin. Kokouksessa todettiin, että kolmerengas-olkalukkojen kanssa käytettynä se olisi erittäin hyvä järjestelmä.

Alkuaan SCS-järjestelmä oli suunniteltu käytettäväksi rintapakkaus-varavarjojen laukaisuun tilanteissa, jossa irrottaudutaan vajaatoimisesta päävarjosta. Järjestelmän käyttö edellytti aina kuvun irrotusta päävarjon vajaatoimintatilanteissa ja varavarjoon asennettua apuvarjoa. Tähän aikaan oppilaat eivät tehneet vajaatoimintatapauksissa kuvun irrotusta, jonka vuoksi varavarjoissa ei ollut apuvarjoa.

Kun lähivuosina kokeneet hyppääjät luopuivat rintapakkaus-varavarjoista ja alkoivat käyttää lähes yksinomaan kolmerengas-olkalukoilla varustettuja tandemreppuja, jossa molemmat varjot olivat selässä, niihin oli usein jo asennettu vastaavalla periaatteella toimiva varavarjon pakkolaukaisujärjestelmä.

LuKT piti SCS-järjestelmää hyvänä ja suositteli sen ottamista käyttöön oppilastoiminnassa. Näin ei kuitenkaan lopulta tapahtunut. LuKT:n sihteeri valmistautui esittelemään järjestelmää tulevassa laskuvarjoväen syyspaneelissa yhdessä oppilaskalustoa koskeneen esityksen kanssa.

Tämä erinomainen järjestelmä toteutui vasta seuraavalla vuosikymmenellä tapahtuneen oppilaskalustomuutoksen yhteydessä siten, että uusissa reppu-valjasjärjestelmissä oli vastaava järjestelmä tehdasasennuksena

Kalustoasioita käsiteltiin edellä kuvatun järjestelmän ohella muutenkin. Asioita tutkinut työryhmä **Ok-sanen – Kausalainen** oli tehnyt esityksen alkeisvarjojen turvallisuudesta. Esityksen pääpaino oli aukaisujärjestelmissä. LuKT katsoi, että asiaa pitää selvittää vielä laajemmin, koska pakkolaukaisujärjestelmät (esimerkiksi suora sisäpussi ja hidastussukkaan pakattu päävarjo) ovat vain yksi osa kaluston turvallisuutta. Lisäksi pitäisi laskuvarjojen repuista poistaa kaikki tarpeettomat osat ja ulokkeet, jotta vähennettäisiin mahdollista takertumisvaaraa.

Pohdittiin muun muassa sitä, missä vaiheessa oppilas voisi siirtyä alkeisvarjoista Para-Commander tyyppiseen tehovarjoon. Jäsen Laitinen kertoi Laskuvarjojääkärikoulun kokeilusta, jossa PC oli otettu käyttöön jo ensimmäisellä itseaukaisuhypyllä. Kokeilusta kuitenkin luovuttiin. Nykyisin PC otetaan käyttöön huomattavasti myöhemmässä vaiheessa koulutusta. Syynä tähän olivat lähinnä erilaisiin vajaatoimintoihin liittyvät mahdolliset vaaratekijät.

Kalustoa tutkineelle työryhmälle annettiin jatkotehtäväksi tutkia edelleen kuvun irtipäästömenetelmät, barometrilaukaisimet, apuvarjot ja siirtyminen tehokkaampaan varjokalustoon (tiedot, taidot, kokemus).

Valmennustoiminnan kehittämisestä keskusteltiin. Päätettiin ottaa yhteyttä ulkomaisiin laskuvarjoliittoihin, joita pyydetään nimeämään henkilöitä, joilta voitaisiin saada valmennustoimintaan liittyvää tietoa. Jos tällaisia henkilöitä löytyy, ajatuksena oli asioida suoraan heidän kanssaan ja mahdollisesti kutsua heitä Suomeen kertomaan valmennustietojaan. Tämä ajatus tulikin kantamaan hedelmää. Myöhemmin Suomessa tultiin näkemään taito- ja tarkkuushyppyjen sekä myös relatiiviin erikoistuneita valmentajia.

Ilmailuliiton syyskokouksen lähestyessä LuKT päätti esittää Vuoden Laskuvarjourheilijaksi ja Neste Oy:n kiertopalkinnon saajaksi **Markku Laksiota** Utin Laskuvarjokerhosta. Valinnan perusteena oli pitkäaikainen huomattava työpanos kerhotoiminnassa sekä erityisesti kilpailujen järjestämisessä.

LuKT piti syksyn kolmannen kokouksen puhelinkokouksena 9.12.1977. Varsinaisia aiheita oli vain yksi: esitettiin käyttämättä jääneiden Finnairin lentolippujen myöntämistä utililaisille **Erkki Kajalalle** ja **Paavo Huusarille**, jotka aikovat osallistua Sveitsin Locarnossa järjestettävään uuden vuoden hyppykarnevaaliin. LuKT edellytti, että lippujen saajien on toimitettava LuKT:lle raportti ja tulokset tilaisuudesta tai vaihtoehtoisesti laadittava vastaavat tiedot käsittävä lehtiartikkeli. Historiaheppu kävi suurennuslasin kanssa läpi SIL:n arkiston, vuoden 1977 Laskuvarjourheilu- ja Ilmailu-lehdet. Niistä eikä käytössä olevasta ihmismuistista löytynyt kuvaa, raporttia eikä kirjoitusta – ei ainakaan vielä. Odotamme jännittyneinä, saapuuko sellainen vielä joskus...

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 29.9.1977: LuKT:n kokous 2/1977, 24.9.1977

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 1.11.1977: LuKT 3/77, 22.10.1977

Dan Poynter 1972: The parachute Manual, A Technical Treatise on the Parachute; 6.18 (Second printing 1977)

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 19.12.1977, LuKT 4/77, 9.12.1977

Ilmailuhallitus: Ilmailumääräys OPS M6-2, 1977-02-07, Laskuvarjohyppytoimintaa koskevat yleiset varomääräykset

Ilmailuhallitus: Ilmailumääräys TRG M 1-10, 1977-02-07, Ilmailuhallituksen päätös laskuvarjohyppykoulutuksesta

Eero Kausalainen 30.3.2021

Oppilaiden hyppykaluston kehitysideoita

Kuten edellisestä luvusta ilmenee, LuKT:n piirissä oli pohdiskeltu alkeisvarjoissa käytettyjä pakkolaukaisujärjestelmiä sekä myös muuta oppilaiden hyppykalustoon liittyviä turvallisuusnäkökohtia. Tätä pohtimaan keskustustoimikunta oli asettanut työryhmän, johon kuuluivat LuKT:n jäsen **Lauri Ok-sanen** ja sihteeri **Eero Kausalainen**. Työryhmä esitteli havaintojaan LuKT:n kokouksessa, myöhemmin laskuvarjokerhoille järjestetyssä syyspaneelissa sekä Laskuvarjourheilu-lehdessä (4/1977). Silloin tarkastelussa ollut kalusto ja siihen liittyneet ongelmat ovat jo kadonneet historian hämärään,

minkä vuoksi tässä kerrotaan, millaisien asioiden kanssa vuoden 1977 loppupuolen aikoina puuhailtiin.

Suomessa käytettiin ns. kalifornialaista pakkolaukaisujärjestelmää, jota oli kokemusten perusteella jalostettu. Järjestelmää on kuvattu näissä tarinoissa jo useita kertoja, mutta koska asia lienee monille jo vieras, kerrataan asiaa.

Pakkolaukaisujärjestelmä toiminnassa. Laskuvarjon reppu on mallia USA:n ylijäämä. Pakkolaukaisuhihna on sidottu murtosidoksin itseaukaisutarkoitukseen suunnitellun repun laukaisuvaijerin sokkia varten tarkoitettuihin kartioihin. Hihnan loppupää menee sisään repun vasemmasta yläkulmasta, jossa se on kiinnitetty murtosidoksella päävarjon apuvarjon yhdyspunokseen. Tarkoitus on, että laukaisuhihna oikeenee, repun sulkevat murtosidokset katkeavat, jolloin reppu aukeaa joustinsandumien avulla. Viimeiseksi laukaisuhihna vetää apuvarjon ulos repusta ilmavirtaan, jonka jälkeen viimeinen murtosidos katkeaa ja apuvarjo alkaa vetää sukkaan pakattua kupua suoraksi. Kuva: Martti Vieru

Suomessa oli 1960-luvulla käytetty yllä olevan järjestelmän lisäksi myös niin sanottua suoraa sisäpussia T-10 tyyppisissä laskuvarjoissa, jotka ovat monille tuttuja LjK:n pääkalustona 1960- ja 1970-luvuilla. Järjestelmä on melko tarkkaan kuvattu 1960-luvun kalustoa esittelevässä osiossa. Järjestelmä oli idioottivarma, mutta laskuvarjo jysähti auki niin nopeasti, että itselaukaisuhyppyjä ennakkoivaa harjoitusvetoa harjoituskahvasta ei ehtinyt tehdä, kun varjo jo alkoi aueta.

Utissa käytettiin 1960-luvulla myös pakkolaukaisujärjestelmää, jossa varjon kantopunokset punostettiin repun pohjalle ja kupu laskostettiin punosten päälle. Laukaisuhihna oli kiinnitetty laskuvarjon reppuun samalla tavoin, kuin yllä olevassa kuvassa. Merkittävä ero oli se, että varjossa ei ollut hidastussukkaa lainkaan ja pakkolaukaisuhihnan pää oli kiinnitetty melko vahvalla murtosidoksella kuvun huippuun. Hihna veti kuvun ja punokset suoraksi, jonka jälkeen murtosidos katkesi ja varjo avautui. Myös tämä järjestelmä avautui nopeasti ja niin kovaa, että hyppääjälle tuli selväksi, että nyt on varjo auki.

Molemmat järjestelmän korvattiin hitaammin ja pehmeämmin avautuvalla, hidastussukan kanssa toimivalla järjestelmällä. Kun oli opittu – ja asia oli määräyksellä vahvistettu – kiinnittämään pakkolaukaisuhinnan pää apuvarjon yhdyspunokseen, järjestelmä oli jo ”soiva peli”. Ei täydellinen, mutta toimiva. Työryhmä pystyi kuitenkin osoittamaan järjestelmässä olevia puutteita tai – nykyterminologian mukaan – kehityskohteita. Pakkolaukaisuhinnan kiinnitykseen liittyi erilaista askartelua, jossa oli myös mahdollista tehdä virheitä. Murtosidoksissa käytetyt langat oli mahdollista asentaa virheellisesti tai apuvarjon sijoitus reppuun tai laukaisuhinnan kiinnitys apuvarjon yhdyspunokseen saattoi tehdä virheellisesti. Myös sidoslankoihin liittyi laatuongelmia. Lankojen lujuus saattoi vaihdella, koska lujuuden osalta spesifioituja lankoja ei ollut saatavilla. Ostettiin rautakaupasta ”kalastajalankaa” ja punnittiin vetomurtolujuus itse, jonka jälkeen päätettiin, laitetaanko lanka tiettyyn kohtaan kaksinkertaisena, nelikertaisen ja niin edelleen. Lankojen lujuus saattoi myös pitkän varastoinnin aikana muuttua.

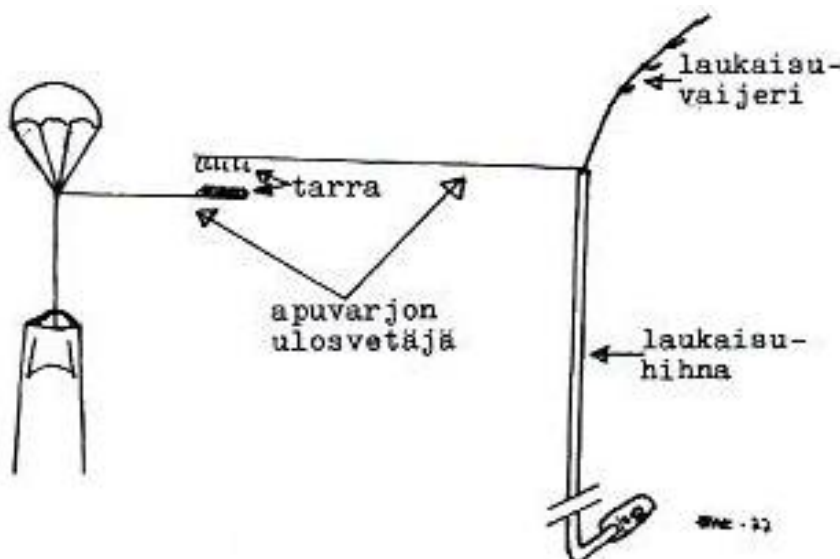
Sidoslankojen lujuus – tai paremminkin sen puute – saattoi yhdessä asennusvirheiden kanssa aiheuttaa laskuvarjon repun avautumisen koneessa tai uloshypyn aikana. Liian vahvat murtosidokset puolestaan saattoivat aiheuttaa repun nopeaa kulumista tai repun metallikartioiden irtoamista.

Pakkolaukaisuhinnan ”ylimääräiselle” osalle ei ollut paikkaa. Repuissa ei yleensä ollut lenkkejä tai muuta paikkaa, mihin hinnan voisi laskostaa. Tästä saattoi aiheutua laukaisuhinnojen suikertelu valtoimenaan koneen lattialla, jolloin ulospyrkivän hyppääjän käsi tai jalka voi kulkea hinnan väärältä puolelta, mikä on huono asia uloshypyssä, ellei sitä huomata ajoissa tai hyppymestari ei seurannut valppaasti hinnojen kulkua.

Työryhmän mielestä eräs ongelma oli se, että samoja laskuvarjokokonaisuuksia käytettiin sekä pakko- että itselaukaisuhypyillä. Jos varjoa käytettäisiin vain pakkolaukaisuhypyissä, siitä voisi riisua tarpeettomia ulokkeita ja osia, joihin pakkolaukaisuhinna tai epäonnistuneessa uloshypyssä myös punokset voisivat tarttua. Pakkolaukaisuhypyjen kannalta tarpeettomia osia olivat laukaisuvaijerin suoja-putki ja sen yläpään suojuus ja kovike.

Vaikka vallitsevaa tilannetta ei pidetty huonona, parannuksia saattoi silti esittää ja niitä esitettiin. Viimeksi mainittu ongelma esitettiin korjattavaksi siten, että jos käytettäisi edellä kuvattua murtosidosten käyttöön perustuvaa pakkolaukaisujärjestelmää, hypyillä käytettäisi ainoastaan siihen tarkoitukseen varustettuja kokonaisuuksia. Niistä olisi riisuttava tarpeettomat ulokkeet.

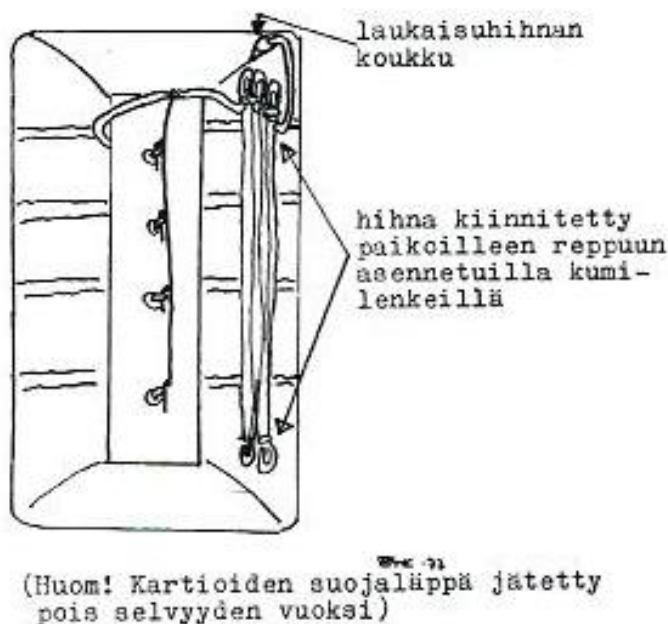
Pakkolaukaisujärjestelmän toiseksi vaihtoehdoksi esitettiin alla olevassa piirroksessa kuvattua järjestelmää, jossa laukaisuhinnan päässä on laukaisukahvasta irrotettu laukaisuvaijeri sokkineen. Kun

laukaisuhinna kiristyy tarpeeksi, se vetää sokat pois kartioista ja laskuvarjon reppu avautuu, kuten itselaukaisuhypyillä. Tai ei sentään ihan: myös tässä käytettäisi apuvarjon ulostuloa avustavaa järjestelmää, mutta se toimi tarralla, eikä epävarmoiksi koettuja murtosidoksia enää tarvittaisi. Tämä järjestelmä edellytti myös päävarjon repun yläpäähän tukevasti kiinnitettyä, sisäläpimitaltaan 20–

30 millimetrin kokoista sileää metallirengasta. Tämän ohjausrenkaan ideana oli varmistaa, että veto laukaisuvaijeriin tulee aina, hyppääjän ilma-asennosta riippumatta, oikeasta suunnasta. Ilman ohjausrenkasta veto voisi tulla jopa 90 asteen kulmasta laukaisuvaijerin sokkiin nähden, jolloin sokat voisivat vääntyä. Ohjausrenkas oli asennettava repun yläpäähän siten, että sen läpi kulki ainoastaan laukaisuvaijeri – ei pakkolaukaisuhihna. Tällaisella ”vaijerisokkajärjestelmällä” päästäisiin eroon epävarmoista murtosidoksista, sidoksiin liittyvien virheiden mahdollisuus vähenisi, laskuvarjon toimintakuntoon laitto nopeutuisi ja järjestelmän tarkastaminen olisi helpompaa. Tässä järjestelmässä olisi mahdollista myös poistaa metallikartiot ja korvata ne joustavilla kumi- tai punoslenkeillä, joiden läpi sokka vaijerin sokka työnnettäisiin.

Tämä järjestelmä ja siihen liittyvät tekniset vaatimukset (esimerkiksi lujuudet) oli kuvattu jo vuonna 1974 julkaistussa ilmailumääräyksessä AIR M 10–3.

Pakkolaukaisuhihnan kiinnitys päävarjon repun ulkopuolelle oli myös yksi työryhmän ehdotuksista. Ajatuksena oli, että hihna olisi kiinnitettyä päävarjon repun ulkopuolelle kumilenkein siten, että hihnaa vapautettiin koneeseen sijoituttaessa sen verran, että oppilas pystyi asettumaan paikalleen. Ennen uloshyppyä hyppymestari ottaa hihnaa käteensä niin paljon, että oppilas pystyy siirtymään uloshyppyasemaan ja hyppäämään ulos.

Oheisessa kuvassa varjon reppuun on kiinnitetty riittävä määrä kumilenkkejä, että laukaisuhihna voidaan kiinnittää niihin koko matkaltaan. Toinen vaihtoehto saman ongelman korjaamiseksi oli kumilenkkien kiinnittäminen repun päälle.

Työryhmä heitti kehään myös yhden ehdotuksen pakkolaukaisujärjestelmän luotettavuuden parantamiseksi: Mitä, jos palattaisiin takaisin siihen, mistä aloitettiin. Kuten tässä näissä historiatarinoissa on aikaisemmin kerrottu, ensimmäinen urheilulaskuvarjohyppy Suomessa tehtiin maaliskuussa 1962 puolustusvoimien T-10 laskuvarjolla, jossa avautumisjärjestelmänä oli suora sisäpussi. Laukaisuhihnan päässä oli pussi, josta purkautuivat ensin punokset ja sitten kupu. Kun kupu oli suorana, kuvun huippuun kiinnitetty murtosidos katkesi, kupu irtosi ja pakkolaukaisuhihna sen päässä olevien sisäpusseineen jäi koneeseen.

Sukkaan pakattujen varjojen käyttöön oli liittynyt joitakin onnettomuuksia apuvarjon tai punosten takeruessa johonkin. Tällaista mahdollisuutta sisäpussivarjoilla ei ollut. Ainakin toimintavarmuudeltaan sisäpussi oli yliveto verrattuna sisäpussiin pakattuihin varjoihin. Suomessa oli sisäpusseja kehitetty ja niistä luovuttu. Myös Tanskassa ja Ruotsissa oli sisäpusseista alettu luopua, koska niitä pidettiin epäkäytännöllisinä. Puolustusvoimien T-10 tyyppisessä laskuvarjossa riitti murtosidoksia ”enemmän, kuin laki sallii”, mutta muunkinlaisia ratkaisuja oli, kuten tulimme huomaamaan.

Pakkolaukaisuvarjoja koskevista ehdotuksista toteutui ajan kuluessa laskuvarjojen erityttäminen pakkolaukaisu- ja itselaukaisukäyttöön, pakkolaukaisuhihnojen kiinnitys reppuun. Myös vaijerisokkaa vastaavia järjestelmiä nähtiin seuraavalla vuosikymmenellä, mutta hieman eri muodossa.

Työryhmä oli tutkistellut myös oppilaskäytössä olevia itselaukaisuvarjoja. Ne olivat tähän aikaan pakkattu pääasiassa nelisokkaiseen USA:n armeijaa varten suunniteltuihin ylijäämäreppuihin. Laskuvarjon reppu saattoi olla niin tiukka, että joskus hyppääjillä – erityisesti ensimmäisillä itselaukaisuhyppäillä – oli vaikeuksia saada vedettyä laskuvarjonreppu auki laukaisukahvasta. Ongelmia oli erityisesti naisilla tai hentoisemmilla herrahenkilöillä. Useimmiten laskuvarjon reppu saatiin auki, mutta jos se ei onnistunut ensimmäisellä laukaisuvedolla, vapaapudotusasennon säilyttäminen saattoi unohtua, josta seurasi laskuvarjon avaaminen kyljellään tai selällään. Siinä taas oli vaarana laskuvarjon takertuminen johonkin tai peräti erittäin vaarallinen hevosenkenkä vajaatoiminta, jossa sukassa oleva kupu tai sen osia on hyppääjän yläpuolella, mutta apuvarjo on takertunut hyppääjään. Tällaisesta on ollut vuosien varrella seurauksena myös kuolemaan johtaneita onnettomuuksia.

Lääkkeeksi tiukkoihin laukaisuihin esitettiin yksinkertaista ja kotitekoista ratkaisua: laskuvarjon metallikartiot voitiin joko korvata kokonaan tai kiinnittää kartioon punoslenkki, jonka läpi laukaisuvaijerin sokka kulkee. Ku-

vassa malli ”loopista”. Tälle punoslenkille tuli vähäksi aikaa kummallinen nimi, kun kukaan ei parempaa keksinyt. Kartiota ei enää käytetty, mutta siihen oli kiinnitetty punoslenkki, jota kutsuttiin hämmästyttävällä ja kaikkia logiikan sääntöjä rikkovalle sanalla ”narukartio”.

Metallikartioista päästiinkin eroon melko pian. Oppilasvarjokalustossa tuli tapahtumaan vastaava muutos, joka oli tapahtunut kokeneempien hyppääjien kalustolle 1970-luvun jälkipuoliskolla. Sisäpussi-pakkolaukaisuvarjoja oli maassa lyhyen välikauden aikana, jona aikana myös useimmat edellä esitetyt parannusehdotukset jossain muodossa toteutuivat. Tämä oli kuitenkin vain 6–8 vuotta kestänyt välikausi, jonka jälkeen kaikki tuli olemaan toisin...

Edellä esitetyn lisäksi LuKT:n mietintämyssyissä oli muhimmassa myös useita muita oppilaskalustoon ja sen käyttöön liittyviä kysymyksiä. Tällaisia olivat päävarjon kuvun irrotusmenetelmät barometri-laukaisimet ja apuvarjot. Lisäksi oli pohdinnan alaisena, milloin oppilaat voisivat siirtyä alkeisvarjoista tehokkaampaan PC-tyyppiseen varjokalustoon. Viimeksi mainittuun liittyen mietittävänä olisivat esimerkiksi vaadittavat tiedot, taidot ja kokemus.

Ilmailuhallitus, ilmailumääräys AIR M 10–3, 1974-12-12: Pakkolaukaisuhihna ja sen kiinnittäminen

Laskuvarjourheilu 4/1977

Suomen Ilmailuliitto, ry / Eero Kausalainen, muistio 22.9.1977: Laskuvarjon turvallisuuteen vaikuttavista tekijöistä

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 1.11.1977, LuKT 3/77, 22.10.1977

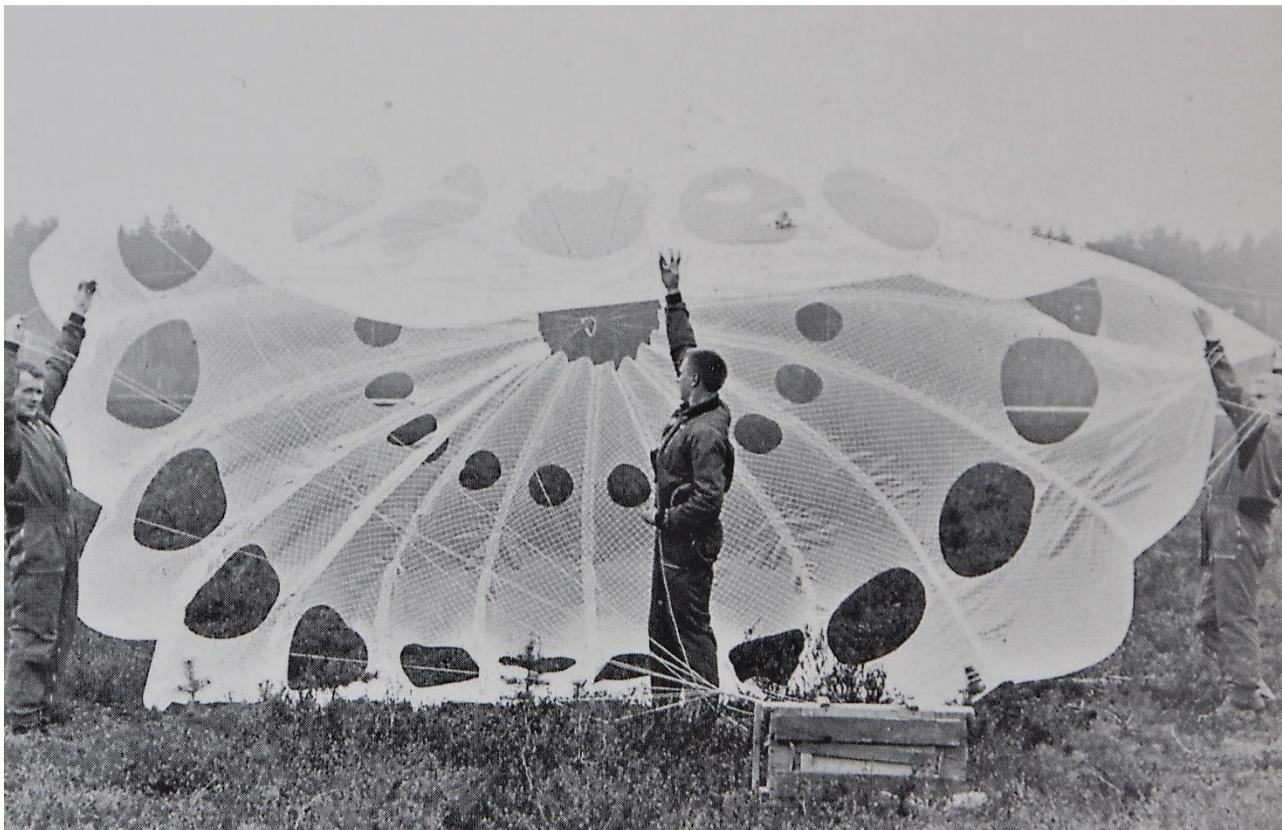
Eero Kausalainen 6.4.2021

Kotimainen laskuvarjo

Tekniikan lisensiaatti **Jarmo Uotila** esitteli Laskuvarjourheilu-lehteen syksyllä 1977 kirjoittamassaan artikkelissa insinööri toimistonsa (Insinööri toimisto J. I. Uotila Ky) kehittämää uudentyyppistä muovikalvosta valmistettua halpaa tavarapudotusvarjoa. Hän oli kehitellyt tällaista varjoa vuosina 1976–1977. Uotilan ajatus käyttää muovikalvoa perustui materiaalin halpuuteen, verrattuna tavanomaisiin laskuvarjokankaisiin. Haittapuolina hän piti muovikalvojen suhteellisen pientä lujuutta ja ilmanläpäisemättömyyttä. Nämä asettivat reunaehdoja kuvun muotoilulle. Jos muovikalvosta tekisi tavanomaisen mallisen umpikupuisen varjon, se saattaisi hajota materiaalin ominaisuuksista johtuvasta rajusta avautumisiskusta. Lisäksi varjo olisi epävaka.

Uotila aloitti kehitystyön vuoden 1976 lopulla. Hän arveli, että edellä kuvatut ongelmat olisi mahdollista voittaa rei'ittämällä kupu sopivasti. Alkuvaiheessa hän kokeili kolmeakymmentäseitsemää erilaista kupuversioita Helsingin Teknillisen Korkeakoulun piennopeustuulitunnelissa. Kokeilun perusteella hän onnistuikin luomaan kuputyypin, joka avautui rauhallisesti ja joka oli vakaa.

Tuulitunnelikokeiden perusteella valmistui ensimmäinen halkaisijaltaan nelimetrinen kupu. Ensimmäiset koepudotukset tehtiin 28.7.1977 Kiikalassa. Artikkelin kirjoittamisajankohtaan mennessä Uotila oli kokeillut kaikkiaan yhtätoista prototyyppiä. Avautumisisku oli saatu niin alhaiseksi, että kupu Uotilan mukaan voitiin pudottaa yli 200 km/h nopeuksilla. Uotila arveli voivansa aloittaa tavarannudotusvarjon valmistuksen joskus vuoden 1978 alkupuolella.

Jarmo Uotilan kehittämä muovikalvosta valmistettu tavarannudotusvarjon kupu. Kupumateriaali ei läpäissyt ilmaa, jonka vuoksi varjoon tehtiin kokeilujen perusteella reikiä. Niiden ansiosta se kesti avautumisrasituksen paremmin ja vajosi vakaasti. Kuva: Puolustusvoimat.

Uotilan mukaan varjoa voisi valmistaa kangasvarjojen tapaa eri kokoisina. Varjon pakkauskooko ja paino olisivat kangasvarjojen kanssa samaa luokkaa, mutta hinta olisi merkittävästi halvempi Uotila arveli, että varjon käyttökertamäärä tavarannudotuksessa voisi olla joitakin kymmeniä, materiaalista ja sen paksuudesta riippuen. Halpuutensa vuoksi varjo olisi sopiva tilanteissa, joissa ei tarvita pitkää käyttöikää. Uotila arveli varjotyyppin voivan käyttökokemusten karttuessa ehkä soveltua myös kertakäyttöiseksi pelastusvarjoksi.

Tavarannudotusvarjoille ei Suomessa ollut markkinoita siviilipuolella, jonka vuoksi Uotila kääntyiikin puolustusvoimien puoleen. Laskuvarjojääkärikoululla olikin kiinnostusta asiaan, koska heillä oli jatkuva käyttöä tavarannudotuslaskuvarjoille. Tämä johtikin yhteistyöhön. Uotilan muovisia laskuvarjoja kokeiltiin ilmavoimien ja Laskuvarjojääkärikoulun myötävaikutuksella vuosina 1978–1987. Näiden kokeilujen perusteella varjoa kehitettiin edelleen. Tätä yhteistyötä on tarkemmin kuvattu Laskuvarjojääkärikoulun historiassa (Punabaretit, Laskuvarjojääkärikoulu 1962–1996) **Hannu Laitisen** kirjoittamassa osiossa.

Kokeiluissa laskuvarjo osoittautui melko toimivaksi. Pakkaustilavuus oli hieman tavanomaisia kupu-materiaaleja pienempi. Vaikka kupuun tuli melko helposti rasisrepeytymiä, ne oli helppo korjata teipillä, eivätkä repeytymät oleellisesti vaikuttaneet pakkauksen vajoamisnopeuteen. Vaihtoehtoisena kupumateriaalina kokeiltiin myös kevyiden muovipeitteiden materiaalia, joka kestäikin ohutta muovikalvoa paremmin.

Syksyn 1987 jälkeen toiminta eri syistä tyrehtyi. Tämä oli ja on tätä kirjoitettaessa edelleen Hannu Laitisen mielestä harmi. Hän toimi projektin aikana Laskuvarjojääkärikoulun hyppykoulutusosaston johtajana, ja muistelee, että materiaalivarjo oli kertakäyttöpudotuksia varten jo lähes valmis ja toistuvaan pudotukseen melko pitkällä. Tekniikan liseniaatti Jarmo Uotila itse oli ammattimies. Laitinen arvelee kokeilujen hiipuneen lopullisesti siihen, että ilmavoimat ja Uotila eivät löytäneet yhteistä sopimusta jatkolle. Kokeilutoiminta vaati resursseja mm. Fokker-kuljetuskoneen käyttöineen ja olisi ilmeisesti vaatinut ulkopuolista rahoitusta. Uotilalla oli puolestaan yhden miehen insinööritoimisto.

Laskuvarjourheilu 4/1977

Punabaretit, Laskuvarjojääkärikoulu 1962–1996 (2003): Hannu Laitisen osuus ”Laskuvarjotoiminta ja ilma-alukset”

Hannu Laitinen 13.4.2021

Laskuvarjoväen syyspaneeli

LuKT järjesti edellisvuosien tapaan syyspaneelin laskuvarjokerhojen edustajille. Tilaisuus oli tarkoitettu sekä ajankohtaisen tiedon jakamiseen mutta myös ajatusten vaihtamiseen keskustoimikunnan ja laskuvarjourheilun kenttäväen kesken. Tämän vuoden tilaisuus järjestettiin Nummelan lentokeskuksessa olevassa Air Motellissa 5.-6.11.1977. Paikalla oli 25 henkilöä yhdeksästä kerhosta. Laskuvarjourheilu-lehdessä olleessa kirjoituksessa tilaisuutta pidettiin yleisesti onnistuneena, mutta ongelmaksi koettiin eräiden osa-alueiden asiantuntijoiden poissaolo. Tällaisiksi erityisalueiksi mainittiin lehtijutussa kupurelatiivi, sekvenssirelatiivi ja patjavarjot. Vuoden 1977 syksyllä nämä eivät vielä olleet jokamiehen taitoja tai osaamisalueita.

Syyspaneeliin osallistui 25 henkilöä yhdeksästä kerhosta. Puhujana kuvassa tilaisuuden vetäjä, LuKT:n puheenjohtaja Timo Nieminen. Kuva: Martti Vieru

Tilaisuudessa tarkasteltiin käytössä olevia koulutusohjelmia. Kenttäväki tuntui olevan niihin pääpiirtein melko tyytyväisiä, mutta hajakommenttejakin esitettiin. Jatkokoulutusohjelma herätti runsaammin keskusteluja. Käytännön soveltamisessa oli esiintynyt jonkinasteisia vaikeuksia. Erääksi syyksi

näihin vaikeuksiin arveltiin ohjelmien käyttäjien heikohkoa perehtymistä ohjelmaan. Myös hyppääjien kehityksen seurannassa oli koettu jonkinlaisia vaikeuksia.

Utin Laskuvarjokerho oli kehittänyt koulutuksen seurantaan varten koulutuskortin. Osanottajat pitivät sitä hyvänä, mutta esitettiin myös mielipiteitä, joiden mukaan erillisten korttien käyttöönotto lisäisi kerhojen muutoinkin vaikeaa ”paperisotaa”.

Paneelille esiteltiin koulutusvarjojen käyttöön liittyviä turvallisuusnäkökohtia. Esityksen sisältö oli suunnilleen sama, joka esiteltiin aikaisemmin tässä kirjoituksessa luvussa ”*Oppilaiden hyppykaluston kehitysideoita*”.

Paneelissa esiteltiin myös vuoden varrella sattuneita vaaratilanteita. Tästä tulikin eräs suosituimmista kestoaiheista tulevissa vastaavissa laskuvarjourheilijoiden kokoontumisissa. Paneelin alkuun mennessä vaaratilanneilmoituksia oli tehty 40 (edellisen vuoden kokonaissaldo oli 37). Tilaisuudessa esitetty yhteenveto esitellään pääpiirtein tämän historian seuraavassa artikkelissa. Erityisenä huolenaiheena todettiin patjavarjoihin siirtyminen. Pääosa kokeneista hyppääjistä oli juuri nyt vaihtamassa pyöreän laskuvarjonsa ”laatikkolaskuvarjoon”. Vaaratilanneilmoitusten satoa esitellyt ilmailuhallituksen tarkastaja ja LuKT:n jäsen **Lars Bäckström** piti tärkeänä, että sekä vanhat että uudet patjahyppääjät hankkisivat kerhojensa päteviltä patja-asiantuntijoilta hyppypäiväkirjaansa kuittauksen kelpoisuudestaan patjahyppääjäksi. Bäckström oli huolissaan patjahyppääjien puutteellisesta ymmärryksestä patjavarjon erityispiirteistä.

LuKT:n puheenjohtajalla, joka myös toimi paneelin vetäjänä, tilaisuus oli oiva paikka kertoa laskuvarjokansalaisille ajankohtaisia asioita ja suunnitelmia tulevalle vuodelle. Lähin merkittävä tapahtuma tuli olemaan Vuokatissa 10.-12.3.1978 järjestettävä Para-Ski PM-kilpailu. Jos erillistä SM-kilpailua ei pystytä muutoin järjestämään, ne pidetään PM-kilpailun yhteydessä. SM-kilpailu tultiin lopulta järjestämään muualta, vaikka tuli pitämään läheltä, että ei saatu lainkaan kilpailuja.

Kilpailutoimintaa sivusi myös kaksi muuta tulevaa kansainvälisen yhteistoiminnan kautta syntyneitä tapahtumaa. Unkariin oli tarkoitus lähettää taito- ja tarkkuushyppääjiä 1–2 viikon valmennusleirille. Vuoden 1977 toukokuussa suomalaisjoukkue oli vierailun Itä-Saksassa. Vuonna 1978 pitäisi ”maksaa saatavat takaisin”. Itä-Saksan joukkue oli kutsuttu vastavierailulle Suomeen. Oulun Laskuvarjokerho oli lupautunut paikalliseksi isännäksi. Tarkoituksena oli järjestää harjoitusleiri ja sen päätteeksi kansainvälinen laskuvarjohyppykilpailu. Vieraat aikoivat tuoda oman An-2 hyppykoneensa leirin ja kilpailujen käyttöön.

Kilpailutoimintaan liittyi myös ilmoitus SM-kilpailuihin tulevan luokkajaon suunnitelluista perusteista. Ennen ensimmäistä kilpailuhyppyä vähintään 300 laskuvarjohyppyä tehneet ovat yleisessä sarjassa, A-luokassa, ja vähemmän hypänneet ”nuorisosarjassa”, B-luokassa. Kilpailujen aikana ei tehdä eroteluita, vaan kaikki kilpailijat hyppäävät sekaisin, sarjasta riippumatta. LuKT:n toivomus oli, että vaikka järjestelmä on suunniteltu SM-kilpailuihin, sitä toivottiin myös muiden kilpailujen järjestäjien noudattavan.

Kilpailutoimintaan liittyi myös **Hannu Laitisen** esitys. Hän oli valmistellut kilpailun järjestäjien tueksi tarkoitettavaa kilpailukansiota. Ajatuksena oli koota malliksi kokeneen kilpailujen järjestäjän aineistoa kilpailuista ja laatia sitä täydentävää ohjeistoa. Ajatuksena oli, että kaikkien kisajärjestäjien ei tarvitsisi alkaa tapahtuman suunnittelua tyhjästä ja keksiä pyörää uudelleen.

Vaikka paikalla oli vain rajallisesti patjavarjoihin hyvin perehtyneitä hyppääjiä, ei se estänyt keskustelua. Patjavarjoihin liittyi keskustelu niiden hidastusjärjestelmistä. Taito- ja tarkkuushyppääjät tuntuivat pitävän reefing-line hidastusjärjestelmää slideria parempana, kun taas relativissa slider saattoi olla edullisempi. Reefing-line järjestelmää käytettiin Laskuvarjojäkärikoulussa, joten paikalla ollut

Hannu Laitinen tunsu hyvin järjestelmän ja esitteli sitä osanottajille. Reefing-line järjestelmää on tarkemmin esitelty aikaisemmin näissä historiatarinoissa. Yksinkertaistettuna se toimi niin, että kuvun alareunassa kiersi reefing-punos, jonka pää oli kiinni apuvarjossa. Kun apuvarjo veti kupukokonaisuutta auki, sen vetovoima kiristi reefing-punosta siten, että se hidasti avautumista, jonka vuoksi se tapahtui pehmeämmin. Avautuminen oli hitaampi, kuin slider-hidastimessa. Se myös vaati hyppääjän tarkkaavaisuutta ja toimenpiteitä heti aukaisun jälkeen. Siksi sen ei katsottu soveltuvan relatiivihyppäilylle, jossa aukaisuvaiheessa saattoi olla ”taivas täynnä” toisiaan lähellä olevia hyppääjiä.

Tällaisista järjestelmistä keskusteltiin marraskuussa 1977. Reefing-punokset tulivat kuitenkin katoamaan historian hämärään sliderien syrjäyttämänä jo muutaman seuraavan vuoden kuluessa.

LJK:n laskuvarjopakkaamon johtaja teknikkoyliluutnantti **Jorma Korhonen** oli kutsuttu kertomaan paneelin osanottajille siviilivarjojen korjaustoiminnasta. Hän antoi ohjeita varjojen lähettämisestä ja toimitusajoista, varjojen mukaan liitettävistä ohjekirjoista, sekä moitiskeli hyppääjien ”omia virityksiä”. Ohjekirjoista Korhonen totesi, että jos patjavarjolle tehdään jotain muuta, kuin tavanomainen määräraikaistarkastus, on laskuvarjojen lähettäjän syytä laittaa varjon mukaan sen käsikirja, koska LJK:lla ei ole kaikista valtakunnasta löytyvistä varjoista käsikirjoja - ainoastaan omassa käytössään olevista.

LJK:n tarkastuksissa on todettu melko paljon hyppääjien omia virityksiä. Pakkaamon periaatteena on noudattaa varjon käsikirjojen ja erilaisten korjausohjeiden noudattaminen. Erityisen tarkkoja laskuvarjopakkaamolla olla kerhojen käytössä olevasta kalustosta ja sen ohjeidenmukaisuudesta. Tavalisina virityksinä on todettu kantopunosten lyhentämisiä. Esitystä seurannut ilmailuhallituksen tarkastaja Bäckström muistutti paneelin osanottajia siitä, että kaikkiin muutostöihin vaaditaan ilmailuhallituksen lupa, johon saattaa myös liittyä vaatimus koehypyistä.

LJK:n pakkaamo ei Korhosen mukaan mielellään suorita varjojen viritys- ja muutostöitä, koska ne ovat kovin aikaa vieviä ja käsikirjojakin puuttuu. Muutostöitä kyllä voidaan tehdä erikseen sopimalla ja ilmailuhallituksen hyväksymien periaatteiden mukaisesti.

Historiahepun muistikuvan mukaan tarkkuushyppääjät melko yleisesti lyhensivät itse varjojensa punoksia suuremman vakavuuden saamiseksi. Useimmiten nämä muutostyöt – vaikkakin olivat luvattomia – toimivat kohtuullisen hyvin. Toisaalta, muitakin muutos- ja korjaustöitä tehtiin ihan oman päänsä mukaan, enenevässä määrässä. Näistä alkoi jossain vaiheessa tulla ongelmia siinä määrin, että asiantilaan oli etsittävä korjausta.

Pakkaamon johtaja Korhonen pahoitteli eräitä pakkaamon tekemiä virheitä, jotka ovat liittyneet puutteelliseen varusteiden tuntemukseen. Tämä ongelma on kuitenkin korjautumassa, kun pakkaamolle on saatu päätoiminen korjaustoiminnasta vastaava henkilö **Olavi Kilpinen**, siviilipuolellekin tuttu, monikertainen maajoukkue-edustaja. Korhonen pahoitteli myös varaosapalvelun puutteita. Jos kysymyksessä on harvinaisempi laskuvarjotyyppi, olisi varjon omistajan itse hankittavat tarvittavat varaosat.

Osanottajia kiinnosti laskuvarjon hylkäämisen perusteet. Korhosen mukaan hylkäysperusteina voivat olla kuvun lujuuskokeessa todettu heikkous, korkea ikä tai kohtuuttoman kalliit korjauskustannukset. Viimeksi mainituista käydään aina neuvottelu omistajan kanssa ennen hylkäyspäätöstä. Hylkäykseen voi johtaa myös laskuvarjon likaisuus (öljy tai vastaavat haurastuttavat aineet), ellei varjoa saada puhdistettua. Myös huomattavan suuri paikkamäärä saattaa riittää hylkäämiseen. ”...yli 30 paikkaa kuvussa: kyseessä ei ole laskuvarjo, vaan täkki”..

Korhonen muistutti osanottajia laskuvarjojen metallikartioiden tarkkailusta. Niihin saattaa kulua uria, joka haittaa laskuvarjon repun avautumista. Myös valjaiden lukkoja ja niiden kuntoa on syytä

jatkuvasti tarkkailla. Pakkaamo ei pysty tekemään valjaiden lujuuskokeita, joten vastuu niiden kunnosta jää käyttäjien silmämääräisen tarkkailun varaan.

Paneelissa oli tarkoitus keskustella myös laskuvarjourheilun uudesta tulokkaasta, kupurelatiivista, mutta keskustelu jäi keveäksi, koska paikalla ei ollut ketään, joka olisi sellaiseen toimintaan osallistunut. Muutamat olivat nähneet valokuvia ja joku jopa tunnusti nähneensä toimintaa luonnossa. Tällä viisaudella kokouksessa esitettiin yleisenä toteamuksena, ”...että kupurelatiivissa on varmasti paljonkin vaaratekijöitä, mikäli harrastajat eivät riittävän hyvin hallitse varjojensa käsittelyä...”

Suomessa oli aloitettu kupurelatiivi jo saman vuoden huhtikuussa ja hypätty kymmenkunta hyppyä. Paneeliin ei kuitenkaan sattunut tulemaan ketään näistä varhaispioneereista kertomaan uuden lajinsa autuudesta. Meni siis päivittelyksi...

Syyspaneelista kertovassa Laskuvarjourheilun artikkelissa pidettiin historiallisena sitä, että SIL:n toiminnanjohtaja (**Jorma Lankinen**) oli saapunut laskuvarjourheilijoiden tilaisuuteen: ”... tulipa sekin ihme nähtyä. Toivottavasti kiinnostusta riittää jatkossakin ...” No, jatkossa ei paljon riittänyt eikä ihmettä nähty uudelleen ainakaan hänen aikanaan. Vain noin yhdeksän kuukautta kestäneen pestinsä jälkeen Lankinen siirtyi takaisin liike-elämän palvelukseen. Seuraavan toiminnanjohtajan kanssa tuli ihme nähtyä uudelleen...

Ja koska Suomi on niin kovin pieni maa, löysivät toiminnanjohtaja Lankinen ja toiminnanohjaaja Kausalainen toisensa viitisentoista vuotta myöhemmin samasta työpaikasta – lentotoiminnan tarkastajina ilmailulaitoksessa.

Laskuvarjourheilu 4/1977

Eero Kausalainen 7.4.2021

Suomen Ilmailuliitto, ry / Eero Kausalainen, muistio 22.9.1977: Laskuvarjon turvallisuuteen vaikuttavista tekijöistä

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 1.11.1977: LuKT:n kokous 3/1977, 22.10.1977

Suomen Ilmailuliitto ry, 19.10.1977: Kutsu laskuvarjoväen syyspaneeliin

Vaaratilanteita laskuvarjotoiminnassa 1977

Uusi Laskuvarjourheilu-lehti hyppääjien ikimäna viestintäkanavana tarjosi erinomaisen välineen käsitellä laskuvarjourheiluun liittyviä teknisiä tai ”nippeliasioita” tavalla ja avoimuudella, jota ei Ilmailulehdessä koettu mahdolliseksi ja jonka ei arveltu kiinnostavan lehden laajaa muuta lukijakuntaa. Vuoden 1977 syksyllä alkoi Laskuvarjourheilu-lehden perinne julkaista laajoja tiivistelmiä ja analyyssejä vuoden varrella sattuneista vaaratilanteista. Tavoitteena oli jo tapahtuneiden vaaratilanteiden sekä hyppytoiminnan yhteydessä ilmenneiden potentiaalisten vaaran paikkojen avulla luoda edellytyksiä korjaavien toimien pohtimiseen ja tapahtuneista oppimiseen. Kunkin vuoden vaaratilanteiden esittely ja niiden arviointi tuli yhdeksi suosituimmista vakioaiheista tulevien vuosien laskuvarjotapaamisissa.

Ilmailulaitoksen tarkastaja ja LuKT:n jäsen **Lars Bäckströmin** ja ilmailuliiton laskuvarjotoiminnanohjaaja **Eero Kausalainen** olivat laatineet Laskuvarjourheiluun artikkelin ”Vaaratilanneraporttien kertomaa”, jossa esitettiin tilastoja, yhteenvetoja ja analyyssejä vuosien 1975–1977 aikana sattuneista vaaratilanteista. Kirjoituksen lähteenä olivat ilmailuhallitukseen lähetetyt vaaratilanneilmoituksen laskuvarjohyppytoiminnasta. Tässä artikkelissa käsiteltiin tilastojen kertomaa kolmen vuoden ajalta, koska tällaisia analyyssejä ei ollut aikaisemmin julkaistu. Tästä eteenpäin näissä vuosittain laadituissa artikkeleissa käsiteltiin pääosin vain yhden vuoden vaaratilanteita.

Ilmailumääräyksessä OPS M 6–1 esitettiin vaatimuksen ilmoittamisvelvollisuudesta laskuvarjohyppytoiminnassa sattuneista vaaratilanteista. Määräyksen mukaan ilmoitus oli tehtävä:

”Jos laskuvarjohypyn yhteydessä sattuu sellainen vaaratilanne, jossa voidaan katsoa, että hyppääjän turvallisuus on ollut uhattuna, on tapahtuneesta viipymättömästi tehtävä kirjallinen selonteko ilmailuhallitukselle.”

Lisäksi määräyksessä todettiin, että vaikka tapaukset, joista ilmoitus on tehtävä, eivät aina ole yksiselitteisesti määriteltävissä, pitää ilmoitus kuitenkin aina tehdä seuraavissa tapauksissa:

”Kaikki hypyt, joissa on käytetty varavarjoa.

Kaikki tapaukset, joissa on sattunut loukkaantumisia, jotka ovat johtaneet lääkäri- tai sairaala-
hoitoon.

Kaikki tapaukset, joissa varjon toiminta on ollut epänormaali (vajaatoiminta).

Tapaukset, jota muuten ovat turvallisuutta vaarantavia.”

Analyysejä varten oli laadittava luokittelujärjestelmä. Ajatuksena oli luokitella tapaukset niiden todennäköisen pääsyyn perusteella. Esimerkiksi vajaatoiminnan laadun käyttämistä luokitteluperusteena ei pidetty oikeana, koska se saattoi aiheutua useista eri syistä ja se oli usein aikaisempien tapahtumien seuraus. Luokittelua vaikeuttivat samanaikaisesti mahdollisesti esiintyvät useammat tilanteeseen vaikuttavat tekijät. Merkittävä haitta tapahtuneen arvioinnille saattoi olla myös puutteellisesti laadittu ilmoitus. Vuoden 1975 ilmoituksissa oli kovin paljon puutteellisuuksia, mutta niiden taso oli parantunut hiljalleen vuosi vuodelta.

Laskuvarjourheilun kirjoituksessa ohjeistettiin ja havainnollistettiin vaaratilanteiden tekoa ilmoituksesta saatujen esimerkkien avulla. Siinä myös ”suomennettiin” artikkelin laatijoiden käyttämää luokittelua. Tekstissä korostettiin, että vaikka hyppääjä ei aina pysty itse selvittämään vaaratilanteen, esimerkiksi vajaatoimisuudesta aiheutuneen, täsmällistä syytä, tarkka kuvaus saattaisi auttaa arvioimaan todellista syytä.

Määräyksen mukaan ilmoitus oli laadittava välittömästi tapahtuman jälkeen ja sen jälkeen toimitettava ensi tilassa, kuitenkin viimeistään 24 tunnin kuluessa ilmailuhallitukseen. Ilmoitus oli tehtävä määräyksen liitteenä olleella lomakkeella. Tämän lisäksi oli tällaisesta tapahtumasta ilmoitettava myös suoraan lennonjohdolle tai lentopaikan päällikölle.

Ilmoituksen tarkoituksena oli saattaa tiedot turvallisuutta vaarantaneista tapauksista suoraan ilmailuviranomaiselle. Määräyksessä oli myös tärkeä kohta:

”...Tiedot tällaisista tapauksista ovat edellytyksenä toimenpiteille parannusten aikaansaamiseksi varusteissa, menetelmissä sekä koulutuksessa. Hyppääjien ja turvallisuutta valvovien viranomaisten yhteistyö tässä asiassa johtaa epäkohtien havaitsemiseen ja niiden poistamiseen.”

Aika kauan löytyi hyppääjiä, jotka pitivät tällaisia ilmoituksia turhana paperisotana, jonka vuoksi niitä ei aina tehty, vaikka olisi pitänyt. Vähitellen kuitenkin alkoi mennä perille se ajatus, että hyppyorganisaatio saa itselleen tärkeää tietoa, jonka ansiosta se voi parantaa turvallisuustilannetta. Vaaratilanteiden käsittely Laskuvarjourheilu-lehdessä ja laskuvarjoväen tapaamisissa vähitellen vakuuttivat hyppääjät siitä, että kannattaa ilmoittaa – myös silloin, kun oli kysymyksessä oma ”moka” – koska näin tekemällä – ja kun mahdollisimman moni tekee - pystytään havaitsemaan piileviäkin ongelmia järjestelmissä ja varusteissa.

Vaaratilanneilmoitusten määrä alkoi vähitellen kasvaa, eikä kasvu johtunut siitä, että hyppäämisestä olisi tullut entistä vaarallisemmaksi, vaan että kynnys tehdä ilmoitus aleni lisääntyneen turvallisuustietouden myötä.

	maarat		
	-75	-76	-77
1 Hyppääjän virheellisistä toimenpiteistä johtuneet.			
1.1. Asentovirhe ylöshyppyssä tai laukaisussa	4	2	2
1.2. Varamattomuus maahantulossa	1	5	4
1.3. Ohjausvirhe	1	0	1
1.4. Vapaapudotusvaikeudet (stabiili, pitkä vapaa jne)	0	2	0
1.5. Kahvavaikeudet (ei kahvaa, "väärä" tai tiukka kahva jne)	3	1	2
1.6. Yhteentörmäys vapaassa pudotuksessa	0	0	0
1.7. Yhteentörmäys aukaisutilanteen yhteydessä	0	0	2 ^{x)}
1.8. Yhteentörmäys varjojen varassa (muullain kuin em. tilanteissa)	0	1	0
1.9. Huono varusteiden (hyppykaluston) tuntemus	1	1	3
1.10. Pää- tai varavarjon tahaton auk. uloshyppyssä	0	1	0
1.11. Koneeseen takertuminen(lauk.hihna, istuinvyöt jne)	1	0	0
1.12. Muu	1	0	1
Yhteensä	12	13	15 ^{x)}
2. Hidastunut avautuminen			
2.1. Turbolenssi	4	4	2
2.2. Muu hidastunut avautuminen	0	1	1
Yhteensä	4	5	3
3 Virheet varusteissa			
3.1. Reppu tai valjaat	2	1	2
3.2. Laukaisujärjestelmä (itselaukaisu/pakkolaukaisu)	3	4	3
3.3. Painelaukaisin	0	1	0
3.4. Mahdollinen pakkausvirhe	4	6	5
3.5. Reppu ei avautunut	2	2	0
3.6. Muu	6	1	4
Yhteensä	17	15	14
4. PC-tyypeille ominaiset vajaatoiminnot (ei todettu pakkaus- tms. virh.)			
4.1. Etuhelma sisällä	1	1	0
4.2. Stabilsaattorit sekaantuneet	2	1	0
4.3. Muu	0	0	0
Yhteensä	3	2	0
5. Patjoille ominaiset vajaatoiminnot (ei todettu pakkaus- tms. virhettä)			
5.1. Reefing-line	1	0	0
5.2. Slider	0	0	2
5.3. Jarrut	0	0	1
5.4. Muu	1	0	0
Yhteensä	2	0	3
6. Muut vaaratilanteet			
6.1. Tarkan syyn määrittäminen mahdotonta	4	2	4
6.2. Muut	1	0	0
Yhteensä	5	2	4
Kohdat 1-6 yhteensä	43	37	39 ^{x)}
7. Varavarjon käyttötavat			
7.1. Kuvun irtipäästäjä	21	8	14
7.2. Muita	16	16	14
Yhteensä	37	24	28

Vuoden 1977 vaaratilanneyh- teenvedosta kannattanee tässä ottaa esille joitakin tapahtumia tai tapausryhmiä, jotka saattavat nykyhyppääjästä kuulostaa eksoottisilta. Yksi tällainen oli "PC-tyypeille ominaiset vajaatoiminnot". Tähän luokkaan ei laskettu pakkausvirheitä, koska ne olivat yleisempi ongelma, jollainen saattaa esiintyä millä tahansa varjotyypillä. PC:n tavallisin vajaatoiminta oli sisään jäävä etuhelma, joka yleensä avautui itsestään tai viimeistään hyppääjän painaessa molemmat ohjauspunokset alas, jolloin kuvun etuhelmaan kohdistui suurempi paine, joka pullautti helman takaisin ja kuvusta tuli pyöreä. Vaarattomasta ongelmasta saattoi kuitenkin tulla vakavampi, jos punoksissa oli samaan aikaan kierrettä ja etuhelma sisällä. Kierteellä olevat kantopunokset saattoivat estää ohjauspunoksista vetämisen.

Taulukon kohdassa 1.7. on kaksi yhteentörmäystä, joista kolme henkilöä laati vaaratilanneilmoituksen. Taulukossa ne on laskettu kahdeksi tapaukseksi.

Vuonna 1977 alkoi myös keskustelu pään suojauksesta: kypärä vai nahkahuuva? Suuri osa hyppääjistä ja kaikki oppilaat käyttivät kovaa kypärää, mutta ranskalaistyyppisellä nahkahuuvalla – "nakkikipolla" - oli omat kannattajansa. Erään vaaratilanteen yhteydessä hyppääjällä oli kova lasku vajaatoimisella, mutta osittain ohjattavissa olevalla patjavarjolla (Hornet, lyhytikäiseksi jäänyt, melko vähän käytetty kuputyyppe). Maahantulossa hyppääjä loukasi molemmat nilkkansa ja

lonkkansa. Lisäksi hän löi päänsä, mutta kova kypärä suojasi pahemmilta vaurioilta. Laskuvarjourheilulehden artikkelin kirjoittajat arvioivat, että pehmeää nahkahuuvua käyttävällä hyppääjällä olisivat päävammat olleet paljon vakavammat. Vuoden 1977 viimeisessä Laskuvarjourheilussa oli puolen sivun mainos, jonka avulla haluttiin herättää kysymys pään suojauksesta laskuvarjohypyillä:

MILLÄ POLLA PIILON ? JOKAISEN OMA ASIA ? HUUVA KIELTOON ?

**TARTU KYNÄÄN !
SANO MIELIPITEESI !**
-kaikki kirjeet julkaistaan nimimerkillä
ellei toisin sovita.

Tekstin yläpuolella oli kuva ranskalaistyyppisestä huuvasta, jääkiekkolukypärästä ja kovasta moottoripyöräilijän kypärästä. Ja keskustelua syntyi ja se jatkui ja jatkui...

Aikakauden erikoisuus oli myös olkalukon avautuminen. Vanhoja metallisia 2-, 1½- ja 1-shotin olkalukkoja oli alettu korvata samaan valjaissa olevaan runkoon kiinnitettävillä tar-

raolkalukoilla. Yksi sellainen oli avautunut hypyllä. Tilanteesta selvittiin varavarjoa käyttämällä. Artikkelin kirjoittajat totesivat, että tällaisen R-2 tyyppisen olkalukon tarrat voidaan kiinnittää väärässä järjestyksessä niin, että se saattaa itsestään aueta. Väärää kokoamisjärjestystä oli vaikea huomata päälle päin. Nämä olkalukot tulivat hyvin pian katoamaan historian hämärään – minne ne epäluotettavuutensa vuoksi ja viisaampien olkalukkomallien saatavuuden vuoksi joutivatkin.

Edellä on taulukoituna vaaratilanteet vuosina 1975–1977. Siinä voi nykyiselle laskuvarjotoimikunnalle löytyä hupaisaa pohdittavaa. Kirjoituksen lopussa oli myös laskettu, kuinka usein vaaratilanteita sattui verrattuna hyppymäärään. Nykyisen ajattelun mukaan tällainen numerotarkastelu on melko joutavaa, koska siitä ei voi mitään suoria johtopäätöksiä tehdä. Tilasto ei myöskään kerro, paljonko todellisuudessa on ilmoitusta edellyttäviä vaaratilanteita ollut, ainoastaan paljonko on ilmoitettu.

Artikkeli kokonaisuudessaan löytyy Laskuvarjourheilun numerosta 4/1977.

Laskuvarjourheilu 4/1977

Ilmailuhallitus, ilmailumääräys 25.9.1975, OPS M 6–1: Ilmoittaminen laskuvarjohypytoiminnassa sattuneesta vaaratilanteesta
Eero Kausalainen 9.4.2021

Harrasteilmailun ideaa ja autuutta esiteltiin valtion urheiluneuvostolle

TIEDOTUSTILAISUUS VALTION URHEILUNEUVOSTOLLE	
9.11.1977 klo 11.00 - 12.00	
OSANOTTAJAT:	
URHEILUNEUVOSTO	
Puheenjohtaja	Matti Ahde
Varapuheenjohtaja	Paavo Pekkanen
Varapuheenjohtaja	Magnus Ståhlberg
JÄRJESTÖJAASTO	
Puheenjohtaja	Hannu Koskivuori
Maaherra	Paavo Aitio
Maanviljelijä	Heikki Hasu
Lääket. lis.	Osmo Kaipainen
Kansanedustaja	Salme Myyryläinen
Pääsihteeri	Mauri Oksanen
OPETUSMINISTERIÖ	
Osastopäällikkö	Heikki Klemola
Toimintapäällikkö	Reijo Vartia
Hallitussihteeri	Pekka Anttinen
Yli-insinööri	Esko Paalanen
SUOMEN ILMAILULIIITTO	
Varapuheenjohtaja	Olavi A. Rautio
Toiminnanjohtaja	Jorma Iankinen
Tiedotuspäällikkö	Jyri Raivio
Toiminnanohjaaja	Eero Kausalainen

Valtiolla urheiluasiat kuuluivat opetusministeriön hallinnonalaan. Sillä oli urheiluasioiden käsittelyä varten oma elin, valtion urheiluneuvosto, jossa olivat edustettuna opetusministeriö ja sen järjestöjäästo.

Neuvostoon kuului neljä opetusministeriön korkeaa virkamiestä, poliitikkoja (kansanedustaja, entisiä ministereitä), maan suurimman urheilujärjestön SVUL:n pääsihteeri, puheenjohtajisto ja järjestöjääoston kuusi jäsentä (olympiakomitean edustaja, entisiä ja nykyisiä poliitikkoja). Urheiluneuvosto oli poliittisten perusteiden valittu joukko, joka päätti urheiluasioiden ylimmistä linjauksista valtionhallinnossa.

Suomen Ilmailuliitto sai muiden urheilun keskusjärjestöjen tapaan kohtuullisen suurta valtionapua sekä harkinnanvaraisen, mutta säännöllisesti tulevan toiminta-avustuksen, että erityisiin projekteihin tai kilpailumatkoihin suuntautuvien kohdeavustusten muodossa. Avustukset olivat purje-

lennon MM-kilpailuihin osallistuneen rotusortovaltio Etelä-Afrikan osallistumisen johdosta jäämässä

jäihin ja jumiin vasemmistolaisen opetusministeri **Kalevi Kivistön** taakse. Tästä syystä aineistossa nostettiin esille erityisesti laskuvarjourheilu Itä-Euroopan maissa, mallimaana DDR.

Suomen Ilmailuliitto koki, että sen edustamat urheilulajit eivät olleet – ehkä huonosta tunnettavuudesta johtuen – muutenkaan samalla viivalla perinteisempien urheilulajien joukossa. Siksi liitto halusi järjestää urheiluneuvostolle erityisen tiedotustilaisuuden, jossa esiteltäisiin urheiluilmailua. Tilaisuuden raadollisena tavoitteena oli parantaa ilmailuliiton asemia sen hakiessa seuraavan kerran harkinnanvaraisia valtionavustuksia tai kohdeavustuksia ja ilmeisesti myös pyrkiä vaikuttamaan jumissa olevien valtionapujen maksamiseen.

Tilaisuuden varsinaisia aiheita olivat Suomen Ilmailuliiton yleisesitelmä (liiton toiminnanjohtaja **Jorma Lankinen**) sen toiminnasta, organisaatiosta, suunnitelmista sekä esitelmä laskuvarjourheilusta (laskuvarjotoiminnanohjaaja **Eero Kausalainen**).

SUOMEN ILMAILULIIITTO R.Y.			
TIEDOTUSTILAISUUS VALTION URHEILUNEUVOSTOLLE			
9.11.1977 klo 11.00 - 12.00			
OHJELMA			
Kello	11.00	Virvoketarjoilua	
	11.05	Avauspuheenvuoro	varapuheenjohtaja Olavi A. Rautio
	11.10	Esitelmä	toiminnanjohtaja Jorma Lankinen
		SIL-toiminta	
		SIL-organisaatio	
		tilanneselvitys	
		ilmailuopistokysymys	
		5-vuotissuunnitelma	
		SIL:n rooli yhteiskunnassa	
		kehitysnäkymiä	
	11.30	Esitelmä	laskuvarjotoiminnan ohjaaja
		laskuvarjourheilu	Eero Kausalainen
	11.45	Keskustelua	
	11.55	Päätössanat	

Laskuvarjotoiminnanohjaaja olikin valmistanut jaettavan tietopakettin (SIL:n esite ”Unelma lentämisestä”, laskuvarjourheilun esitelmärunko, DDR:n laskuvarjourheilun esittelyteksti, artikkeli kilpailumatkasta DDR:ään, artikkeli savuhyppäämisestä ja Laskuvarjourheilun numero 3/1977). Aineisto saatiin toki jaettua, mutta laskuvarjoesitelmän kanssa kävi huonommin. Liiton puheenjohtaja **Olavi Rautio** intoutui niin pitkään ja polveilevaan alkupuheenvuoroon, että varsinaisille esitelmille ilmailuliitosta ja laskuvarjourheilusta jäi aikaa kovin niukalti. Tätä kirjoittava Historiaheppu joutui lyhentelemään omaa laskuvarjoesitelmäänsä lennossa ja improvisoiden, eikä esitykseen liittyviä dioja voitu käyttää lainkaan.

Laskuvarjoesityksen pääkohdat olivat nokkelasti: ”Mitä laskuvarjourheilu EI ole?”, ”Mitä laskuvarjourheilu on?”, ”Laskuvarjotoiminta Suomessa” (kerhotoiminta, kilpailulajit, kisojen taso: SM, PM, EM). Esitys kuitenkin rajoittui lähes otsikkotasolle.

Saavutettiinko tavoite? Ehkä ei, koska liiton valtionavustukset eivät tämän tilaisuuden jälkeen kohentuneet. Liiton valtionapukiistakaan ei tämän tilaisuuden ansiosta lauennut.

Suomen Ilmailuliitto ry, kutsu 17.10.1977: Tiedotustilaisuus valtion urheiluneuvostolle 9.11.1977

Suomen Ilmailuliitto ry, ohjelma 9.11.1977: Ohjelma

Suomen Ilmailuliitto ry: Esitelmä valtion urheiluneuvostolle 9.11.1977 järjestettävässä tiedotustilaisuudessa Ilmailu 12/1977

Mikko Uola 1994: Suomen Ilmailuliitto 75 vuotta, 1919–1994

Eero Kausalainen 9.4.2021

Ilmailuliiton syyskokous – joko myötätuuli alkaa puhaltaa?

Suomen Ilmailuliiton syysliittokokous pidettiin Helsingissä 19.11.1977. Kokouksesta jäi yleisilmeeksi – ainakin siitä kertoneen Ilmailulehden artikkelin mukaan - aavistus käänteestä parempaan, aikaisempien taloudellisesti ja toiminnallisesti vaikeampien vuosien jälkeen.

Syyskokouksen tärkeitä rutiiniasioita olivat aina puheenjohtajiston, hallituksen jäsenten ja muiden toimihenkilöiden valinta seuraavaksi vuodeksi. Entinen puheenjohtaja **Antti Aarnio-Wihuri** luopui tässä kokouksessa tehtävästä ja hänen tilalleen uudeksi puheenjohtajaksi valittiin pitkän linjan ilmailija **Olavi A. Rautio**.

Varapuheenjohtajiksi ja hallituksen rivijäseniksi valittiin poikkeuksellisen paljon uusi henkilöitä. Hallituksen koko puheenjohtajineen oli 19 henkilöä. Nyt valittiin joukkoon seitsemän uutta. Yhdeksästätoista hallituksen jäsenistä kuusi olivat keskustoimikuntien puheenjohtajia. Puheenjohtajia oli kolme: puheenjohtaja ja kaksi varapuheenjohtajaa.

Hallituksen ”salkuttomia” rivijäseniä oli kymmenen. Vuoden 1978 alusta näistä rivijäsenistä puolet oli epävirallisilla mandaattipaikoilla: liikenneministeriö, ilmailuhallitus, ilmavoimat, Finnair ja liike-elämä. Vaikka kaikilla heillä epäilemättä oli ainakin joskus ollut jotain tekemistä ilmailun kanssa, varsinaisia harrasteilmailun erityisasiantuntijoita heistä oli vain ne toiset viisi.

Laskuvarjourheilun kannalta merkittävin henkilövalinta oli LuKT:n entisen puheenjohtajan, vaasalaisen **Timo Niemisen** uudelleen valinta. Kokous valitsi hänelle varapuheenjohtajaksi lahtelaisen **Risto Koiviston**. Keskustoimikuntien jäseniä ei syyskokouksessa valittu. Heidät hyväksyi uusi SIL:n hallitus keskustoimikunnan puheenjohtajan esityksestä uuden toimintavuoden ensimmäisessä kokouksessa.

Laskuvarjoväkeäkin hieman koskevasta SIL:n ilmailuopistosta tehtiin päätös: ilmailuopisto siirtyy Jämsältä Räyskälään. Jämi jäi vielä SIL:n hoiviin, mutta ei enää ilmailuopistona. Toinen laskuvarjoiljoitakin koskenut päätös oli Ilmailu-lehden liittäminen ilmailuliiton jäsenmaksuun kuuluvana etuna ai-

kuisjäsenelle. Hyppykansalaisille asia ei enää ollut niin merkittävä, kuin olisi vielä vuotta aikaisemmin ollut, koska Laskuvarjourheilusta oli tullut keskeinen erityisalan viestintäväline. Muutamien vuosien kuluttua liiton jäsenlehdille tuli myös vaihtoehtoisia ilmailujulkaisuja. Silloin Laskuvarjourheilunkin asema SIL:n toiminnan piirissä tuli muuttumaan.

Syyskokouksessa nimettiin ”Vuoden Laskuvarjourheilijaksi ja ”Nesteen Maljan” kiertopalkinnon saajaksi **Markku Laksio** Utin Laskuvarjokerhosta. LuKT:n tekemä valinta perustui Laksion pitkäaikaisiin ansioihin kerhotyössä sekä erilaisten arvokilpailujen (SM, PM) tehokkaana taustavoimana.”

Markku Laksio oli syyskokouksen aikaan USA:ssa hyppymatkalla, eikä päässyt itse noutamaan pystiään. Tässä Markku Utissa 11.7.1976 ensimmäisen patjahyppynsä jälkeen, Kuva: via Utin Laskuvarjokerho

Laskuvarjourheilu-lehdessä olleessa kokousreferaatissa moitiskeltiin laskuvarjokerhojen huonoa osallistumis- ja järjestäytymisaktiiviteettia: ”Paikalla oli edustettuna ainoastaan viisi laskuvarjokerhoa, joiden yhteinen äänimäärä oli 354 ääntä. Lisäksi oli paikalla edustajia muutamista ilmailuyhdistyksistä, joissa myös laskuvarjourheilua harrastetaan. Lisäksi poissaolollaan loistaneista kerhoista kolmella olivat jäsenasiat liiton kanssa kokonaan retuperällä (jäsenmaksut hoitamatta).

Artikkelissa myös todettiin laskuvarjoilijoiden olevan noidankehässä, jossa jäsenkunta valittaa, ettei liitto anna jäsenilleen mitään, mutta samalla itse hoitavat velvoitteensa huonosti, jolloin hyppääjien osuus liiton jäsenmäärästä jää murto-osaan todellisesta laskuvarjohyppääjien määrästä.

Artikkelissa kerrottiin myös – ”jäsenmaksu-urputukseen” liittyen - että seuraavan vuoden (1978) talousarviossa oli laskuvarjourheilun saama rahaosuus lisääntynyt yli sadalla prosentilla edellisestä vuodesta, kun palkkakuluja ei huomioitu. Laskuvarjourheilun kokousjutun lopussa todettiin:

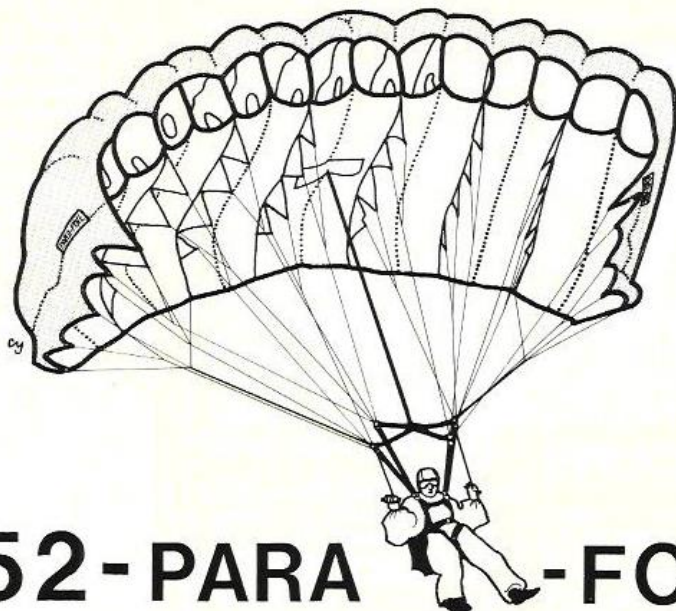
”...Vaikka tulevan vuoden talousarvio ei vielääkään ole sellainen, kuin sen pitäisi olla, on se kuitenkin selvä osoitus liiton suhtautumisesta laskuvarjosektoriin. Toivottavasti tämä liiton positiivinen ele ei jää yksipuoliseksi...”

Laskuvarjourheilun artikkelin kirjoittaja oli SIL:n laskuvarjotoiminnanohjaaja **Kausalainen**, jolla jo virkiansakin puolesta oli syytä toivoa parempaa kerhojen ja liiton yhteistyötä ja parempaa järjestöaktiivisuutta.

Laskuvarjourheilu 4/1977
Ilmailu 12/1977
Eero Kausalainen 9.4.2021

Para-Foil 252 -

PETO PATJAESE

252 - PARA - FOIL

Hieman aikaisemmin tässä tarinassa kerrottiin, kuinka laskuvarjoja ostetaan ja myydään. Artikkelissa esiteltiin yleisimpiä varjokalustoja, kupuja, reppuvaljasjärjestelmiä ynnä muuta. Yksi oli kuitenkin joukosta poissa. Se oli todennäköisesti onnistunein patjavarjo ja siksi siitä tuli pitkäikäisin patjavarjo, jonka käyttökausi kesti kymmeniä vuosia – paljon pitempi, kuin legendarisella 1960–1970-lukujen PC:llä.

Laskuvarjourheilu-lehden vuoden 1977 viimeisessä numerossa oli mainos uudesta varjotyypistä, Para-Foil 252:sta, josta sittemmin saatiin kuulla pitkään. Laskuvarjo oli amerikkalaisen **Domina Jalbertin** keksintö, jota hän oli alkanut kehittää jo 1960-luvulla. Mainoksessa ei vielä mainittu laitteen tarkkuushyppyominaisuuksista mitään. Lento-ominaisuuksia ja suorituskykyä kuvailtiin sanalla

"vaikuttavat". Seuraavassa numerossa varjoa kuvattiin sanoilla *"uskomaton"* ja *"laskeutuu pehmeämmin, kuin mikään patjavarjo maailmassa"*. Muutamaa Laskuvarjourheilu-lehteä myöhemmin mainoksen otsikoksi oli laitettu äriysti *"Peto Patjaksi!"* Edellä esitetyt pehmeään laskeutumiseen ja hitaaseen vajoamisnopeuteen liittyneet määreet eivät historiahepun mielestä kovin hyvin rimmanneet yhteen sanaparin *"peto patjaksi"* kanssa.

Kuvun pakkaustilavuus oli sen rakenteen vuoksi suuri: kupu oli paljon isompi, kuin tavanomaiset yleiskuvut ja sen profiili oli paksumpi, kuin nopeammilla, pieneen pakettiin sujahtavilla, merkittävästi pienemmän siipipinta-alan yleiskuvuilla. Hieno kupu, mutta ei kaikille.

Kuputyypistä tuli valtaisa "suksee", joka kesti aikaa vuosikymmeniä. Vielä 2020-luvulla käytettiin SM-kisoissa hyvin samantyyppisiä tarkkuusvarjoja. Epäilemättä kehittyneempiä versioita, mutta päällisin puolin melko samanlaisia. Keksintö on siis ollut erinomainen ja sen siksi pitkäikäinen. Kuvusta pitivät kuitenkin vain tarkkuushyppääjät, joille kuvun ominaisuudet olivat aikanaan yliveritaiset muihin saman ajan kupuihin verrattuna.

Laskuvarjon suunnittelu- ja kehityshistoriaa valotetaan tarkemmin laajassa käänösartikkelissa Laskuvarjourheilun numerossa 3/1978.

Laskuvarjourheilu 4/1977
Laskuvarjourheilu 1/1978
Laskuvarjourheilu 2/1978
Laskuvarjourheilu 3/1978
Eero Kausalainen 14.11.2019

Vuoden 1977 MM-kisamatkaan Australian Gattoniin liittyi väriä, vauhtia ja vaarallisia tilanteita. Asialla olikin värikäs joukko: relatiivijoukkue *Sorsat*. Kilpailumatkasta ei koskaan julkaistu varsinaista kisajuttua Ilmailussa ja Laskuvarjourheilussakin oli ainoastaan tulokset ja lyhyt kommentti. Nimi-merkki "Kustu" eli **Eero Ylinen** oli laatinut Laskuvarjourheiluun lyhyen kisajutun:

"Tuloksia katsellessa huomaa, että tuli oltua vähän niin kuin isompien jaloissa. Ilahduttavinta niissä oli tietenkin ruotsalaisten hopeamitali sekä norjalaisten hyvät sijoitukset sekä 8-miehen että 4-miehen lajeissa.

Ruotsalaiset sekä kanadalaiset olivat 4-miehen kilpailussa niin hyvin treenattuja, ettei minäkäänlaisia hermostumisen merkkejä näkynyt ja tuloksethan puhuvat puolestaan, ettei tällaista ollutkaan. Vaan, eipä ollut hermostunut meidänkään joukkueemme.

*Norjalaiset olivat hypänneet 8-miehen joukkueella vain viikon harjoitusleirin aikana Australiassa. Kolmen muodostelman tekemiseen vaaditaan paljon enemmän, kuin nämä harjoitushypyt: joukkue, jonka yhteishenki on hyvä ja hyppääjät, jotka ovat kiertäneet muutakin, kuin tahkoa, sekä luoneet kokemuksensa kotikulmilla. Luultavasti tärkein norjalaisten sijoituksissa on kuitenkin mies nimeltään **Eilif Ness**.*

Eipä meidän suomalaisten kuitenkaan kannata lannistua, vaan keksiä parempia keinoja, tai sitten ei..."

Koska "kunnollinen" kisajuttu jäi aikanaan tekemättä tästä värikkäiden veikkojen värikkäästä retkestä pallomme toiselle puoliskolle, korjataan asia tässä ja nyt. Alla oleva kisajuttu on syntynyt *Sorsien* 2019 tehdyn haastattelun yhteydessä saatujen tietojen perusteella. Lähteenä haastattelun ja

Laskuvarjourheilun jutun lisäksi käytetty Helsingin Ilmailuyhdistyksen HILYSET lehdessä julkaistuja kirjoituksia. Lisäksi lähteenä ovat luonnollisesti olleet LuKT:n pöytäkirjat.

Kilpailut järjestettiin Australian Gatton Collegessa 20.-30.11.1977. Joukkue valittiin SM-kilpailujen perusteella. Alkuperäisenä tarkoituksena oli lähettää matkaan sekä 4- että 8-hyppääjän joukkueet. SM-kilpailuissa ei kuitenkaan ollut lainkaan kahdeksan hyppääjän lajia, jonka vuoksi LuKT:n päätöksen mukaan ei MM-kilpailuun voitu lähettää joukkuetta. Joukkue koostui relatiivihyppyjen Suomen mestareista. Joukkueessa olivat kilpailijoina **Eero ”Kustu” Ylinen, Hannu Sailavuo, Into Taskinen, Pertti Jompero** ja **Onni Kuusisto**. CIP:n kokouksessa saman vuoden helmikuussa oli **Ralf ”Affe” Norra** hyväksytty paitsi uudeksi FAI-tuomariksi, myös vuoden 1977 MM-kilpailun tuomaripaneelin jäseneksi, joten hän kuului myös joukkueeseen, vaikka tuomaritehtävänsä vuoksi ei varsinaisesti osallistunut joukkueen kisa-ärkeen.

Joukkueenjohtajaksi oli ollut hieman pyrkyä. Kolme nimeä oli LuKT:n syyskuun kokouksessa tarjolla. Niitä valittiin joukkueessa aikaisemmin kilpailijana hypännyt **Harri ”Kitu” Toivonen**. Koko edustusjoukkueen johtajaksi oli nimetty taustavaikuttaja, helsinkiläinen hyppääjä ja Helsingin Ilmailuyhdistys HILY:n toiminnanjohtaja **Timo Mäkinen**. Kuukautta myöhemmin päätettiin lisätä joukkueeseen myös **Timo ”Unda” Aalto**, joka oli avustanut joukkueen kilpailumatkan varainhankintaa merkittävästi. Hän oli ollut ehdolla myös joukkueenjohtajaksi, mutta sen sijaan hänet valittiin joukkueeseen ilman erityistä nimitystä tehtävää. Aalto oli kuitenkin hypännyt jonkin veran joukkueessa vaihtomiehenä ja toiminut aikaisemmin myös joukkueenjohtajana, joten hän kuului ”Sorsakalustoon” jo ennestään.

Kilpailumatkan rahoitukseen liittyi erilaisia ongelmia. Koska rahaa ei ollut riittävästi, piti lainata. Siitä – tai paremminkin se takaisinmaksusta syntyi ongelmia. ”Sorsat” kertoivat kilpailumatkan rahoituksesta yhteishaastattelussaan 2019 seuraavaa:

”Matkan rahoitus oli oma lukunsa. Siinä tarvittiin vekseleitä ja haastemiehiä. SIL:n budjetissa ei ollut riittävästi rahaa joukkueen osanottomaksuihin. Akuutti rahavaje osanottomaksujen osalta hoidettiin niin, että Intsan [Into Taskinen] ja HILY:n toiminnanjohtaja Timo Mäkisen avustuksella tehtiin rahoitusjärjestely, jossa joukkue kirjoitti puuttuvalle summalle ilmailuliitolle osoitetun vekselin ja ilmoitti tekevänsä kaikkensa, jotta pystyisi maksamaan rahat takaisin, kun vekseli erääntyisi. Liitto maksoi osanottomaksut vakuutenaan tämä vekseli.

Kisamatkaan kerättiin rahaa myös myymällä oheisia kisatarroja.

Joukkueen jäsenet tekivät monenlaisia hommia rahaa hankkiakseen: tehtiin töitä Väiski Puhakan kirjapainolle, tehtiin muuttokeikkoja, jne. Rahaa ei kuitenkaan ollut riittävästi siinä vaiheessa, kun vekseli erääntyi. Joukkueen jäsenillä oli ollut jonkinlaisia ajatuksia, että ainakaan kaikkia rahoja ei ehkä tarvitsisikaan itse maksaa takaisin, mutta SIL oli eri mieltä. Joukkueella oli kisan jälkeen velkaa yhteensä 60 000 markkaa. Haastemiehet kävivät kolkkutelemassa joukkueen jäsenten ovilla tuoden trattoja, jotka olisi maksettava eräpäivään mennessä taikka muuten...

*Intsa Taskinen ja SLK:n puheenjohtaja, hyppypilotti **Pentti ”Pena” Salminen** onnistuivat lopulta pelastamaan tilanteen ennen ulosottoa. Pena hankki omalta työnantajaltaan OP-pankilta mainoksia, joiden avulla pystyttiin kattamaan puuttuva rahoitusvaje. Liiton kanssa neuvoteltiin ja sovittiin tämä järjestely. Erikoinen ja ainutlaatuinen ottelu liiton ja sen lähettämän edustusjoukkueen välillä saatiin näin päätökseen.”*

Tapahtuma aiheutti pitkään skismaa kuviohyppääjien eliitin ja SIL:n välillä.

Matka maapallon toiselle puolella oli pitkä ja sen vuoksi hankala. SIL sai Finnairilta (Ilmailuhallituksen kautta) vapaaliput Helsingistä Bangkokiin ja takaisin. Bangkokista Australiaan ja takaisin piti joukkueen itse hankkia ja rahoittaa liput. Finnair Oy:n palveluksessa ollut Onni Kuusisto oli kuitenkin eri asemassa, kuin muut, koska hän saattoi saada oman yhtiönsä kautta vapaalippuja myös muiden lentoyhtiöiden lennoille. Finnair lensi vain muutaman kerran viikossa, jonka vuoksi joukkueen oli aivan pakko pitää muutaman päivän pysähdys Bangkokissa ennen matkan jatkamista toisella lentoyhtiöllä.

Vaikka edellä on jo esitetty Kustu Ylisen lakoninen, Laskuvarjourheilussa julkaistu kisaselostus, ansaitsee tämä järjestyksessään toinen relatiivihyppyjen MM-kilpailu hieman laajemman selonteon, joka esitetään tässä ja nyt. Tähän tarinaan on saatu tietoja paitsi ”Sorsien” haastattelusta, myös Kustu Ylisen HILYSET lehdessä olleesta kirjoituksesta.

Kilpailuihin osallistui 19 maata. Näistä kymmenen osallistui molempiin lajeihin, 4- ja kahdeksan hyppääjän lajeihin. Itä-Euroopan maita tai muita itäryhmän maita, kuten esimerkiksi Kiina, ei näissä kilpailuissa nähty, vaikka niissäkin maissa oletettavasti harrastettiin myös relatiivia.

Majoituksessa ja muissa järjestelyissä tukeuduttiin paikalliseen maanviljelysopistoon, josta löytyivät majoitustilat yhden hengen huonein, viidenkymmenen metrin uima-allas ja iltaisin pubi.

Hyppykoneita oli tasan yksi, mutta se riitti: Trans Australian Airlinesin Twin Otter. Koneeseen lastattiin 25 hyppääjää kerrallaan. Päälystettyä kiitotietä ei ollut, mutta Otter pystyi toimimaan ”...kovaalta nummelta, joka ei vähääkään näyttänyt kiitoradalta”.

Kilpailujan hyppykone DHC6 Twin Otter rullaamassa lähtöpaikalle. Kuva: Sorsat (kuvakaappaus kaitafilmiltä).

Suomen joukkueen osalta kilpailu alkoi huonosti. Kuinka huonosti, siitä Sorsat kertoivat yhteishaastattelussaan vuonna 2019 näin:

”Joukkueen jäsen Kustu Ylinen loukkaantui kilpailun viimeisellä harjoitushypyllä. Kustu kertoi, että australialainen kisajärjestäjä ei kovin paljoa tuntunut piittaavaan tuulirajoista, jonka vuoksi hypättiin melko kovilla tuulilla. Vaikka maalialue oli hyvä, laaja ja tasainen, löytyi sieltä kuitenkin yksi puu, jota en osannut varoa. Puu aiheutti merkittävän turbulenssin, jonka vuoksi patjavarjoni kupu meni kasaan noin kymmenen metrin korkeudessa. Seurauksena oli erittäin kova

lasku. Ei auttanut, vaikka otin kuinka hyvän laskuvarjoasennon, jalkani vammautui alastulossa. Kantapää murtui siten, että siihen tuli seitsemän hiusmurtumaa. Tämän jälkeen jalka laitettiin pakettiin, enkä voinut enää kilpailla. Sama jalka oli murtunut aikaisemmin niin pahasti, että se oli pitänyt naulata. Naulat oli poistettu vasta joskus ennen kilpailumatkaa Australiaan.

Tällä kerralla oli erittäin hyvä asia, että meillä oli Onni matkassa – siis Onni Kuusisto. Joukkue siis saattoi jatkaa täysipainoisesti kilpailua vaihtomiehen kanssa. Oli myös erinomainen asia, että joukkueella oli osaava joukkueenjohtaja Toivonen, joka pelimiehenä pystyi hyvin hoitamaan asioita ja monenlaisia ongelmia.”

Kahdeksan miehen lajissa kaksi parasta joukkuetta, USA ja Saksan Liittotasavalta, olivat erittäin tasaväkisiä. Kymmenen kierroksen kilpailussa kärkijoukkueet olivat erittäin tasaisia ja erot olivat pieniä. Saksa ja USA olivat yhdeksännen kierroksen jälkeen tasapisteissä, mutta USA onnistui tekemään viimeisellä hypyllään yhden pisteen eron. Kolmanneksi tullut Ranska oli kilpailun alkuvaiheessa aivan tasoissa USA:n ja Saksan kanssa, mutta hävisi lopulta Saksalle kahdella pisteellä.

Tulosluettelon mukaan USA:n joukkue oli tasaisin. Sen pistekeskiarvo kilpailussa oli 4,2 pistettä per hyppy, hyppykohtaisten pistemäärien vaihdellessa kolmen ja viiden pisteen välillä.

Ylisen varusteita koskeva havainto oli, että kilpailussa ainoastaan ranskalaiset käyttivät edessä olevaa ”...hirveän isoa mittaritelinettä”

Osa joukkueesta kilpailuhypyn jälkeen: Into Taskinen (vas.), Hannu Sailavuo ja Pertti Jompero. Kuva: Sorsat (kuvakaappaus kaitafilmiltä).

Kuten edellä kävi ilmi, Suomi lähti neljän hypääjän kilpailuun tukeutuen vaihtomies Onni Kuusistoon, joka hyppäsi loukkaantuneen Kustu Ylisen tilalla. Kilpailun johtopaikoille kiipesivät heti ensimmäisistä hypyistä lähtien Kanada ja – kaikkia yllättävästi Ruotsi – sekä Saksan Liittotasavalta. Ensimmäisillä kierroksilla kaikki kolme pysyivät tiiviisti yhdessä, mutta neljännessä kierroksesta alkaen Saksa hieman alkoi jäämään kärkikaksikosta. Viidennellä kierroksella Kanadan joukkue teki uuden maailmanennätyksen, 13 pistettä samalla hypyllä. Tällä hypyllä Kanada otti hienoisen johdon.

Tiukan kisan päätyttyä Kanadalla oli kymmenen kierroksen jälkeen koossa 73 pistettä, keskimäärin 7,3 pistettä per hyppy. Ruotsalaiset hävisivät heille vain kaksi pistettä.

Viidennellä kierroksella muutamat muutkin joukkueet saivat keskimääräistä paremman tuloksen, jonka vuoksi Ylinen arveli, että seuraavissa MM-kilpailuissa tultaneen karsimaan helpompia sarjoja pois. Suomen menestys jäi odotettua vaatimattomammaksi. Suomi oli sijaluvulla 17, pistesaldon ollessa 12 pistettä, vain 1,2 kuviota per hyppy. Lehtijutussaan Ylinen muistutti vanhasta sanonnasta, jonka mukaan voitto ei ole pääasia, vaan jalo kilpa.

"Affe" Norra oli ensimmäinen toimiva suomalainen tuomari MM-kilpailuissa. Kuva: Sorsat (kuvakaappaus kaitafilmiltä).

HILYSET-kisajutussaan Ylinen kertoi havaintojaan muista kilpailijoista.

Kärkimaiden hyppääjät eivät kuvioita vaihtaessaan hajonneet toisista puolta metriä kauemmas. Monet joukkueet olivat järjestäneet harjoitusleirejä, joilla taitoja oli hiottu:

"...Esimerkiksi ruotsalaiset kutsuttiin pitkin vuotta kertausharjoituksiin, joissa pojat hyppivät yhteensä noin 250 harjoitushyppyä 8-miehen joukkueella, johon päälle tulevat vielä 4-miehisen joukkueen hypyt. Eipä ollut ihme, että he taistelivatkin kullasta..."

Kilpailu oli saatu päätökseen, mutta joukkueen osalta tarina vielä jatkui. Oltiin pallon väärällä puolella ja sieltä oli pitkä ja vaiherikas matka kotiin. Näistä vaheista "Sorsat" kertoivat haastattelussaan 2019:

"Joukkue sattui olemaan Suomen itsenäisyyspäivänä Australiassa, joten Suomen suurlähetystö kutsui joukkueen vieraakseen Sydneyssä suurlähetystössä pidettyyn itsenäisyyspäiväjuhlaan. Edustusasuihin ei ollut huomattu pakata tummia pukuja, joten joukkue esiintyi urheilullisesti joukkueen edustusasuna käytetyssä tropiikkiasussa.

Joukkueen paluumatkaankin liittyi monenlaisia värikkäitä vaiheita. Kustun kipsattu jalka alkoi turvota pahasti ja oli kivulias. Asiaa tutkinut lääkäri arveli, että tulehdus voisi jopa johtaa jalan amputoimiseen, jos ei tulehdus pian ala asettua. Siksi Kustu ei jäänyt odottelemaan kisapaikalle, vaan päätti matkustaa äkkiä Suomeen, muuta joukkuetta odottelematta. Matka tapahtui Singapore Airlinesin reittilennolla Bangkokiin, jossa oli tarkoitus vaihtaa Finnairin koneeseen. Kustun mennessä koneeseen kainalosauvoilla ja jalka paketissa henkilökunta kysyi: "Oletko laskuvarjohyppääjä? Olet jo viides tässä koneessa..."

Finskiä olisi kuitenkin joutunut odottamaan useita päiviä. Onneksi Finnair kuitenkin palveli hyvin vaihtamalla Kustun vapaalipun vastaavaan Lufthansan lippuun, jolloin matka saattoi jatkua saman tien, ilman tarpeetonta odottamista..

Suomessa jalan tutki sama lääkäri, joka oli siihen perehtynyt jo aiemmilla kerroilla. Kipsi poistettiin, jalka hoidettiin ja kipsattiin uudelleen jonka jälkeen säryt ja kivut loppuivat heti. Näiden hoitotoimenpiteiden jälkeen jalka parani kohtuullisen hyvin – toimi hyvin ilmapuntarina

seuraavat parikymmentä vuotta - eikä amputoinnista enää suomalaisen lääkärin kanssa puhuttu.

Muun joukkueen matkaan liittyi pieniä koukeroita, muutakin kuin välipysähdys Bangkokissa. Esimerkiksi se, että Onnin oli määrä tulla omilla reiteillään Lufthansan kyydillä lentoyhtiölippujen turvin, mutta pommiuhan vuoksi (Musta Syyskuu uhkaili) joutui vaihtamaan Singapore Airlinesin lennolle...”

Tuloksia:

4-hyppäjän laji, 10 kierrosta

											Yhteensä
1. Kanada	8	6	4	6	13	9	8	7	7	5	73
2. Ruotsi	9	6	4	7	10	7	7	6	8	7	71
3. Saksan Liittotasavalta	8	5	5	5	8	5	6	4	7	5	58
4. USA	7	5	2	4	9	7	6	3	7	5	55
5. Venezuela	7	3	3	4	6	8	7	5	6	4	53
6. Ranska	7	4	3	5	3	6	8	5	6	4	51
7. Iso-Britannia	6	4	4	3	3	6	5	5	5	4	45
8. Norja	5	4	3	2	4	4	4	4	4	4	38
8. Australia	4	4	2	4	3	1	5	5	6	4	38
10. Uusi Seelanti	7	0	2	4	3	4	6	2	4	4	36
16. Tanska	3	3	3	1	5	4	1	2	1	3	26
17. Suomi	2	0	2	2	1	1	0	0	2	2	17

8-hyppäjän laji, 10 kierrosta

1. USA	3	4	5	4	5	5	5	4	3	4	42
2. Saksan Liittotasavalta	4	4	5	4	6	4	2	5	4	3	41
3. Ranska	4	3	6	4	5	3	3	4	3	4	39
4. Kanada	4	4	5	4	5	4	2	4	2	4	38
5. Australia	3	3	2	4	4	4	3	5	4	3	35
6. Iso-Britannia	2	3	4	3	4	3	3	3	1	1	27
7. Norja	2	2	2	2	3	1	2	2	1	1	18
8. Sveitsi	2	0	2	2	3	1	2	1	1	2	16
9. Alankomaat	1	1	1	2	3	1	0	1	1	1	12
10. Uusi Seelanti	3	1	1	1	1	0	2	1	1	0	11

Täydelliset tulokset ja lisää tarinoita löytyy Senior Skydivers ry:n verkkosivuilla olevasta Laskuvarjourheilu-lehdestä (4/1977), *Sorsien* haastattelusta ja kilpailumatkasta kertovasta digitoidusta kaitafilmistä. Kunnollisia valokuvia ei kilpailumatkasta ole saatu, mutta Skydivers ry:n sivuilta löytyy *Sorsien* kuvaama kaitafilmi, josta oheiset kuvat on kaapattu.

Laskuvarjourheilu 1/1977

Laskuvarjourheilu 4/1977

Eero Kausalainen (haastattelu) 15.3.2019: Sorsat, Suomen relatiivihyppäämisen uranuurtajat

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 29.9.1977: LuKT 2/1977, 24.9.1977

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 1.11.1977, LuKT 3/1977, 22.10.1977

HILYSET 6/1977, 2.12.1977

HILYSET 1/1978, 17.2.1978

Sorsat: kaitafilmi 1977 RW-MM Australia

Eero Kausalainen 14.11.2019

Laskuvarjomatkailua - ”Buskuri-Boys” Amerikassa

Suomalaiset hyppääjät ovat harrastaneet laskuvarjomatkailua 1960-luvulta alkaen. Urheiluhistoriamme varhaisimpina vuosina matkakohde oli lähes aina Ranska, josta käytiin ammentamassa meillä vielä ohutta laskuvarjo-oppia, ranskalaisissa pedanttisista hyppykoulutusta antavissa keskuksissa. Kun se laari oli vuosikymmenen jälkipuoliskolla tyhjennetty, tämän tyyppinen laskuvarjomatkailu hiljeni kilpailumatkoja lukuun ottamatta lähes kokonaan. **Antero Takkala** ja **Jorma Mali** tosin kävivät omatekoisella opinto- ja kisamatkalla Unkarissa syyskuussa 1966.

Businessmies Malin hyppypäiväkirjasta löytyy myös – ilmeisesti työmatkan yhteydessä tehty hyppy Dakarissa, Senegalissa 1969. Ryhmämatkoja ei kuitenkaan vielä nähty.

1970-luvulla tehtiin jo laskuvarjomatkailua kisaturisteina PM- ja MM-kisoihin. Kirjauksia löytyy ainakin **Rolf ”Rofa” Leimanin** ja **Heikki Siteen** matkasta Oklahoman MM-kilpailuihin USA:n Tahlequah’iin elokuussa 1972. Siellä seurueeseen liittyi myös entinen SLK:lainen, USA:ssa asuva ja Lakewoodissa hypännyt **Mauri Purkunen**. Matkaan liittyi luonnollisesti MM-kilpailujen seuranta, mutta myös hyppäämistä, esimerkiksi UH-1H helikopterista.

Vuoden 1977 kesäkuussa helsinkiläiset hyppääjät **Lauri ”Lake” Oksanen** ja **Marit ”Maami” Oksanen** tekivät jo laajemman kiertomatkan, jossa he kävivät hyppäämässä USA:ssa Seneca Falls’issa (NY) ja Lakewoodissa (NJ). Tältä matkalta Lake kirjoitti pitkän tarinan Laskuvarjourheilu-lehteen. Hän kertoi artikkelissaan hyppykeskusten toiminnasta, koulutuksesta ja kalustosta. Matkan varrella hän myös siirsi Suomen laskuvarjokantaa piirun verran patjavarjojen suuntaan ostamalla Flemingtonista (NJ) Strato-Star patjavarjon.

Samoihin aikoihin herrasväki Oksasen turneen kanssa oli liikkeellä myös seuraavalla vuosikymmenellä LuKT:n ohjauspunoksiin tarttuva turkulainen **Maurits Kouhia**. Hän oli seitsemän viikon työmatkalla Belgiassa ja tutustui siellä oleskelupaikkaa lähinnä olleeseen SPA:n hyppykeskukseen (Aero-Para Club de Spa). Kouhia laati pitkän artikkelin Laskuvarjourheiluun. Hän kertoi keskuksen toiminnasta, koulutuksesta ja hyppyalustosta. Artikkelista löytyi myös laskuvarjomatkaluun liittyvä pikkutieto: Kouhia ei ollut ensimmäinen suomalainen tässä keskuksessa. Siellä oli vierailut myös hyppyveteraani Antero Takkala Ranskan matkansa yhteydessä.

Marras-joulukuussa 1974 suomalaiset tekivät ensimmäisen ryhmämatkan sittemmin sadoille suomalaisille tutuksi tulleeseen Zephyrhillsiin. Tällä matkalla olivat Suomesta Heikki Side, **Reijo Korpi-****nen**, **Hannu Sailavuo** ja **Eero Kausalainen**. Joukkoon liittyä myös Mauri Purkunen, joka olikin aloitteen tekijänä tällä matkalle, jota on kuvattu tarkemmin aikaisemmin tässä historiakoosteessa.

Seuraava delegaatio Zephyrhills’iin lähti matkaan 14.11.1977. RW-SM:ssä toiseksi tullut *Buskuri-Boys* vieraili SIL:n ja Finnairin tukemana USA:n Zephyrhillsissä (9th Turkey Meet). Vaikka tämä, kuten ei mikään edellä mainituista laskuvarjomatkoista, kuulunut ilmailuliiton viralliseen kilpailukalenteriin, LuKT päätti tukea matkaa. Laskuvarjotoimintaan osoitetuista Finnairin lentolipuista oli eri vaiheiden jälkeen kokoushetkellä lokakuussa edelleen käyttämättä seitsemän kappaletta, koska MM-joukkue oli suunniteltua pienempi. Koska lippuja oli mahdollista vaihtaa toiseen vastaavan tyyppiseen tarkoitukseen, liput myönnettiin LuKT:n esityksestä RW-SM-kilpailun kakkosjoukkueelle

Joukkueeseen kuuluivat *Buskuri Boysien* **Rauno Härkönen** (Imatra), **Markku Laksio** (Utti), **Jari Mäkinen** (Jämsä), **Pekka Tuominen** (Lahti) ja matkanjohtajana mukaan liittynyt **Pekka Karhumäki** Hallista. Karhumäki hoiteli alkuun matkan- ja joukkueenjohtajan tehtäviä, mutta Laksion jäätyä sivuun lihasvaivojen vuoksi, hän myös hyppäsi kilpailun viimeisillä hypyillä. Karhumäki kirjoitti *Laskuvarjourheiluun* matkakertomuksen, joka on kokonaisuudessaan luettavissa Senior Skydivers ry:n nettisivuilla.

Joukkue lähtövalmisteluissa Utin laskuvarjokerholla: vasemmalta Pekka Tuominen, Markku Laksio, Jari Mäkinen ja Rauno Härkönen. Kuvasta puuttuu Pekka Karhumäki. Kuva: Jari Mäkinen.

Suuri osa tähän kilpailuun osallistuneista joukkueista oli paikan päällä kasattuja sekajoukkueita. *Buskuri Boys* pääsi mukaan seitsemästä kansallisuudesta koostuneeseen 10-miehiseen joukkueeseen, joka sai jäsentensä kotimaiden ensimmäisestä kirjaimesta muodostuneen nimen FIGANUF.

Kilpailut alkoivat 16-miehen kuviohyppyillä, mutta koska suomalaiset eivät ottaneet siihen osaa, jäi aikaa tutustumiseen ja

varusteostoksiin. Kilpailuja seurattessa kävi ilmi, että turvallisuus ei ollut ihan parasta laatua. Jalkoja katkesi ja tulipa yksi hyppääjä myös mäkeen jo heti kilpailujen ensimmäisinä päivinä. Tarinan mukaan valjaat olisivat olleet väärinpäin päällä niin, että kummankaan varjon aukaiseminen ei onnistunut. Miten tämä on mahdollista ilman, että muut eivät olisi huomanneet, ei selvinnyt. Epäiltiin syyksi huumeita tai itsemurhaa.

16-hyppääjän kuvioiden jälkeen ohjelmassa piti olla 20-miehen kuviot, mutta ne jätettiin myöhemmäksi aikataulusyistä ja siirryttiin suoraan kolmantena lajina olleeseen 10-miehen tähtikisaan, jossa *FIGANUFilla* oli tilaisuus näyttää kykynsä. Suomalaisille annettiin tehtäväksi tehdä neljän miehen pohja, koska he olivat hypänneet ennenkin yhdessä ja onnistumistodennäköisyys saattaisi olla suurempi. Pohja syntyikin alle kymmenessä sekunnissa ja tuli vielä viideskin mukaan, mutta seuraava räjäytti pohjan taivaan tuuliin. Toinen hyppy onnistui jo paremmin, vaikka kaikkia ei vielääkään saatu mukaan kuvaan. Syntyi kuitenkin kahdeksan hyppääjän tähti.

Seuraavana päivänä tapahtui jälleen onnettomuus. Hyppääjä meni toisen hyppääjän kuvun läpi vapaassa pudotuksessa, ilmaisesti menetti törmäyksessä tajuntansa tai ainakin toimintakykynsä ja putosi maahan aukaisematta kumpaakaan laskuvarjoaan. Toisen hyppääjän kupu repeytyi ja hän laskeutui metsään. Jäi henkiin, mutta loukkasi niskansa.

Joukkue teki seuraavilla hypyillä kuuden, yhdeksän ja kahdeksan miehen tähden. Kymmentä ei saatu kokoon kertaakaan. Joukkue arveli sijoittuneensa johonkin sijalukujen 35–40 paikkeille. Kaikkiaan joukkueita oli n. 80. Tärkeä havainto kilpailuista oli myös se, että eivät kaikki amerikkalaisetkaan saaneet 10-tähteä kokoon. Karhumäen artikkelissa arvioitiin, että vain kymmenkunta parasta joukkuetta olivat varmoja tähden tekijöitä, muilla oli taso heikompi

Kilpailun aikana hypättiin kaikkiaan n. 12 000 hyppyä. Kisassa sattui kolme kuolemaan johtanutta onnettomuutta. Se ei kuitenkaan tuntunut paikallisia laskuvarjoharrastajia pahemmin hytkäyttävän. Varavarjokeikkojakin tapahtui joukkueen arvion mukaan useita kymmeniä.

FIGANUFin suomalaisjäsenet odottelemassa hyppyvuoroaan Zephyrhillsin hyppykeskuksessa. Oikealla istumassa Pekka Karhumäki, hänen takanaan Markku Laksio ja selin seisomassa Rauno Härkönen. Kuva: Jari Mäkinen

Vaikka suunnatonta kilpailumenestystä ei saatu, saatiin muuten oppia ja erityisesti tietoja varustekehityksestä. Joukkue tutkaili viimeisiä virtauksia hyppykaluston alalla. Havaintojen perusteella kalustossa oli tapahtunut suuri muutos verrattuna tilanteeseen edellisen, vuonna 1974 tehdyn matkan havaintoihin. Silloin patjavarjoja oli hyvin vähän. Nyt oli lähes pelkästään patjoja, vain muutama pallokupu nähtiin. Niissäkin oli jo sukupolvi alkanut vaihtua: Strato-Starin aika näytti olevan täällä ohi, vaikka ne olivat vielä nousussa Suomessa. Täällä olivat nousussa myös tarkkuushyppykupuna Strato Cloud ja relatiivikupuna Flyer. Härkönen osti uunituoreen Flyerin. Kuulopuheiden mukaan se on vakaampi, kuin Star ja sillä on kysyntää enemmän, kuin tehdas ehtii valmistaa.

Myös reppu-valjasjärjestelmissä oli täällä jo toinen kierros menossa. Kolme vuotta aikaisemmin Suomen joukkue kokonaisuudessaan ja muista osanottajista lähes puolet käytti vielä rintapakkaus-varavarjoja. Nyt ei juuri kukaan. Tandem-repuissakin SST:n aika tuntui matka-artikkelin laatineen Karhumäen mielestä olevan myös ohi: suosikkivaljaita näyttivät olleen Wonderhugin uusin malli ja Eagle, jollainen tarttui Härkösen matkaan.

Myös hyppyasut olivat muuttumassa: Isot RW-haalarit olivat suosittuja, sellaisia oli myös joukkueella tuliaisina.

Tämän perinteisen "kalkkunatapahtuman" (kiitospäivään liittyvä Turkey Meet) järjestäjät olivat pahoillaan, että Australian RW-MM-kilpailu järjestettiin samaan aikaan tämän perinteisen, jo kahdeksan kertaa tarkalleen samana ajankohtana järjestetyn, kansainvälisesti kiinnostavan tapahtuman kanssa. Tämä "Turkey Meet" oli osanottaja- ja hyppymääriltään maailman suurin laskuvarjotapahtuma.

Edellä kuvatuista matkoista kirjoitettiin ensin Ilmailu-lehteen ja Laskuvarjourheilu-lehteen sen perustamisen jälkeen. Laskuvarjourheilussa kirjoitustyö vapautui, koska nyt kirjoittivat laskuvarjourheilijat lajitovereilleen. Ei enää tarvinnut ajatella, että meneekö jonkun purje- tai moottorilentäjän nenä nirppaan reippaiden ja kursailemattomien juttujen vuoksi. Oli myös mahdollista uudella tavalla kuvata laskuvarjotekniikkaa, koska lukijoille oletettavasti oli jo jonkinlaista omaakin käsitystä asioista.

On myös selvää, että nämä kirjoitukset osaltaan innostivat muitakin kaukomatkoille. Seuraavana vuosikymmenenä sadat hyppääjät tulivat matkaamaan Suomen kaamostalven aikana ensin Zephyrhillsiin, mutta pian myös muihinkin lämpimän ilmaston kohteisiin. Tätä kirjoitettaessa voidaan arvioida tuhansien hyppääjien seuranneen tässä kerrottujen muinaisten sankarimatkaajien esimerkkiä.

Tuloksia:

10-miehen nopeustähti, 5 kierrosta

1. Foundation	10/12,6	10/10,9	10/12,6	10/14,7	10/12,3
2. Migratory Bird Refuge	10,14,8	10,14,2	10/18,0	10/17,2	10/28,1
3. Exitus	10,14,6	10/11,5	10/25,2	10,18,5	10,14,1
?? FIGANUF	5/42	8/42	6/42	9/42	8/42

Laskuvarjourheilu 1/1978

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 1.11.1977: LuKT:n kokous 3/1977, 22.10.1977

Mauri Purkunen 2016: Funny things happen when you travel

Eero Kausalainen 20.4.2021

Pekka Karhumäki 20.4.2021

Poistumisia Partenaviasta

Turun Laskuvarjourheilijoille avautui vuoden 1977 syksyllä tilaisuus kokeille eksoottisesta hyppykoneesta. Kokeilu oli onnistunut ja konetta käytettiin sen jälkeen useamminkin kerhon toiminnassa, vaikka ei siitä vakituista hyppykoneita tullutkaan.

Tämä lentokone oli italialaisvalmisteinen Partenavia P86b Victor, rekisteritunnus OH-PVC. Kone oli kaksimoottorinen ylätaso, varustettuna kahdella 200 hevosvoiman mäntämoottorilla. Konetyyppiä ei aikaisemmin ollut hyväksytty laskuvarjohyppykäyttöön, joten koehyppäjä varten piti hakea ja saada ilmailuhallituksen lupa.

Luvan saamisen jälkeen turkulaiset suorittivat ensimmäiset koehypyt 4.12.1977. Ensimmäisessä konekuormassa oli viisi hyppääjää, mutta myöhemmin koneesta hypättiin kuudella hyppääjällä. Italian armeijan tiedettiin käyttäneen konetta seitsemän hyppääjän kuormalla. Turkulaisten mielestä kuusi hyppääjää oli sopiva. Penkit oli helppo irrottaa, jolloin kuudelle hyppääjälle oli kohtuulliset tilat. Koneessa oli kasi ovea, joista toinen oli oikeastaan ylätason takana sijaitseva 80 x 80 cm kokoinen rahtiluukku. Hyppääjät käyttivät tätä ovea. Se oli aika pieni, etenkin ”vanhanaikaisia” valjaita käyttäneille.

Koehyppyjen perusteella todettiin, että relatiivihyppyjen uloshyppy vaatii harjoitusta. Sen jälkeen neljä ensimmäistä pääsi koneesta ulos melko hyvin – kun olivat oppineet tähtäämään riittävän alas, ettei reppu takerru oven laitaan - mutta viides ja kuudes hyppääjä usein kolhivat jalkojaan pienestä aukosta ulos pujotellessaan.

Ensimmäisellä koehypyllä hypättiin 3 000 metrin korkeudesta, mutta hyppykorkeudeksi vakiintui ”... vähintään 3 000 m, useimmiten hiukan yli... kerran kokeiltiin (vuorokoneen ja lennonjohdon ”avustamana”) hypätä myös 4 000 metristä. Cessna ”Rocketiin” verrattuna kone nousi tosi hyvin. Kone oli kiinteästä laskutelineestä huolimatta melko nopea – maksimi matkalentonopeus 283 km/h – mutta uloshyppy nopeudella 150 km/h onnistui hyvin. Nopeus oli suurempi, kuin tavanomaisemmista hyppykoneista, mutta koska moottorit sijaitsivat ylätasossa, ei potkurinvirtaa juuri ollut

Turun Laskuvarjourheilijoiden käyttämä Partenavia P68b, OH-PVC, alapuolelta katsottuna. Kuvassa etualalla Kristian Enkvist. Kuva via: Martti Vieru

Turkulainen entinen hyppääjä ja hyppymestari **Martti Vieru** kertoi huhtikuussa 2021, että koneeseen asennettiin myöhemmin pakkolaukaisuhinnan kiinnike. Hän muisteli, että siinä olisi ollut paikka neljälle hinnalle. Asennus tehtiin Helsinki-Vantaalla. Vieru kertoi olleensa mukana siirtolennolla. Asentavassa lentokoneiden huoltokorjaamossa udeltiin häneltä, mihin telineen voisi kiinnittää. Vieru kertoi tehneensä ehdotuksia, jotka kelpasivat ja teline kiinnitettiin.

Oppilashyppy onnistuivat hyvin. Uloshyppy tapahtui niin, että oppilas istui koneen oviaukossa jalat ulkona. Hyppyovi oli lähes kokonaan koneen ylätason takana. Laskuteline oli oven etupuolella, joten siitäkään ei ollut haittaa. Myös oppilaiden itselaukaisuhyppyt koneesta onnistuivat hyvin.

Koneen omistussuhteet eivät tarkoin selvinneet laskuvarjokerholle. Toimija, jonka kanssa asioita sovittiin, oli lentoyrittäjä (Theo-Air) **Theo Salutskij**, mutta hyppylentoihin liittyvät laskut maksettiin Kupittaaan keilahallin kahvioon. Outo järjestely saattoi liittyä Salutskij'in tai hänen yrityksensä taloudelliseen tilanteeseen. Vieru oli näihin aikoihin TLU:n rahastonhoitaja, jonka vuoksi asia on jäänyt mieleen.

Konetta käytettiin koehyppyjen jälkeen vakituisesti talvesta 1978 kesään 1979. Partenavian jälkeen hypättiin hetken aikaa Cessna 172:sta, kunnes kerholle hankittiin oma Cessna 182, OH-CAD.

Koehypyistä on Laskuvarjourheilun numerossa 2/1978 laajempi, **Maurits Kouhian** tämän tarinan kanssa samalla otsikolla *Poistumisia Partenaviasta* kirjoittama artikkeli.

Maurits Kouhia/Laskuvarjourheilu 2/1978

Jyrki Laukkanen/Ilmailu 5/1976

Martti Vieru 22.4.2021

Pohjoista pohdintaa

Vuotuinen pohjoismainen laskuvarjokokous järjestettiin Osllossa 10.12.1977. Suomea edustivat **Timo Nieminen, Lars Bäckström ja Eero Kausalainen**. Kokouksessa olivat mukana Somen lisäksi Tanska, Ruotsi ja Norja. Kokous oli pääosin pelkkää rutiinia. Aiheina olivat mm, turvallisuustilastojen vertailua, tutustuminen muiden pohjoismaiden kalustohuoltojärjestelmiin, menneen ja tulevan vuoden kilpailut sekä valmentajayhteistyö (relatiivi).

Kiinnostavaa oli kokouksen alussa pidetty perinteinen tietojenvaihto-osio. Siinä saatiin muun muassa kiinnostavaa tietoa muiden pohjoismaiden kuluneen vuoden laskuvarjotapahtumista ja -toiminnasta. Ennakoarvio Suomen kuluvan vuoden kokonaishyppymäärästä oli noin 13 000 hyppyä. Kuolemaan johtaneita onnettomuuksia ei ollut. Suomessa ilmoitettiin olevan noin 300 liittoon kuuluvaa jäsentä.

Pohjoismaisen laskuvarjokokouksen osanottajia: Vasemmalta Helge Sandnes (Norja), Eilif Ness (Norja), Timo Nieminen ja Eero Kausalainen. Kuva: Bernard D. Lyng

Tanskassakaan ei ollut kuolemaan johtaneita onnettomuuksia ja he arvioivat hyppymääräkseen 17 000. Tanskan laskuvarjoliiton DFU:n jäsenmäärä oli noin 1 300. Ruotsin arvioitu hyppymäärä oli noin 25 000 ja jäsenmäärä noin 2 000. Kuolemaan johtaneita onnettomuuksia oli kolme.

Norjan hyppymääräksi arvioitiin noin 20 000, jäsenmäärä noin 1 400. Kuolemaan johtaneita onnettomuuksia oli yksi.

Näiden lisäksi kokouksessa keskusteltiin ajatuksesta maaottelujen (landskamp) järjestämisestä PM-kilpailujen rinnalle. Ajatus ei edennyt käytännön tasolle, ei tässä kokouksessa eikä koskaan myöhemminkään.

Hyppykalustoasioista keskusteltiin. Erityisesti suomalaiset olivat kiinnostuneita, kuinka muissa pohjoismaissa kalustoa huolletaan. Norjassa rajoitetaan uusien varjojen hankintaa siten, että varjotyyppin

on oltava markkinoilla vähintään vuoden, ennen kuin sitä saa käyttää Norjassa. Laskuvarjoja tarkastavat riggerit, jotka voivat korjata ja modifioida laskuvarjoja. Norjan ilmailuliitto NAK ei itse kouluta laskuvarjonkorjaajia, vaan heille hankitaan koulutus ulkomailta tai he ovat puolustusvoimien koulutettavia. Tällaisia henkilöitä heillä on vain neljä. Näiden lisäksi on kuitenkin kenttätarkastajia, mutta he saavat ainoastaan pakata ja tarkastaa eri varjotyyppejä ja suorittaa vähäisiä korjauksia.

Tanskassa laskuvarjot korjataan puolustusvoimien korjaamolla, kuten Suomessakin. Heillä on kuitenkin myös 15 eri asteisia oikeuksia omaavaa laskuvarjokorjaajaa, riggeriä. Ylimmän kelpoisuustason omaavia master riggereitä on maassa noin kuusi kappaletta. Laskuvarjoliitto DFU:n tarkoituksena oli lähettää USA:aan koulutukseen 2–3 henkilöä.

Ruotsissa on joitakin puolustusvoimissa tai USA:ssa koulutuksen saaneita riggereitä ja heidän lisäksi, Norjan tapaan kenttäriggereitä. Yksittäiset hyppääjät eivät saa tehdä varjolle minkäänlaisia korjaus- tai huoltotöitä, ei edes punosten lyhennyksiä.

Suomessakin oli pohdiskeltu Stevens Cutaway-järjestelmän käyttöä, jossa päävarjon kantohihnaan ja toisesta päästä rintapakkaus-varavarjon laukaisukahvaan kiinnitetty hihna laukaisee varavarjon

tilanteessa, jossa päävarjon kupu irtotetaan. LuKT:n piirissä oli järjestelmää pidetty hyvänä, mutta Ruotsin ja Norjan edustajat kertoivat, että heillä ei järjestelmää pidetä hyvänä. Tanskalaisilla ei ollut asiasta mielipiteitä, koska ei ollut kokemusta.

Varavarjoon asennettu Sentinel varolaukaisin. Laukaisimen barometriosaa on varavarjon päätyandomin alla. Kuvassa näkyvä kirkas metalliputki sisältää ruutipanoksen. Kun saavutetaan asetuskorkeus, barometrilaukaisin lähettää sähköimpulssin, joka sytyttää putken sisällä olevan ruutipanoksen. Se lennättää kahvan, jos hyvin käy – Huitsin Nevadaan, tai ainakin sinne päin. Sentinelillä

käytettäessä varavarjossa oli oltava apuvarjo, jota näissä "banaanilaukkuvaravarjoissa" ei käytetty, ellei vaaratilannemennetelmiin kuulunut päävarjon kuvun irrotus. Kuva: Taisto Fotografi

Toinen varavarjo käyttöön liittyvä varuste oli myös esillä keskusteluissa. Suomessa käytettiin varolaukaisimena ainoastaan päävarjoon kiinnitettävää KAP.3 laukaisinta. Ruotsissa käytetään samaa laukaisintyyppiä päävarjossa. Lisäksi he käyttävät rintapakkaus-varavarjoon asennettavaa amerikkalaista Sentinel-barometrilaukaisinta. Heillä oli laitteesta huonoja kokemuksia. He pitivät laitetta teknisesti ala-arvoisena. Ruotsalaisten mielestä laite on teknisesti ala-arvoinen ja laadussa esiintyy huomattavia eroja ja suoranaisia virheitä. Suomeen ei tällaisia laitteita koskaan hankittu – ilmeisesti onneksi!

Norjan **Eilif Ness** esitti yhteistoimintaa pohjoismaisten valmentajien hankkimiseksi. Norjalaisilla oli ollut amerikkalainen **Skracth Garrison** valmentamassa relatiivihyppääjiä – missä ominaisuudessa hän vieraili Norjan joukkueen mukana Suomessakin RW-PM-kilpailuissa 1976. Heillä oli ollut vierailulla myös patjavarjojen erityismies **Garry Carter**, joka oli USA:n joukkueessa Australian RW-MM-kilpailussa. Hän on tulossa Norjaan toukokuun alussa ja viiptynee pari kuukautta.

Norja esitti, että Carter vierailisi vuorollaan kussakin pohjoismaassa. Hänelle tarjottaisiin kulut, joihin laskettiin kuuluvaksi hyppy, majoitus, muonitus, paikalliset ja muut kuljetukset sekä päivärahaa 150

US dollaria kuussa. Kaikki osanottajamaat ilmaisivat kiinnostuksensa, mutta kukaan ei voinut tehdä päätöksiä kokoushetkellä, vaan asia jätettiin valmistetavaksi ja sovittavaksi myöhemmin.

Ruotsi kehitteli vaaratilanteiden tilastointijärjestelmää, johon kuuluisi pohjoismaiden yhteinen vaaratilanelomake, jonka avulla tiedot olisivat yhteismitallisia ja niistä voitaisiin tehdä analyysejä tietokoneen avulla. Lomake sittemmin syntyi. Se on pitkään Suomessakin käytetyn ”rasti ruutuun” tyyppisen lomakkeen kantaisä. Projektin ei koskaan edennyt yhteispohjoismaiselle tasolle saakka, vaikka pohjoismaat käyttivät saman tyyppisiä lomakkeita. Suomen osalta ongelmana pohjoismaiselle tietokonekäsittelylle olisi kieli.

Edellä kuvattujen laajempien asiakokonaisuuksien lisäksi kokouksessa käsiteltiin myös muutamia pienempiä irtoasioita. Kokous hyväksyi Vuokatissa 10. – 13.3.1978 järjestettävän Para-Ski kilpailun viralliseksi PM-kilpailuksi.

Kokouksen osanottajia, vasemmalta Lars Bäckström

(Suomi), Leif Engelin (Ruotsi), Timo Nieminen (edessä), Anders Gahnhed (Ruotsi), Niels Holten-Lund (Tanska) ja Uno Alpfors (Ruotsi), Kuva: Bernard D. Lyng.

Aiemmin oli eri maissa tehty ”pohjoismaisia hyppyennätyksiä”, mutta ne olivat vain parhaita pohjoismaissa tehtyjä tuloksia, koska varsinaisia sääntöjä tai menetelmiä hyväksynnälle ei ollut ennen tätä kokousta. Tässä kokouksessa hyväksyttiin Suomen esityksestä PE-säännöt, jotka perustuivat Sporting Codeen pienin tuomarien pätevyyttä koskevin lievennyksin. Maailmanennätysäännöissä kaikkien tuomarien oli oltava kansainvälisiä FAI-tuomareita. PM-tasolla hyväksyttiin, että tuomaristossa oli oltava vähintään yksi FAI-tuomari, mutta tuomarit voivat olla kansallisia tuomareita.

Jatkona ennätysäännöille kokous käsitteli pohjoismaiden kansallisia ennätyksiä, joista osa oli samalla myös pohjoismaisia ennätyksiä. Pohjoismaisten ennätysten listalta löytyi myös useita suomalaisia:

Tarkkuushyppy, **Tapio Satamo** (9 x 0,00 + 2,19 m)

Joukkuetarkkuus, LjK (**Hannu Laitinen, Kalle Savolahti, Tatu Soini, Jarmo ”Jami” Laamanen**, 1 x 0,00 + 40,00 m)

Laskuvarjourheilu 1/1978

Norges Luftsportsforbund NLF: Referat fra nordisk samordningsmøte 1977 i NAK's lokaler, Oslo den 10. desember

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 1.11.1977: LuKT:n kokous 3/1977, 22.10.1977

Eero Kausalainen 26.4.2021

Oululaiset joululaisella asialla

Oulun Laskuvarjokerho oli jo vuodesta 1972 alkaen harjoittanut toimintaa, jonka tarkoituksena oli tuottaa hyvää mieltä pohjoisten lastenkotien lapsille. Kerho vieraili runsaiden tuomisien kanssa useissa Lapin lastenkodeista, joka vuosi kohdetta vaihtaen. Vuoden 1977 jouluna OLK:n tempaus suuntautui Sevettijärvellä sijaitsevaan lastenkotiin. OLK:ssa oltiin tietoisia siitä, että USA:n

Euroopassa palvelevat ilmavoimat olivat vuodesta toiseen lähettäneet lahjoja läheiseen Riutulan lastenkotiin. Tämä toiminta oli pantu merkille myös alueen muissa lastenkodeissa. OLK:ssa mietittiin, että USAF:n vain yhä lastenkotia suosiva toiminta ei ole ihan oikein, lastenkoteja ja vastaavia oli alueella muitakin. Vuoden 1977 jouluna toiminnan kohteeksi valittu Sevettijärven lastenkoti sijaitsi lähes Riutulan naapurissa.

Lastenkodin kanssa oli ennakolta selvitetty lasten tarpeita, joten joulupukilla oli selvillä, millaisia lahjoja tarvitaan. Keräyksen avulla saatiin koottu 41 pakettia, jotka sisälsivät kelloja, lämpöasuja, saappaita, hiihtokenkiä ja kirjoja. Lisäksi jokainen lapsi sai oman pulkan. Lahjakeräykseen osallistui laskuvarjokerhon lisäksi oululaisia liikkeitä. Kerho oli kerännyt tempaukseen tavaraa n. 15 000 markan arvosta. Kerho sai myös lentoretkeen tarvittavat polttoaineet lahjoituksena.

Lahjat pudotettiin materiaalinpudotusvarjoilla – savuhyppyihin erikoistuneella kerholla sellaisiakin oli. Lahjojen pudotuksen jälkeen joulupukki ja hänen ylimmäinen tonttunsa – **Mikko Närhi** ja **Hannu Hernesniemi** - hypäsivät laskuvarjoilla joulujuhlapaikalle.

Pohjois-Suomessa ilmestyvä sanomalehti Kaleva kuvasi joulupukin saapumista näin:

”Perjantaina tasan klo 12 suuntautuivat sevettijärveläisten silmät kaamostaivaalle. Siellä kiertelevästä koneesta välähteli valokuovia ja lensi savuja. Oli kuin ilotulitus ja tuon keskeltä hypäsi kaksi hahmoa, jotka osoittautuivat laskuvarjoilla leijaileviksi joulupukeiksi. Nuo mainiot pukit olivat ensimmäiset laskuvarjovieraat Sevettijärvellä, joten ihmettä riitti...”

Joulupukki ja iloisia lapsia rientämässä sisätiloihin tutkimaan joulutuliaisia. Kuva: Mikko Närhi.

Näiden tempausten ja savuhyppytoiminnan ansiosta Oulun Laskuvarjokerho oli varmasti tehnyt enemmän kuin oman osansa laskuvarjourheilun positiivisen imagon luomisessa.

Laskuvarjourheilu 1/1978

Mikko Närhi, valokuvakokoelma 2019: OLK 50 v ja Kempan muistelu

Kaleva 10.12.1977

Mikko Närhi 25.5.2021

Ilmailuliiton laskuvarjotilastoja vuodelta 1977

Hyppymäärän mukaan arvioituna vuosi oli kohtuullinen, mutta hyppymäärä oli pudonnut runsaat kaksi tuhatta edellisestä vuodesta. Vuoden saldo oli 11 127 hyppyä (1976: 13 586). Pudotus edellisestä vuodesta saattoi ainakin osaltaan johtua koko syyskauden jatkuneista poikkeuksellisen huonoista säistä. Lisäksi valtakunnan taloudellinen tilanne oli huono, joka heijastui myös muiden ilmailuliiton harrasteilmailun alojen kokonaistuloksiin. Vuoden aikana Suomen laskuvarjourheiluhyppyjen kokonaismäärä vuodesta 1962 alkaen ylitti kuitenkin 100 000 hyppyä. CIP:n ilmailuliiton ilmoitusten mukaan laatiman tilaston mukainen täsmällinen luku oli vuoden päättyessä 108 421. Suomen vanhimman ja jäsenmäärältään suurimman laskuvarjokerhon SLK:n osuus tästä kokonaismäärästä oli vajaa kolmannes: 29 132.

Hyppymäärän perusteella viisi aktiivisinta kerhoa olivat:

Suomen Laskuvarjokerho	3 564 hyppyä
Utin Laskuvarjokerho	3 256 ”
Oulun Laskuvarjokerho	1 136 ”
Forssan Laskuvarjourheilijat	542 ”
Pohjois-Karjalan Laskuvarjourheilijat	529 ”

Aktiivisia laskuvarjohyppääjiä – tässä luettiin aktiiviseksi jokainen vähintään kerran hypännyt – oli 544 henkilöä (edellisenä vuonna 534). Vuoden päättyessä Suomessa oli ilmailuhallituksen tilaston mukaan 153 hyppääjällä (141) voimassa oleva laskuvarjohyppääjän lupakirja vuoden päättyessä. Lupakirjahyppääjistä 52:lla (58) oli myös hyppymestarin kelpoisuus. Lupakirjojen määrässä on lähdeaineistossa eroavuus, jonka syytä ei ole onnistuttu selvittämään. Edellä esitetyt luvut ovat yhdenmukaisia ilmailuhallituksen ja Laskuvarjourheilu-lehdessä julkaistujen tietojen kanssa. Ilmailulehdessä esitetään vuoden vaihteessa voimassa olleiden lupakirjojen määräksi 189.

Kerhoissa järjestettiin yhteensä 35 alkeishyppykurssia (35). Niille osallistui yhteensä 199 oppilasta (275). Näiden lisäksi kerhoissa järjestettiin 11 jatkokoulutuskurssia. Hyviä aikomuksia oli myös ollut hyppymestarikurssin ja tuomarikurssin järjestämiseksi. Jäivät kuitenkin vain aikomukseksi, koska kummallekaan kurssille ei löytynyt riittävää määrää asiasta innostuneita laskuvarjokansalaisia.

Vuoden lopussa oli 14 kerholla voimassa oleva koulutuslupa.

Täydellisempiä tilastotietoja löytyy Senior Skydivers ry:n verkkosivuilla olevasta Laskuvarjourheilusta (1/1978) ja Ilmailulehden (4/1978) kirjoituksesta.

Ilmailu 4/1978

Laskuvarjourheilu 1/1978

Suomen Laskuvarjokerho ry: Vuosikertomus 1977

Ilmailuhallitus, Lars Bäckström: Tilastopöytäkirja 1977

Vuoden 1977 laskuvarjoturvallisuus numeroina

Suomessa oli vuoden 1977 loppuun mennessä suoritettu järjestäytyneen laskuvarjohyppytoiminnan piirissä (alkanut 1962) yhteensä 108 421 urheilulaskuvarjohyppyä. Tänä aikana sattui kahdeksan kuolemaan johtanutta laskuvarjo-onnettomuutta. Vuonna 1977 ei Suomessa sattunut yhtään kuolemaan johtanutta laskuvarjo-onnettomuutta.

Tunnuslukuja laskettuna FAI:n laskuvarjotoimikunnan IPC:n tilastointitavan mukaan:

<i>Hyppyjä Suomessa vv. 1962–1977</i>	<i>Onnettomuuksia Suomessa 1962–1977</i>	<i>Hyppymäärä / onnettomuus</i>	<i>Hyppääjämäärä / onnettomuus</i>
108 421	8	13 553	419

Edellisen vuoden loppuun mennessä Suomessa oli suoritettu 97 294 laskuvarjohyppyä. Kuolemaan johtaneiden onnettomuuksien kokonaismäärä pysyi samana, kuin edellisenä vuonna. Edellisen vuoden loppuun mennessä Suomessa oli hypätty 12 162 hyppyä yhtä onnettomuutta kohti. Nyt sama suhdeluku oli parantunut ja jatkoi paranemista tästä eteenpäin joka vuosi seuraavien kuuden vuoden ajan.

Edellisiä lukuja ”rasittavat” onnettomuudet suomalaisen laskuvarjohistoria alkuhämärässä, jolloin puuttui vielä paljon tietoa, taitoa, ymmärrystä ja kalustoa. Melkein kaikki on matkan varrella muuttunut ja turvallisuuskin on miltei vuosi vuodelta parantunut Siksi hyvä tarkastella tilannetta myös lyhyemmältä ajanjaksolta. Viiden viimeisen vuoden aikana, 1973–1977 Suomessa hypättiin 58 534 hyppyä. Kuolemaan johtaneita onnettomuuksia tapahtui kolme. Tällä ajanjaksolla Suomessa hypättiin 19 511 hyppyä yhtä onnettomuutta kohti.

IPC:n lukujen käyttämiseen liittyy joitakin epätarkkuuksia, jotka on kerrottu näiden tarinoiden aikaisemmissa osioissa.

Ilmailu 4/1978
 Technical & Safety Subcommittee, IPC: Safety Report 2012
 Eero Kausalainen 27.4.2021